

Obrana

február 2008

Profesionáli vo víre tanca

Plesovú sezónu v Trenčíne otvoril 11. januára vojenský ples. Pozvanie prijal minister obrany František Kašícký, poslankyňa Národnej rady SR Magda Košutová a štátny tajomník ministerstva obrany Jaroslav Baška. Nechýbali hostia z Armády Českej republiky, predstavitelia významných firiem, úradov a zariadení.

„Máme príležitosť stretnúť sa, zasadnúť ku spoločnému stolu, zabaviť sa pri tónoch výbornej hudby a zabudnúť na pracovné povinnosti vo víre tanca,“ povedal veliteľ síl výcviku a podpory generálmajor Miroslav Kováč a o pár minút už spoločne s veliteľom pozemných síl generálmajorom Milanom Maximom pozvali všetkých do tanca. Hudobná skupina YPS a profesionálni tanečníci roztancovali pozvané osobnosti a ich manželky a spolu s ostatnými hosťami zaplnili veľkú

sálu Kultúrneho a metodického centra v Trenčíne. Zaujalo vystúpenie tanečnej školy Paškovcov, showprogram Čestnej stráže OS SR. Nechýbala ani tombola so zaujímavými cenami. Výborné jedlo, dva tanečné parkety a salónik naladený na ľudovú nôtu, boli pre vojenských profesionálov nezabudnuteľným zdrojom zábavy a pohody až do skorého sobotného rána.

Tradícia vojenských plesov v Trenčíne začala písať svoju históriu už v sedemdesiatych rokoch 20. storočia vďaka delostreleckým plesom v reštaurácii Kotva. Neskôr boli plesy v bývalom dome armády organizované Veliteľstvom východného vojenského okruhu, Vojenským veliteľstvom Východ a neskôr Veliteľstvom armády SR i Generálnym štábom OS SR.

Text a foto: **npor. Richard HLAVŇA**

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XVI, č. 2/2008
Redakčná uzávierka 6. februára
Do výroby zadané 12. februára

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Mgr. Michaela FARKAŠOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonóra BUJACKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivona MIŠKOLCIOVÁ
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kútuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane foto frekventantov
martinskej odbornej výcvikovej školy
pri mýnovaní vo VVP Lešť.
Foto **Peter DOVINA**

Nevyžiadany obrazový materiál
a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Najsledovanejšie hektáre

str. 4 - 6

Noví generáli

str. 12 - 13

Pod Šamilovou skalou

str. 22 - 23

Bonusy pre vojakov

str. 38 - 39

Editoriál

Na veliteľskom zhromaždení náčelníka generálneho štábu dňa 29. januára 2008 odznelo, že vlaňajší rok bol pre naše ozbrojené sily v ich doterajšej histórii najúspešnejší (podrobná správa na internetovej stránke MO SR z 30. januára 2008).

Generál Lubomír Bulík, generalita, dôstojníci, vojaci a zamestnanci ozbrojených síl mohli byť hrdí. A aj boli. Veď slovné či potleskom sa v Klube MO k tomuto konštatovaniu pridali prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ OS SR Ivan Gašparovič, predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Rudolf Pučík či predseda Osobitného kontrolného výboru NR SR na kontrolu činnosti vojenského spravodajstva Jozef Šimko. Samozrejme, hrdý bol aj minister obrany František Kašícký. Na svojich ľudí, na svoju prácu. Do činnosti rezortu sa usiloval vniesť systém a priehľadnosť. Myslím, že mal ambíciu nadviazať na iného systémového hráča, niekdajšieho ministra obrany Jozefa Stanka. Bohužiaľ, ten systém ešte nestihol ukotviť tak, ako si predstavoval. Svojou demisiou chcel rezort uchrániť pred ďalšou zápornou medializáciou vo veciach, ktoré sú nám dobre známe. Verejné uznanie od prezidenta aj od predsedu vlády Róberta Fica však hovoria jasnou rečou. A že mal exminister Kašícký v jednom momente v očiach aj slzy dojatia? Nuž – a vy?

Som presvedčený, že za pätnásť rokov nášho ministerstva obrany neboli vzťahy medzi úradujúcim ministrom obrany a jeho štátnym tajomníkom také korektné a ústretové, ako to bolo v predchádzajúcich mesiacoch. Jaroslav Baška, náš nový minister, prepriahol za ťahúňa nášho rezortu z pozície druhého muža ministerstva obrany – zasvätený do problémov aj ich riešení, do cieľov aj ich realizácie. Na začiatok len krátko: Držíme palce (str. 8 a 9).

Máme troch nových generálov. Skvelé, že všetci traja majú aj medzinárodné skúsenosti, že pôsobili v rámci prístupových procesov do NATO, že sú vzdelaní, jazykovo vybavení – a na dôvazok sa snažia aj o generálske držanie tela. No predsa tu treba povedať – konečne!!! Áno, aj s trocha výkričníkmi. Konečne, po pätnástich rokoch samostatnej slovenskej účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu máme generála, ktorý pred svojím menovaním pôsobil v mierových misiách. Brigádnny generál Ondřej Novosad mal už v polovici deväťdesiatych rokov za sebou činnosť dôstojníka štábu na Balkáne, neskôr velil nášmu kontingentu v Kosove, naposledy bol prvým veliteľom slovenskej jednotky v Iraku. Spomínam si na debatu so staršími rakúskymi mierotvorcami v dôstojníckom klube na Golanských výšinách. Tvrdili mi, že problémy misií sa u nich nikdy neriešili tak komplexne, do hĺbky a so znalosťou vecí, ako keď sa prvý spomedzi nich stal generálom...

A ešte niečo. Vlni sme na tomto mieste písal, že na slávnostnom nástupe vedúcich predstaviteľov rezortu pri príležitosti vzniku štátu sa vojaci prezentovali vo všetkých možných aj nemožných variáciách svojich nových aj obnovených uniforiem. Tento rok to už aj na veliteľskom zhromaždení náčelníka generálneho štábu vyzeralo inak. Slávnostne a dôstojne.

Pekný zvyšok zimy.

Najsledovanejších

144 tisíc metrov štvorcových

Podľa veliteľa práporu leteckých pozemných informačných systémov a letiskového zabezpečenia sliackej leteckej základne majora Miroslava Mydlára najviac snehu museli z letiskových plôch odstraňovať v zime 2004 – 2005. Vtedy od novembra do konca marca, keď je na letisku zimná údržba, napadlo takmer tri metre snehu (presne 295 centimetrov). „Okolo vzletovej a pristávacej dráhy, stojísk leteckej techniky, rolovacej dráhy a ďalších plôch postupne vyrástli vysoké snehové bariéry. Keďže všade navôkol bolo množstvo snehu a odpratané boli len letiskové plochy, lesná zver nám chodila až na dráhu,“ spomína major Mydlár.

Vtedy zažili na letisku aj najhorších päť dní. Neustále snežilo a zabezpečenie prevádzkyschopnosti letiska, lebo je na ňom sústredená celá stíhacia časť našich vzdušných síl a ich pohotovostný systém, stálo všetkých veľkú námahu a úsilie.

AJ SOĽNIČKA NA KOLESÁCH

„Sneh do výšky piatich centimetrov musíme byť schopní odstrániť do jednej hodiny. S jeho narastajú-

cou výškou sa tento čas postupne predlžuje až do piatich hodín. Najdôležitejších je 144 - tisíc metrov štvorcových. To je vlastne plocha 2 400 metrov dlhej a 60 metrov širokej vzletovej a pristávacej dráhy, ktorá musí byť najskôr zbavená snehu a ľadu,“ zdôrazňuje rodák z Nového Jičína, ktorý neskôr vyrastal v Trenčíne. Po maturite na vojenskom gymnáziu v Banskej Bystrici skončil major Mydlár v roku 1995 Vysokú vojenskú leteckú školu v Košiciach a najskôr pôsobil na leteckých základniach v Piešťanoch a v Kuchyni. Až napokon pred necelými siedmimi rokmi zakotvil na Sliacki.

Vždy keď začne snežiť, ako prvé z technických priestorov práporu, kde je sústredená technika určená na údržbu letiska, vyrážajú Tatry 815 s radlicami. Sneh postupne zhŕňajú smerom od stredu dráhy k jej krajom. Za nimi sa pohybuje monštrum: letiskový motorový zametač OL 4500. Svojou kefou širokou tri metre podobne ako tatrovky od stredu k okraju dráhy vymetá zvyšky snehu. Medzitým traktorové zametače s radlicou vpred, podobným spôsobom zbavujú výjazdy z hangárov, stojiská lietadiel a ďalšie pomocné plochy, kde by sa veľký zametač OL 4500 neotočil. Tatrovky medzitým na oboch okrajoch dráhy vytvoria snehovú bariéru.

S ňou si poradí snehová fréza. Prehadzuje sneh ponad osvetlenie dráhy, aby sa nezničilo. Na dráhe nesmú zostať žiadne námrazky, aby sa nepoškodilo lietadlo pri vzlete, či ešte pravdepodobnejšie pri pristátí. V závislosti od stavu dráhy sa využije aj „solnička“. Soliace zariadenie ťahá traktor a vojdú sa doň tri tony soli. Ručne je potrebné vyložiť, rozrezať a následne vysypať 60 kusov 50 - kilogramových vriec. Podľa majora Mydlára jedna takáto solnička vydrží na posolenie dráhy. Na celé letisko treba v závislosti od poveternostných podmienok tri aj štyri. Záverečnú očistu dráhy zabezpečuje odmravovacie zariadenie na podvozku PV3S (OZ – 88). Ide vlastne o prúdový motor z lietadla L-29 Delfín, ktorý dočisťuje a vyfúkava dráhu.

120 HEKTÁROV LETISKA

Príslušníci práporu sa starajú dovedna o 120 hektárovú plochu leteckej základne. Náčelník letiskového zabezpečenia rodák z Gelnice kapitán Gabriel Bobenič bol spolužiakom majora Mydlára na košickej vysokej škole. Na rozdiel od neho celý čas pôsobí na sliackom letisku. Pamätá si aj na svoju prvú zimu. Pokiaľ ide o množstvo snehu, nebola síce

rekordná, ale s veľmi nízkymi teplotami. A to býva ďalším problémom. Na odstraňovanie snehu a ľadu sa nemôžu používať ostré kovové predmety, ktoré by poškodili dráhu. Na technike sú namontované gumové brity. Špecifikom letiska Sliač je, že sa nachádza v jednej z našich najchladnejších kotlín. Kremnické vrchy z jednej strany, Poľana z druhej, a najmä Nízke Tatry zo severu tu vytvárajú doslova prirodnú chladničku.

„Dráha je síce dlhá len necelých dva a pol kilometra, ale počasie dokáže na nej stvárať poriadne divy. Nebýva núdza o prudké zmeny počasia, ktoré sa tu láme. Veľakrát na južnej strane dráhy svietilo slnko a na severnej snežilo. Dosť problémov nám spôsobuje aj nevyspytateľný vietor. Človeka ide doslova roztrhnúť od zlosti, keď sa nám konečne podarí očistiť vzletovú a pristávaciu dráhu a potom sa vietor obráti a z bočných plôch nám na ňu znova naveje sneh. Práca u nás je len pre tých zdatnejších. A to nielen po fyzickej, ale najmä psychickej stránke,“ zdôrazňuje kapitán Bobenič. Za posledné roky sa podľa neho výrazne znížili počty ľudí, ktorí sa starajú o zimnú údržbu letiska. Jeho plocha však zostala stále tá istá...

MUZEÁLNA TECHNIKA NA SLIAČI

Ešte horšie je, že prakticky nedisponujú novou technikou, akú už dnes bežne vídať na letiskách ostatných členských krajín NATO. Zápasia s veľkou typovou rôznorodosťou techniky, ktorá je potom finančne náročná na údržbu. Čo by teda potrebovali? Pri znížených počtoch ľudí by bol prechod na univerzálnu techniku východiskom.

„Jeden takýto stroj dokáže urobiť prácu za tri - štyri naše zastarané mechanizmy. Je schopný odpratávať sneh, zametať i ofukovať dráhu. A na to všetko stačí jeden človek. Iste, nákupná cena takéhoto stroja nie je malá, ale postupne by sa vyplatil. Veď my dnes máme k dispozícii na udržiavanie dráhy pre pohotovostný systém už prakticky nevyhovujúcu techniku. Ešte najmodernejšie sú Tatry 815. Ale aj tým postupne pribúdajú rôčiky. Stará fréza sovietskeho pôvodu má poruchový tankový motor. Nevyhovuje nám ani poľský zameták OL 4500, ktorý poháňa lodný motor. Stroj má často poruchy, náhradné dielce sa ťažko zháňajú. Traktory so zametákmi sú už archaické typy, navyše majú len predný náhon, nedokážu potlačiť pred sebou väčšiu vrstvu snehu. Samy veľmi rýchlo zapadnú. Od-mrazovacie zariadenie OZ- 88

používa motor z lietadla L-29 Delfín, ktorý je už dávno po rezurze. Aby som to zhrnul, nedisponujeme v súčasnosti žiadnou modernou technikou, čo je pri zabezpečovaní pohotovostného systému na pováženie. Technika, ktorú máme, funguje len vďaka šikovnosti, vynaliezavosti a obetavosti našich ľudí. Ale takto to nemôže ísť donekonečna,“ prízvukuje so smútkom v hlase kapitán Gabriel Bobenič.

PROBLÉMOVÝ ZÁKONNÍK

Major Mydlár s ním súhlasí. Veľký podiel na udržaní starej techniky v prevádzkyschopnom stave majú podľa neho najmä technici roty rotný Radúz Hýravý a veliteľ družstva rotný Zoltán Balogh. Ďalší problém spôsobil ľuďom starajúcim sa o sliačske letisko nový zákonník práce. „Ľudí už nemôžeme strieďať v 24-hodinových zmenách, ale len v 12-hodinových. Pri našich znížených počtoch je to takmer likvidačné. Stačí aj menšia chorobnosť a je zle. Ešte šťastie, že máme takých ľudí, ktorí sú ochotní bez ohľadu na čas a niekedy aj na chorobu prísť a pomôcť udržať letisko v prevádzkyschopnom stave,“ zdôrazňuje major Mydlár.

Rotný Hýravý, rodák z Korytnice ukončil v Nitre vojenskú strednú školu. Najskôr pôsobil na letisku Praha - Kbely. V rámci delenia federálnej armády sa v decembri 1992 vrátil domov na Slovensko a odvtedy je na letisku Sliač. Zažil na ňom mnoho pekných, ale aj krušných chvíľ. „Táto zima je k nám zatiaľ milosrdná. Možno sa zopakuje predošlá, keď sme nemali veľa práce. Zato zima 2004 - 2005 mi zostane naddlhô v pamäti. Takmer päť dní sme nepretržite robili na letisku. Niektorí odpočívali, iní boli v tom čase na tech-

nike. Potom sa vystriedali. Počas striedania sa rýchlo odstraňovali poruchy. V silných mrazoch nám pomáhali teplovzdušné zariadenia TO - 5 na zohrievanie lietadiel. Pomocou nich sme naštartovali vždy aspoň jeden kus techniky a ostatné potom cez káble. A keď udrú skutočne veľké mrazy, u nás na Sliači pod mínus 25 stupňov, reštartujeme vozidlá každé tri hodiny. Inak by sme napríklad frézu rozmrazili až na jar,“ s trochou nadsádzky hovorí rotný Hýravý a dodáva, že je dobre, keď majú väčšinu techniky skrytú aspoň pod prístreškami a nemusia z nej práčne odstraňovať pred výjazdom sneh. Skutočnou pomocou by pre nich boli vykurované garáže pre pohotovostnú techniku.

Už viac ako štyri roky má na starosti frézu slobodník Jozef Urbánek. „Je to už stará mašina. Stojí nás všetkých veľké úsilie udržať ju v prevádzkyschopnom stave. V tej pamätnej zime pred štyrmi rokmi sme sa po pätnástich-šestnástich hodinách striedali za volantom. Oddychovali sme vlastne len počas tankovania. Cez túto zimu je to zatiaľ v pohode,“ konštatuje vodič frézy.

ČAS PREVERIL CHARAKTERY

Svoj podiel na tom, aby letiskové plochy boli vždy v tom najlepšom poriadku, má správkyňa letiska poručíčka Diana Tomčová. Rodáčka zo Závadky nad Hronom prišla na letisko po absolvovaní vojenskej leteckej akadémie práve pred tou pamätnou zimou. Bola to pre ňu doslova skúška ohňom, či v tomto prípade skôr snehom a mrazom.

„V začiatkoch mi veľmi pomohli starší kolegovia. Neprekáža mi, že pracujem v mužskom kolektíve. Nehrozia žiadne intrigy a podrazy, ako to neraz býva

tam, kde je viac žien pohromade. Chlapi ma berú celkom dobre. Sem tam síce padne z ich strany aj ostrejšie slovo, i keď v mojej prítomnosti si dávajú pozor, ale povedia priamo, čo si myslia. Moja práca niekedy nie je najľahšia, ale robím ju rada. Napokon sama som si ju vybrala, ešte keď som tu bola na stáži zo školy," poznamenáva 26-ročná dievčina.

Veliteľ práporu major Miroslav Mydlár na ňu nedá dopustiť. „Veľmi dobre, vlastne už od prvých chvíľ zapadla do nášho kolektívu. Nehľadá výhovorky, prečo to nejde. Snaží sa vždy splniť úlohu. Aby bolo letisko v každom ročnom období spôsobilé pre prípadný zásah pohotovostného systému. Aj napriek problémom so zastaranou a dosť poruchovou technikou a malým počtom ľudí. Ti, ktorí hľadali výhovorky, náš prápor veľmi rýchlo opustili a našli si teplejšie, menej problémovéjšie miestečka,“ hovorí veliteľ práporu na adresu poručíčky Tomčovej.

Jozef ŽIAK
Foto **Peter DOVINA**

HISTÓRIA LETISKA SLIAČ

Prvé vojenské letisko vzniklo pri vtedajšej obci Hájniky ešte koncom 30-tich rokov a podľa blízkeho majera ho nazvali Tri Duby. Významnú úlohu zohralo najmä v čase Slovenského národného povstania. Pôsobila na ňom povstalecká kombinovaná letka a neskôr aj 1. československý stíhací letecký pluk. Po druhej svetovej vojne letisko využívala spoločne armáda i čs. aerolína. Najsťôr tu bol umiestnený letecký pluk 1 (stíhací), neskôr 6. stíhací letecký pluk. V roku 1965 bol redisolokovaný do Píerova a namiesto neho prišiel odtiaľ 4. školský letecký pluk.

V auguste 1968 letisko obsadila sovietska armáda, ktorá tu mala vyše 20 rokov dislokované svoje letecké útvary. Školský letecký útvar im musel uvoľniť priestory a premiestniť sa do Píerova. V tom istom období časť letiska naďalej využívali čs. aerolína. Novodobá tradícia leteckej základne Sliač sa začala písať 7. mája 1991, keď naň preletela v rámci redisolokácie bývalej federálnej armády ČSFR stíhacia letka pod velením podplukovníka Jozefa Krakovského s lietadlami Mig-21. Bol to v tom čase prvý útvar bojového letectva umiestnený na území Slovenska.

Po vzniku Slovenskej republiky sa letisko stalo základňou jej stíhacieho letectva. Od 28. augusta 2002 nesie letecká základňa meno jedného z najúspešnejších československých stíhačov počas druhej svetovej vojny generálmajora Otta Smíka.

Hlavnou úlohou základne, kde je umiestnené stíhacie letectvo vzdušných síl, je zabezpečovať obranu vzdušného priestoru Slovenskej republiky. Pohotovostný systém zabezpečuje pomocou lietadiel Mig-29 nepretržitú ostrahu s cieľom zakročiť proti narušiteľom alebo pomôcť cudzím lietadlám v núdzi. Na základni je aj letecká pátracia záchranná služba, určená pre vyhľadávanie a záchranu posádok nielen vojenských, ale aj civilných lietadiel. Letecká základňa v súčasnosti disponuje nasledovnou leteckou technikou: lietadlami Mig-29 a L-39ZA, vrtuľníkmi Mi-17 a Mi-8.

V minulom roku príslušníci základne úspešne absolvovali v poľskom výcvikovom priestore Ustka už tretie bojové streľby.

Cieľ je jasný – jeden tím!

Poddôstojnícky zbor je podľa slov náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka chrbticou ozbrojených síl. Prinášame rozhovor s hlavným poddôstojníkom OS SR šbnrtm. Richardom Fabriciusom, ktorý túto funkciu zastáva od 1. apríla 2007.

• V apríli uplynie rok od vášho nástupu do funkcie. Podarilo sa vám dosiahnuť ciele, ktoré ste si pred-savzali?

Svoj prvý rok vo funkcii by som zhodnotil sčasti ako adaptačný. Vďaka podpore a zainteresovaní náčelníka Generálneho štábu OS SR o túto problematiku som nadviazal na kontinuitu nadväzovania mechanizmov v oblasti budovania poddôstojníckeho zboru tam, kde môj predchodca, šbnrtm. v. v. Rastislav Macejko skončil. Hovoriť o dosiahnutí cieľov a predsavzatí po takom krátkom čase zatiaľ nemôžem. Ciele, ktoré som si pri nástupe do funkcie určil sú totiž dlhodobějšího charakteru a výraznejšie výsledky sa v tej „hmataateľnej“ podobe ukážu až v strednodobom horizonte. Z pohľadu komplexnosti celej štruktúry však môžem pozitívne zhodnotiť činnosť poddôstojníckej podpornej štruktúry vo Vzdušných silách Ozbrojených síl SR. Ich vzorná práca v minulom výcvikovom roku reálne dokazuje, že tento model je funkčný a má perspektívu uplatnenia v procese zefektívnenia činnosti Ozbrojených síl SR. Poddôstojnícka podporná štruktúra je v ozbrojených silách stále novum. Je na „pleciach“ veliáci poddôstojníkov všetkých organizačných stupňov, aby tento podporný element prenášali do reálneho života jednotiek v prospech plnenia služobných úloh so zámerom prebrať od dôstojníkov zodpovednosti delegovaním úloh

a povinností, ktoré nevyžadujú ich priamy dohľad. Len tak si potom môže poddôstojnícka podporná štruktúra „násť svoje miesto“ v štruktúrach velenia a riadenia Ozbrojených síl SR. Nič z uvedeného sa však neudeje bez podpory veliteľov a dôstojníkov v ostatných funkciách.

• Po nástupe do funkcie ste zdôrazňovali dôležitosť výcviku a svoj úmysel zamerať sa predovšetkým na túto oblasť. Podarilo sa?

Často sa stretávam s názorom, že všetko čo nie je v oblasti výcviku na poriadku, „padá na hlavu“ veliáci poddôstojníkov. Tento názor je mylný. Medzi prioritné úlohy poddôstojníka v zmysle novej koncepcie v oblasti výcviku patrí najmä: výcvik a príprava vojenských lídrov na najnižších stupňoch velenia, smerovanie a obsahová náplň inštitucionálneho vzdelávania a prípravy poddôstojníkov a etapa výcviku jednotlivca.

Práve na etapu výcviku som zamerl svoje úsilie. A to v nadväznosti na implementáciu nových trendov a skúseností zahraničných armád v súčasných operáciách, ako aj skúseností našich vojakov a poddôstojníkov z operácií medzinárodného krízového manažmentu OS SR, do prípravy poddôstojníkov. Myslím si, že sa v tejto oblasti uberáme správnym smerom. Chce to len svoj čas. Výborným príkladom je napríklad nové cvičenie v bojovej strelbe z dlhej ručnej zbrane vytvorené a spracované na vysokej úrovni príslušníkmi 11. mpr. Martin, cvičenie v taktike malých jednotiek v zastavaných priestoroch príslušníkmi 5. PŠU Žilina spolu s metodikou výcviku bojovej strelby, či výcvik konvojov pripravený príslušníkmi Výcvikovej jednotky vojenských misí (VJVM) Martin.

• Aký je aktuálny rozvoj poddôstojníckeho zboru? Sú oblasti, v ktorých je čo zlepšovať?

Odpoveď by som si dovoľil, vo vzťahu k rozvoju poddôstojníckeho zboru, rozdeliť do dvoch oblastí. Prvá sa týka inštitucionálneho piliera našej prípravy – v minulom výcvikovom roku sme ukončili tvorbu kurzov pre poddôstojníkov. V praxi to znamená, že inštitucionálny pilier máme dokončený a kompletný. V tomto výcvikovom roku budú po prvý raz otvorené všetky funkčné a kariérne poddôstojnícke kurzy v Poddôstojníckej akadémii Ladislava Gábríša Škultétyho v Martine, spolu s odbornou prípravou druhých fáz kariérnych kurzov úrovne OR-6 a OR-7 v odborných výcvikových školách.

Druhou oblasťou je budovanie poddôstojníckej podpornej štruktúry a jej podporná činnosť v prospech veliteľov. V minulom výcvikovom roku po prvý raz veliáci poddôstojníci participovali na procese umiestňovania personálu v hodnotnej kategórii poddôstojníkov, vo výberových konaniach do štruktúr NATO, ako aj pri umiestňovaní poddôstojníkov po návrate zo zahraničných kurzov. Toto považujem za veľmi dobre smerovaný trend, kde je viditeľná podporná činnosť veliáci poddôstojníkov v rámci riadenia odbornej služby personálneho manažmentu. Na druhej strane napriek pribúdajúcemu počtu úspešných absolventov poddôstojníckych kurzov s potrebnými vodcovskými zručnosťami, tí nie sú v jednotkách plnohodnotne využívaní, čo spomaľuje podpornú činnosť štruktúry v prospech veliteľov. Rozsah disciplinárnych právomocí veliáci poddôstojníkov zásadným spôsobom nezodpovedá rozsahu ich funkčných povinností. Stále je čo zlepšovať, a to vo všetkých oblastiach – či už hovoríme o jazykovej spôsobilosti, alebo odbornej pripravenosti. Profesionálny rozvoj poddôstojníka je nepretržitý proces. Za jednu z kľúčových úloh považujem tiež dopĺňovanie a rotáciu inštruktorov výcvikových škôl Veliteľstva výcviku. Preto si dovoľím aj touto cestou apelovať na všetkých poddôstojníkov, ktorí majú záujem odovzdať svoje skúsenosti a stať sa inštruktorom výcviku, aby oslovili svojich veliáci poddôstojníkov. Považujem za potrebné uviesť príklad rtm. Miroslava Fejka – najlepšieho poddôstojníka Ozbrojených síl SR výcvikového roka 2006. Je to bývalý príslušník 11. mpr. Martin, ktorý sa dobrovoľne prihlásil na výkon funkcie inštruktora výcviku v Poddôstojníckej akadémii Ladislava Gábríša Škultétyho v Martine. Takto by to malo byť. Tí najlepší z najlepších si uvedomujú svoju čestnú povinnosť odovzdávať svoje skúsenosti nasledujúcim generáciám.

• Vašou víziou je vybudovať z poddôstojníckeho zboru celých ozbrojených síl jeden tím. Do akej miery sa vám to darí?

Som presvedčený, že bez tímovej práce nemôže vojenský kolektív efektívne plniť zadané úlohy. Vytvoriť jeden tím z takého veľkého množstva ľudí nie je otázkou jedného roka. A nie je to možné bez vôle, práce a osobného vkladu každého člena tímu – čiže každého vojaka a poddôstojníka Ozbrojených síl SR. Preto je dôležité, aby vojaci sami cítili, že sú „skutočnými členmi“ tímu a že nejde iba o prázdne slová. Osobne ma veľmi potešilo, že sa na mňa v minulom roku priamo obrátilo niekoľko vojakov so svojimi problémami. Ich dôvera je konkrétnym signálom, že prvý krok v procese budovania tímu má správne smerovanie.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Demisia

Minister obrany Slovenskej republiky František Kašícký podal 25. januára 2008 do rúk predsedu vlády SR Róberta Fica svoju demisiu. Dôvodom boli tri medializované tendre týkajúce sa upratovania a údržby vonkajších priestorov objektov a zariadení v letnom období, ďalej v zimnom období, plus služby a výkony na zabezpečenie upratovania vnútorných priestorov vojenských objektov a zariadení.

Bývalý minister v uvedený deň na tlačovej besede po rokovaní vlády zdôraznil, že tieto tendre vo výške takmer 4 miliardy korún boli vypísané v rozpore so schválenými pravidlami a naplánovanými rozpočtovými prostriedkami, pričom práve on presadzoval model systematického a dopredu jasného rozpočtovania aj verejného obstarávania. „Necítim subjektívnu zodpovednosť za chybu úradníkov. Nesiem však objektívnu zodpovednosť za vývoj v rezorte a nechcem svojou prítomnosťou dávať príležitosť na škandalizáciu rezortu,“ povedal k motívom svojej rezignácie F. Kašícký. Predseda vlády Róbert Fico jeho rozhodnutie prijal, pričom s jeho doterajšou prácou na ministerstve obrany vyslovil spokojnosť.

„Môj osobný záujem je, aby som s pánom ministrom po tom, čo odíde z ministerstva, spolupracoval

v oblasti obrany,“ konštatoval premiér. Na margo celej situácie ešte dodal: „Je mi to ľúto, ale ľútosť ako kategória do politiky nepatrí. Možno, že je to nespravodlivé, možno, že niektorí hovoria, prečo pán Kašícký, ale taká je politika.“

F. Kašícký ešte 22. januára odvolal v súvislosti s uvedenými tendrami riaditeľa Úradu správy nehnuteľného majetku MO podplukovníka Vladimíra Vaska. Vysvetlil to tým, že V. Vasko ako manažér nezvládol svoju funkciu a naplánoval verejné obstarávanie v rozsahu, na aký neboli plánované finančné prostriedky. Zdôraznil, že rezort nikdy neplánoval na spomínané upratovacie práce vyčleniť takmer štyri miliardy korún. Pri zimnej údržbe sa ráčalo so sumou 42 miliónov korún, v rámci letnej údržby so 132 miliónmi Sk a v rámci zmluvy o upratovaní vnútorných priestorov so 138 miliónmi korún. Minister Kašícký nariadil 30. januára, v deň svojho definitívneho odchodu z rezortu, zákonným spôsobom uvedené tendre zrušiť.

Na veliteľskom zhromaždení náčelníka Generálneho štábu Ozbromených síl SR dňa 29. januára 2008 generál Ľubomír Bulík konštatoval: „Rok 2007 bol pre Ozbromené sily SR z hľadiska plnenia medzinárodných záväzkov prelomovým a počas môjho pôsobenia vo funkcii náčelníka generálneho štábu bol doposiaľ najúspešnejší.“ Zároveň uviedol: „Chcem sa poďakovať ministromi Kašíckému, pretože naše výborné výsledky sme dosiahli aj vďaka jeho každodennému nasadeniu a enormnému úsiliu.“

Prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ ozbrojených síl Ivan Gašparovič na uvedenom zhro-

maždení povedal: „Som rád, že počas týchto rokov som spolupracoval s ministrom obrany, ktorý mal prehľad o armáde, ktorý vedel, čo armáda potrebuje a o všetkom so mnou komunikoval.“ Prezident podotkol: „Nechcem povedať, že v rezorte všetko fungovalo na 100 percent“, no celkovo k činnosti F. Kašíckého uviedol: „Myslím, že mu všetci v rezorte za jeho prácu môžete poďakovať.“

Minister obrany František Kašícký sa prezidentovi poďakoval za pozornosť a úsilie, ktoré venuje v prospech ozbrojených síl. Uviedol, že rok 2007 bol charakteristický tvorbou a nastavením systémových zmien – začínajúc novelizáciou zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov až po nastavenie rozpočtu, plánu hlavných úloh či akvizícií. Rok 2008 má podľa neho byť realizáciou týchto zmien a modernizácie OS SR. „Zajtra uplynie 575 dní odvtedy, čo som vo funkcii ministra obrany. Je to trojčíslo, ktorým sa končí číslo môjho mobilného telefónu. Škoda, že to nebolo aspoň 999,“ trochu odľahčil oficiálny tón F. Kašícký. Pokračoval: „Každým dňom by som si vedel predstaviť, čo by som pre tento rezort mohol ešte urobiť. Žiaľ. Odchádzam z tohto rezortu so vztyčenou hlavou a hrdý na svojich čestných a statočných spolupracovníkov. V tomto momente strácam, čím som žil. No aj v ďalšom živote, ak to bude možné, urobím všetko pre to, aby som tomuto rezortu mohol pomôcť.“

Prezident Ivan Gašparovič prijal demisiu ministra obrany Františka Kašíckého 30. januára 2008. Zároveň vymenoval na návrh predsedu vlády Róberta Fica do uvoľnenej funkcie doterajšieho štátneho tajomníka ministerstva obrany Jaroslava Bašku.

Menovanie

„Zostaňte ministrom a rozhodujte ako minister. Vo mne nájdete oporu a pomoc. Pán minister, držím vám palce," ubezpečil prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ ozbrojených síl Ivan Gašparovič 30. januára Jaroslava Bašku po jeho menovaní do funkcie ministra obrany. V prítomnosti predsedu vlády Róberta Fica sa ešte raz poďakoval odchádzajúcemu ministrovi obrany Františkovi Kašickému a ocenil výborné výsledky ozbrojených síl v minulom roku.

J. Baška vo svojom príhovore zdôraznil, že rezort obrany aj ozbrojené sily majú veľkú zásluhu na prezentácii celej republiky v zahraničí, o čom sa mal možnosť osobne presvedčiť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Poznamenal, že urobí všetko pre to, aby Slovensko bolo naďalej dôveryhodným partnerom EÚ aj NATO a plnilo si svoje úlohy vyplývajúce mu z medzinárodných záväzkov, ako aj na domácej pôde. Zdôraznil, že ministerský post je pre neho veľkou výzvou a funkciu chce vykonávať čo najlepšie podľa svojho svedomia a vedomia, ako aj podľa Ústavy a zákonov Slovenskej republiky. „Chceme nastaviť vnútorné

systémy tak, aby sa neopakovali tie chyby, ktoré boli doteraz a stáli kreslo ministra obrany," podotkol nový šéf nášho rezortu.

Jaroslava Bašku uviedol do funkcie na ministerstve obrany v ten istý deň predseda vlády Róbert Fico. Počas slávnostného zhromaždenia sa poďakoval odchádzajúcemu ministrovi Františkovi Kašickému za 18-mesačnú prácu. Zaželal mu všetko dobré a vyslovil presvedčenie, že jeho skúsenosti vo vojenskej oblasti bude vláda aj naďalej využívať. „Politický život prináša časté zmeny. Som rád, že ako nový minister obrany prichádza človek ktorý má znalosti o prioritách a úlohách rezortu," povedal premiér Fico. Nastupujúci minister J. Baška predložil svoju predstavu spolupráce ministerstva a ozbrojených síl. „Nesmieme deliť rezort na ministerskú a vojenskú časť." Uviedol, že ministerská a vojenská časť musia ústretovo a efektívne spolupracovať pri plnení úloh. Nový minister plánuje pokračovať v systémových zmenách, dokončiť transformáciu vojenského vysokého školstva a dobudovať Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku Lešť. Rok 2008 bude podľa neho rokom modernizačným.

Dvojstranu pripravili

Pavol VITKO, Michaela FARKAŠOVÁ

Foto **Peter DOVINA, Vladislav VAVRINEC**

Jaroslav Baška sa narodil 5. apríla 1975. Po maturite na strojníckej priemyslovke v Dubnici nad Váhom vyštudoval s červeným diplomom odbor elektroenergetika na Elektrotechnickej fakulte Žilinskej univerzity v Žiline (1998). Základnú vojenskú službu absolvoval v posádke Nitra. V rokoch 1998-2002 pracoval v akciovej spoločnosti Matador v Púchove, najprv na divízii Energetika, v rokoch 1999-2001 ako projektový manažér pre informatiku. V tomto období mal na starosti stratégiu firmy v oblasti využívania informačných technológií a informačných systémov. Bol vedúcim projektu Elektronická interná komunikácia. V rokoch 2001-2002 bol asistentom riaditeľa pre ekonomiku. Vo volebnom období 2002 až 2006 pôsobil ako poslanec Národnej rady Slovenskej republiky zvolený za stranu Smer. Pracoval vo Výbore NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien. Bol členom Stálej delegácie NR SR v Parlamentnom zhromaždení Rady Európy. V rokoch 2003-2006 bol aj starosta obce Dohňany. Mandát poslanca za Smer - SD získal aj v parlamentných voľbách 2006, ale si ho neuplatňoval, pretože od júla 2006 bol vo funkcii štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR.

Jaroslav Baška je ženatý a má tri deti. Aktívne hovorí po anglicky.

Posila generálskeho stavu

Prezident SR Ivan Gašparovič vymenoval 23. januára 2008 v Prezidentskom paláci na návrh vlády SR troch nových generálov. Hlavný veliteľ Ozbroyených síl SR zároveň povýšil náčelníka Štábu požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR do hodnosti generálmajora.

Za prítomnosti ministra obrany, predsedu výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť a náčelníka Generálneho štábu OS SR boli do prvej generálskej hodnosti vymenovaní plukovníci generálneho štábu Milan Čelko, Jozef Viktorín, Ondřej Novosad. Povýšený bol brigádny generál Martin Babiak (na fotografii zprava doľava).

„Som rád, že som mohol vymenovať a povýšiť dôstojníkov ozbrojených síl do vysokých vojenských hodností vo chvíľach, kedy si pripomínáme pätnásť výročie vzniku Slovenskej republiky. Tento akt je tiež výrazom ich profesionálneho, odborného a morálneho uznania,“ povedal Ivan Gašparovič. Prezident zdôraznil, že všetci ocenení zodpovedajú pri výkone svojich funkcií aj za dodržiavanie ústavy, zákonov a medzinárodných zmlúv, čím zároveň prispievajú k upevňovaniu a rozširovaniu dôvery občanov našej republiky v ozbrojené sily, ako aj v Európsku úniu a NATO.

„Generálska hodnosť je záväzkom. Záväzkom plniť úlohy na najvyššej profesionálnej úrovni. Uvedomujeme

si túto zodpovednosť a urobíme všetko, aby sme v nových generálskych hodnostiach prejavili schopnosť správneho rozhodovania, plánovania, velenia a riadenia v prospech ozbrojených síl a v prospech Slovenskej republiky,“ poďakoval sa za prejavenu dôveru v mene novovymenovaných a povýšených generálmajor Martin Babiak.

Všetci ocenení skromne podotkli, že dosiahnutie tejto pozície úzko súvisí aj s podporou zo strany podriadených a práce, ktorú odvedli. „Je to ocenenie nielen mojej vojenskej kariéry, ale aj mojich podriadených, ktorým sa chcem úprimne poďakovať,“ zdôraznil brig. gen. J. Viktorín, ktorý vojenskú uniformu oblieka už dvadsaťdeväť rokov. „Za úspechom nehladáme jednotlivca, ale kolektív ľudí. Individuality dnes neznamenajú nič,“ dodal generálny riaditeľ sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy MO SR generál Viktorín. Ako vedúci úradu národného vojenského predstaviteľa veliteľstva NATO pri SHAPE pôsobí brig. gen. Milan Čelko. „Aj v nižšej hodnosti som sa snažil čo najlepšie presadzovať záujmy Slovenskej republiky a našich ozbrojených síl. Verím, že nová hodnosť mi v tom ešte viac pomôže.“

Ako poďakovanie za dvadsaťosem rokov práce v armáde, a ako záväzok a prejav dôvery od najvyšších predstaviteľov štátu a rezortu obrany to vníma aj brig.

gen. Ondřej Novosad. „Tento deň je pre mňa veľmi významný. Chcem pri tejto príležitosti potvrdiť staré príslovie, ktoré hovorí, že za každým úspešným mužom stojí silná žena. Chcem sa preto poďakovať predovšetkým svojej manželke a celej rodine. Svoju prácu by som mohol len ťažko vykonávať, a byť za ňu ocenený, keby mi moji najbližší nevytvárali zázemie a nepodporovali ma,“ vyznal sa veliteľ prešovskej mechanizovanej brigády pozemných síl brigádny generál O. Novosad. Dvadsaťštyri ročné manželstvo zrekapitulovala aj jeho manželka Iveta: „Prvých desať rokov bolo pomerne náročných, no tie ostatné už plynuli v relatívnom pokoji. Keďže si manžel plní svoje pracovné povinnosti cez týždeň mimo domova, máme pre seba iba vikendy. Sme si aspoň vzácnnejší,“ dodala s úsmevom Iveta Novosadová. O živote s vojakom vie svoje aj Irena Čelková. Onedlho s manželom oslávia už dvadsaťpäť spoločných rokov. „Uplynulé roky po boku dôstojníka neboli vždy jednoduché. Manžel je bývalý pilot a obdobie, kedy toto náročné povolanie vykonával, sme s rodinou prežívali dosť ťažko. Aj vzhľadom na tragické udalosti, ktoré sa stali. Našťastie bolo viac tých krajších chvíľ, na ktoré spoločne veľmi radi spomíname,“ zdôverila sa Irena Čelková. Zvládať manželovu vojenskú kariéru jej pomohlo aj to, že sama má rada rušný a spoločenský život.

Ocenení generáli sa spolu so svojimi najbližšími stretli na záver slávnostného ceremonálu aj s hlavou štátu, ktorý im v ich ďalšej práci vyjadril podporu a želal veľa úspechov v pracovnom, aj osobnom živote.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

sedom komisie a touto problematikou som sa intenzívne zaoberal spoločne s ostatnými príslušníkmi MO SR. Ako podpredseda výboru a riaditeľ odboru NATO, som bol zodpovedný aj za komunikáciu medzi Slovenskom a štruktúrami Severoatlantickej aliancie. Dalo by sa povedať, že som bol častejšie v Bruseli ako v Bratislave.

• **Vráťme sa k vášmu štúdiu na škole NATO Defense College v Ríme. Niektoré médiá spochybňujú jej význam pre vaše súčasné pôsobenie ako generálneho riaditeľa sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy, ako aj vo vzťahu k vymenovaniu do prvej generálnej hodnosti.**

NATO Defense College je najvyššou vzdelávacou inštitúciou NATO pripravujúcou predstaviteľov členských krajín Aliancie. Úroveň a rozsahom vzdelania je zameraná nielen na dôstojníkov a generálov, ale aj

ma táto téma osobne zaujímala. Štúdium na NATO Defence College ma veľmi obohatilo, lebo možnosti využitia študijného materiálu, ponuky odbornej knižnice sú obrovské. Danú prácu som spracoval aj obhájil pred komisiou, okrem diplomu som získal aj osobné ocenenie.

• **Máme aj dnes študentov na tejto škole?**

Mali sme veľkú ambíciu, aby sme dostali nejakého človeka priamo do štábu školy. Dnes tam na vysokej pozícii pracuje plukovník doc. Pavel Nečas. Je priamo v štábe a verím, že skúsenosti, ktoré táto škola ponúka, využije v súčasnom období transformácie vojenského školstva. Samozrejme, mojou ambíciou ako generálneho riaditeľa SEOPMVL je, aby na túto školu boli vysielaní dôstojníci a civilní pracovníci, s ktorými sa v budúcnosti počítajú na vysokých funkciách v rámci generálneho štábu a MO SR, lebo táto škola dáva veľký priestor na získanie nielen prehľadu, ale aj schopnosti pohybovať sa na medzinárodnej pôde. Rozmer školy sa rozširuje už aj na Európsku úniu, ktorá sa stáva dôležitým hráčom v medzinárodnom bezpečnostnom prostredí. Číže škola pripravuje širokospektrálneho absolventa, ktorý je uplatniteľný z hľadiska vojenskej politiky, vojenskej diplomacie či už v NATO a v EÚ, alebo v bilaterálnom rozmere.

• **Po zavišení prác na vstupe SR do NATO ste nastúpili na pozíciu pridelenca obrany do Poľskej republiky. Kam ste boli prevelení po ukončení tohto vyslania?**

Áno, tesne po skončení NATO Defense College v Ríme som mal na základe prvého rozhodnutia vtedajšieho ministra obrany Jozefa Stanka zastávať významnú funkciu v Bruseli. Jeho druhé rozhodnutie, ktoré som rešpektoval, ma odoslalo na post pridelenca obrany do Varšavy. Poľsko v tom čase veľmi nezištne pomáhalo Slovenskej republike so vstupom do NATO. Je vždy lepšie, keď sa porozprávate s niekym, kto vám povie svoje skúsenosti, svoje chyby, a vy viete, že ich nemusíte zopakovať; respektíve viete o určitých postupoch, ktoré nie sú dobré. Stojí to menej peňazí, viac ušetríte. Tu sa prejavuje súdržnosť a solidarita s krajinami vo vašej blízkosti. Po návrate z Poľska v roku 2005 som sa stal náčelníkom odboru integrácie medzinárodných vzťahov a štandardizácie GŠ OS SR a od januára 2007 som nastúpil na post generálneho riaditeľa Sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy MO SR.

• **Dosiahli ste prvú generálsku hodnosť. Aké ciele kladiete pred seba v nasledujúcom období ako generálny riaditeľ SEOPMVL?**

Ako generálny riaditeľ SEOPMVL chcem aj naďalej plniť úlohy, ktoré sú prioritami na rok 2008 pre MO SR. Z pohľadu sekcie v prvom rade ukončiť transformáciu vojenského školstva a vytvoriť štandardné podmienky pre príslušníkov OS SR a efektívne čerpanie finančných prostriedkov v súvislosti s vojenským školstvom. Spracovať koncepciu motivácie a stimulácie v systéme štátnej služby profesionálnych vojakov, ktorá bude zasahovať, okrem už spomínaných oblastí, aj do procesu regenerácie a regrutácie. V oblasti legislatívy sa zameriam na prípravu návrhu novely zákona č. 463/2003 Z. z. o vojnových veteránoch, ktorý je veľmi dôležitý nielen z pohľadu histórie SR a tradícií OS SR, ale aj pre nastupujúcu generáciu vojenských profesionálov. Aj naďalej mi pôjde o vytváranie čo najlepších podmienok pre službu vojenských profesionálov tak, ako mi to vyplýva z mojej funkčnej náplne.

Michaela FARKAŠOVÁ
Foto Peter DOVINA

Doma na medzinárodnej pôde

Do hodnosti brigádný generál prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ OS SR Ivan Gašparovič menoval troch plukovníkov, ktorých vám postupne predstavíme. Prvým je generálny riaditeľ sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy (SEOPMVL) Ministerstva obrany SR Jozef Viktorin.

• **Pán brigádný generál, v čase po Washingtonskom summite v roku 1999, keď sa Slovensko usilovalo o vstup do Severoatlantickej aliancie, prijal náš štát Akčný plán na členstvo. Aká bola vaša úloha v týchto procesoch?**

Washingtonský summit v roku 1999, ktorý rozhodol o prijatí nových členských krajín vrátane Českej republiky, bol zároveň ocenením SR v pokroku, ktorý sme dosiahli v príprave na členstvo v NATO. Summit prijal Akčný plán na členstvo, ktorý vyjadroval požiadavky Aliancie na krajiny, ktoré mali ambíciu stať sa členom NATO. V tom čase som bol riaditeľom novovytvoreného odboru NATO na sekcii zahraničných vzťahov. Na základe prijatia Akčného plánu na členstvo v NATO bola vytvorená komisia na národnej úrovni. Pripravovala kompletne celý reálny integračný plán na vstup Slovenska do NATO. Zastrešovalo ju ministerstvo zahraničných vecí a ministerstvo obrany malo významný príspevok do práce tejto komisie. Najmä v oblasti obrany, bezpečnosti a legislatívnych podmienok potrebných na vstup do Aliancie. Stal som sa jej podpred-

sedom predstaviteľov ostatných silových rezortov, policajných zložiek a diplomatov pracujúcich na najvyšších postoch či už na národnej úrovni, alebo v rámci NATO a EÚ. Túto školu absolvovali funkcionári, ktorí pracujú v rôznych pozíciách v rámci štábu NATO. Spochybňovať NATO Defense College v súčasnosti, keď Slovensko je členskou krajinou NATO, nie je práve najlepším signálom smerom k Aliancii.

• **Ako prebieha štúdium na tejto škole?**

Štúdium trvalo sedem mesiacov, pričom jeden bol vyhradený na jazykovú prípravu. Nastúpil som v auguste 2000, štúdium som ukončil v roku 2001. Proces výučby rieši politicko-vojensko-strategickú úroveň medzinárodných otázok, zaoberá sa jednotlivými krízovými oblasťami. Študenti sa venujú rôznym modelovým situáciám, musia tvoriť krízové scenáre a hľadať diplomatické riešenia. Každý kurz sa končí obhajobou práce. Zaoberal som sa oblasťou, ktorá sa dotýkala „Open Door Policy“ – politiky otvorených dverí Severoatlantickej aliancie a vplyvu Ruska na tento proces. V tom čase to bola aktuálna, a z pohľadu školy veľmi prestížna téma. Jednak Slovensko nebolo členskou krajinou NATO, jednak

Brigádný generál Jozef Viktorin sa narodil 27. mája 1961 v Bratislave. Po štúdiu Vojenskej akadémie v rokoch 1980 – 1984 pôsobil na štábných funkciách v Československej ľudovej armáde od stupňa prapor až po divíziu. V rokoch 1995 – 1996 absolvoval postgraduálne štúdium vojenskej sociológie. V rokoch 1993 – 1998 zastával funkciu zástupcu veliteľa na stupni divízia a armádny zbor. Študoval v medzinárodnom kurze štábných dôstojníkov ISOOC v Ypenburghu (Holandsko) na Obrannej akadémii NATO v Ríme. Počas rokov 1999 až 2007 zastával riaditeľské funkcie v sekcii integrácie a medzinárodných vzťahov MO SR a štábe požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR. Pridelencom obrany SR v Poľsku bol od roku 2002 do roku 2005. Od februára 2007 vykonáva funkciu generálneho riaditeľa sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy MO SR.

Riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica Ľubomír Roško:

Hráme o najvyššie méty

• Športovní novinári bez obalu hovoria, že najmä zlyháva práca s mládežou. Na tlačovej konferencii v januári ste avizovali, že Dukla bude rozširovať počet mladých talentovaných športovcov, pričom ste použili termín „zmluvný športovec“. Čo je obsahom tohto termínu? Aká je perspektíva práce s mládežou v našom vojenskom športovom klube?

Termín „zmluvný športovec“ je vyjadrením vzťahu talentovaného športovca s VŠC Dukla na základe zmluvy dvoch subjektov. Na jednej strane športovca, na strane druhej VŠC Dukla. Treba zdôrazniť, že ide o mladých športovcov od 15 do 23 rokov, v prípade skutočne veľkého talentu existujú aj tu výnimky. Zmluva, ktorú s ním podpisujeme, sa odvíja od jeho výkonnosti a perspektív. Dukla mu ponúka zvyšovanie športovej výkonnosti, ako aj komplexného rastu jeho osobnosti. Zmluvný športovec má vo VŠC k dispozícii vysoko kvalifikovaného trénera, ktorému nemusia platiť ani rodičia, ani sponzor. Využíva všetky telovýchovné a rehabilitačné zariadenia Dukly zadarmo, má bezplatne zabezpečené zdravotnícke služby a možnosť diagnostických vyšetrení. Dostáva bezplatne materiálnu výbavu na úspešnú realizáciu príslušného športu, má zaplatené cesty na preteky a stravovanie na týchto pretekoch. Pokiaľ ide o perspektívu práce s mládežou, bude presne taká, ako sa nám podarí skvalitniť reťazec: talentovaný športovec – jeho rodič – tréner – škola – VŠC Dukla – región – štát. Práca s mládežou v mnohých športoch naozaj na Slovensku zaostala. Nami doteraz náročne budované základny by napríklad ešte viac upevnila možnosť čerpania štátnych dotácií pre zmluvných športovcov určených na sústredenia či prípravné kempy. Je to súčasť systémovej a koncepcijnej prípravy a bez nej to nejde.

• Je systém slovenského športu skutočne v kríze? Do akej miery sa táto situácia týkala a dotýka aj Dukly?

Toho roku sme s našimi športovcami, trénermi, funkcionármi, ako aj novinárskou obcou, politikmi a širokou verejnosťou oslávili 40. výročie založenia Dukly na Slovensku.

História je v našom VŠC nádherný úspešný príbeh. No napriek tomu, že VŠC je financované z rozpočtu ministerstva obrany a prístup rezortu najmä v ostatných rokoch bol k úspešným športovcom Dukly vo viacerých smeroch progresívny a pozitívny, aj na náš účet sa v minulosti vyskytli série mylných názorov a rozhodnutí. Našťastie, podarilo sa odolávať im. Slovenský šport však skutočne trpí podvýživou. Len z finančného pohľadu má na svoj rozvoj ročne necelú štvrtinu napríklad z toho, čo má český. Poddimenzovanosť finančnej podpory športu existuje od vzniku Slovenskej republiky. Aj dôstojná štátna reprezentácia športu je v Slovenskej republike problém, s ktorým zápasili všetky slovenské vlády, ale doteraz ho ani jedna nevyriešila. Ak chceme úspešne súperiť prostredníctvom športu s najvyššími a najúspešnejšími krajinami Európy a sveta, zostáva nám veriť, že súčasné vládne zoskupenie pripraví na rokovanie národnej rady skutočne kvalitný a veľmi potrebný návrh zákona o športe. Obsahovo taký, ktorý bude začiatkom lepšej éry. Začínajúc prístupom k talentovanej mládeži, cez pozornosť ku klubovej športovej činnosti až po financovanie štátnej reprezentácie. Len ako príklad – šport by nemal dostávať iba omrvinky z príjmov z hier a lotérií, ktoré sa stávajú súčasťou štátneho rozpočtu.

• Čo negatívne a čo pozitívne prinieslo zlúčenie banskobystrickej a trenčianskej Dukly?

Kedže ani samotní príslušníci Dukly Trenčín nehovoria a nepoukazujú na negatíva, a ja ako riaditeľ VŠC Dukla nemám tiež žiaden poznatok, ktorý by patrilo do oblasti negatív zlúčenia, môžem povedať, že zlúčenie Dukiel v Slovenskej republike bol pozitívny krok. Začínajúc hospodárnejším využívaním finančných prostriedkov, a to aj vďaka integrácii niektorých činností, až po väčšiu efektivitu športovej prípravy, ktorá sa odvíja od užšej spolupráce trénerov a realizačných tímov. Dôkazom tohto tvrdenia je úspešnosť športovcov Dukly na najvýznamnejších svetových podujatiach. Vlni sme na majstrovstvách sveta, majstrovstvách

Európy a na svetových vojenských hrách získali spolu 27 medailí, čo dovtedy história Dukiel v Slovenskej republike za ročné obdobie nepoznala.

• Na ministerstve obrany by sa mala obnoviť pozícia štátneho úradníka, ktorý by v rezorte koordinoval vojenský šport. Ktoré systémové kroky by ste ešte zo strany rezortu privítali?

Zastrešenie vrcholového vojenského športu na ministerstve obrany odborným garantom je vítané aj preto, lebo z tejto úrovne treba riešiť veľa úloh. Máme napríklad víziu inej štruktúry tabuľkových miest pre inštruktorov športu. Očakávame tiež pokračovanie a zvýraznenie podpory športovcom a športovým odvetviam, ktoré majú výrazný podiel na úspešnosti v štátnej reprezentácii. Chcem pripomenúť, že sme aktívnymi členmi Medzinárodnej rady vojenského športu (CISM), ktorá združuje 127 krajín sveta, čím je v súčasnosti treťou najväčšou multišportovou organizáciou na svete.

• Výber športov, ktoré v Dukle trénujete, vznikol historicky. Nemienite tento okruh rozšíriť, respektíve neplánujete sa s niektorým športom rozlúčiť?

Naše nosné športy sú atletika, vodný slalom, džudo, strelba, parašutizmus, biatlon, zápasenie, rýchlostná kanoistika, vzpieranie, dráhová a cestná cyklistika. Pre výborných jednotlivcov je zriadený tzv. športový oddiel „rôzne“, kde sú plavci, vodní zjazdári, karate, vodný motorizmus. Najdôležitejším poslaním našej Dukly je príprava takých športovcov a v takých druhoch športu, aby v nich na medzinárodnej úrovni dokázali dôstojne a úspešne reprezentovať Slovenskú republiku, a teda aj náš vojenský šport. Ak športovci z časového hľadiska neplnia plánované ciele, z Dukly odchádzajú. Príkladov nie je veľa, ale existujú. Na jednej strane to hovorí o dobrej kvalite výberu a profesionálnej práci s talentmi. Na strane druhej stojí sústavná požiadavka dosahovania výsledkov – a to vo vzťahu k športovcom, ako aj k trénerom a celým realizačným tímom.

• Vidí sa mi, akoby našich vojenských športovcov takmer nebolo vidieť v uniformách. Mám na mysli rozličné reprezentačné podujatia. Nepatrí aj toto k povinnostiám vašich borcov?

Patrí – a športovci túto požiadavku plnia. Robia tak tí, ktorí sú vojakmi. Je ich 64. No keďže sú často roztrúsení na rozličných športových podujatiach a sústredia sa na tréningový proces, na aktivitách reprezentačného charakteru sa zúčastňujú poskromne. A keď predsa, tak v uniformách. V ostatných dňoch sa snažíme o zintenzívnenie prezentácie nášho klubu, a tým aj vojenského športu, aby verejnosť lepšie vnímal, že medzi kľúčových hráčov slovenskej reprezentácie patria práve armádni športovci, ktorí na drese nosia nielen štátny znak, ale aj logo Dukly.

• Koľko vojenských športovcov bude reprezentovať Slovensko v Pekingu a od koho očakávate, že by nám mohol zamávať zo stupňa víťazov?

Budeme radi, ak do Pekingu vycestuje z Dukly viac športovcov, ako na ostatnej olympiáde. Mohlo by ich byť okolo pätnásť. Som presvedčený, že do Číny vycestujú dobre pripravení. V ich forme budú ukryté dlhé roky trvrdého tréningu, ako aj práca celého realizačného tímu – trénera, fyzioterapeuta, lekára či manažéra. Netreba zabudnúť ani na ich rodinné zázemie. Takže – treba im želať už iba dostatok šťastia, aby siahli aj po medailách. Nebudem menovať, na každý úspech našich reprezentantov by bol satisfakciou za ich a našu prácu, ako aj povzbudením a inšpiráciou pre náš klub aj celý slovenský šport. Držíme im palce.

Pavol VITKO
Foto Peter DOVINA

System velenia a riadenia

Slovenská republika buduje svoje ozbrojené sily ako sily vysoko mobilné, maximálne flexibilné a schopné nasadenia aj mimo svojho územia v rámci koalíčných síl. Musia disponovať požadovanou rýchlosťou, presnosťou, kvalitou a interoperabilitou systémov velenia a riadenia v prostredí súčasného bojiska.

Zabezpečenie efektívneho velenia a riadenia považujeme za jeden z rozhodujúcich faktorov, ktoré vedú k splneniu úloh. Cieľom je dosiahnutie prevahy v rozhodovaní podmienenej informačnou prevahou. Táto je aplikovaná do využiteľných poznatkov, umožňujúcich rýchlejšie plánovanie, lepšie rozhodovanie a rozhodnejšie účinky operácií.

PREDSTAVENIE NOVINKY

Jedným z nových prístupov naplňovania cieľov zabezpečovania systémového a komplexného riešenia automatizácie procesov velenia a riadenia vojskám v podmienkach OS SR je budovanie systému C2SYS-TS. Časť predstavili v rámci programu veliteľského zhromaždenia NGŠ OS SR 29. januára. C2SYS-TS je základným stavebným prvkom systému velenia a riadenia (Command and control – C2) pozemných síl OS SR na taktickej úrovni. Slúži ako integrovaný a automatizovaný systém velenia a riadenia na zabezpečenie procesov velenia a riadenia (C2) bojovej činnosti útvarov. Systém zabezpečuje automatizovanú podporu velenia a riadenia na zvýšenie kvality a efektívnosti a skrátenie cyklov rozhodovacích procesov. Podstatnou úlohou C2SYS-TS je zdieľanie a tímová práca štábu nad spoločnou množinou informácií a distribuovanie informácií medzi veliteľskými stupňami. Ďalšou je zabezpečenie kompatibility plánovacích a veliacich procesov so štandardizovanými postupmi v armádach krajín NATO.

Systém sa v súčasnosti využíva na taktickom stupni velenia ozbrojených síl, čo znamená využívanie na

štábe mechanizovanej brigády, štáboch mechanizovaných práporov a práporu radiačnej, chemickej a bakteriologickej ochrany (PRCHBO) a miestach velenia veliteľov mechanizovaných rôt a čiat, prieskumných čiat a vybraných čiat jednotlivých druhov vojsk. Systém umožňuje plánovanie a riadenie operácií v zostave jednotiek OS SR aj v zahraničných misiách. Na zabezpečenie kooperácie s jednotkami iných štátov má špecializované rozhrania, ktoré umožňujú tzv. interoperabilnú výmenu správ. Metodika použitia systému na štáboch odzrkadľuje metodiku práce štábov v krajinách NATO.

POMÔCKA PRE VELITEĽOV

Systém je rozdelený do dvoch podsystémov – C2SYS-STAF a C2SYS-MIS. Podsystém C2SYS-STAF je určený na prácu štábov a podsystém C2SYS-MIS je určený pre veliteľov mobilných zbraňových prostried-

kov. Konceptia systému je modulárna a je využitá v dvoch hlavných smeroch. Prvým je použitie pri plánovaní a riadení na taktickom stupni. Druhým je použitie pre podsystém merania a výstrahy v prostredí radiačnej, chemickej a bakteriologickej ochrany vojsk. Jeho použitie je stacionárne. Systém je v súčasnosti rozmiestnený vo vybraných posádkach, pričom centrum vyhodnotenia je v posádke práporu radiačnej, chemickej a bakteriologickej ochrany. Spracováva informácie v štandardných formátoch NATO a umožňuje ich zber z jestvujúcich aj budúcich systémov. Spracovaná informácia sa šíri automaticky na pracovné stanice RCHB IS a na pracovné miesta veliteľov a štábov. Jednotné a modulárne komunikačné prostredie oboch systémov umožňuje prechod na unifikovaný systém rozhraní, ktorý podporuje koncepciu sieťovo orientovaných spôsobilostí. Takýto prístup umožní v budúcnosti integráciu rôznorodých informačných systémov do jedného systému. Uľahčí tak výmenu správ medzi rôznymi systémami.

DIGITALIZÁCIA NA POSTUPE

Proces velenia a riadenia úzko súvisí so zabezpečením v oblasti komunikačných a informačných systémov. Technologicky je v oblasti KIS v posledných rokoch zaznamenaný obrovský pokrok, ktorý do oblasti velenia a riadenia prináša nové poznatky a postupy. Podmienkou dosiahnutia prevahy v rozhodovaní je rozvoj a implementácia koncepcií operácií podporovaných informačnými sieťami. Tieto koncepcie aj vďaka zavedeniu systému C2SYS-TS umožnia v budúcnosti vedenie operácií prostredníctvom komplexného, spoločného a cielavedomého používania systémov velenia, riadenia, spojenia, počítačového spracovania, spravodajstva, prehľadávania a prieskumu. Aj formou digitalizácie a zasieťovania nasadených síl na maximalizovanie účinku operácií v reálnom čase až do úrovne zbraňovej platformy a vojaka.

Doc. Ing. Stanislav SZABO, PhD.

Národný riaditeľ pre vyzbrojovanie OS SR

Foto **Peter DOVINA**

NA REÁLNE VZDIALENOSTI

No hádam najťažšou previerkou logistov bolo cvičenie Železná dyka 2007, ktoré sa uskutočnilo v októbri minulého roku. Bolo svojím rozsahom, účasťou vojakov i techniky najväčším, ktoré sa na Slovensku uskutočnilo od roku 2002. Príslučníci NSE z miesta svojho sústredenia vo Vojenskom výcvikovom priestore Záhorie zásobovali nitriansky mechanizovaný prápor, ktorý cvičil na 250 kilometrov vzdialenej Lešti, potrebným materiálom a službami. Miesto odovzdávania zásob bolo v posádkovom cvičisku Levice. Pôsobili na predpokladané reálne vzdialenosti, aké môžu nastať pri zabezpečovaní činnosti martinského útvaru v silách NRF-10.

Aby sa dokonale zladili jednotlivé stupne velenia

a získala sa reálna predstava o preverení pripravenosti deklarovaných jednotiek na plnenie úloh v prípade ich aktivácie pri zabezpečovaní síl NRF, koncom októbra sa uskutočnilo cvičenie Spoločné úsilie. „Dokonale preverilo celý systém velenia a riadenia pri aktivácii síl NRF-10. Zladilo a precvičilo velenie NSE v riadení a uskutočnení prípravy osôb na presun do zahraničia a vyzdvihnutie a naloženie materiálu. Zdokonalila sa aj koordinácia činnosti s vojenskou políciou pri presunoch. Všetko naše úsilie smerovalo k tomu, aby sme od 10. januára boli pripravení plnohodnotne plniť úlohy v prípade nasadenia síl NRF-10 v zahraničí. Na základe spomínaných cvičení a previerok môžeme zodpovedne vyhlásiť, že sme na takúto úlohu pripravení,“ konštatuje veliteľ spoločnej logistickej podpornej skupiny plukovník Anton Čúzy.

V priebehu uplynulých mesiacov počas plnenia úloh podľa neho kvalitatívne vyrástli mnohí príslučníci NSE, ktorí v súčasnosti tvoria jeho kostru. Medzi takých patrí predovšetkým veliteľ národného prvku podpory major Peter Ács, náčelník štábu major Peter Dolinay, starší dôstojník Pavol Koníček, starší pomocník rotný Martin Koník, veliteľ multifunkčnej roty kapitán Stanislav Planka, veliteľ čaty prepravy materiálu poručík Juraj Jánošík, starší mechanik rotný Boris Jágelka i veliaci poddôstojník nadrotmajster Miloš Veloch.

BOLI AJ PLANÉ SĽUBY

Spomínané cvičenia i poznatky zo zahraničných cvičení a koordinačných stretnutí ukázali, že je potrebné časť techniky a prostriedkov obmeniť. V priebehu minulého roku postupne boli jednotlivé súčasti národného podporného prvku doplňované. Žiaľ, nie všetkým a v takých počtoch, ako by bolo potrebné. Koncom roka 2007 dostal útvar 13 technologických

Logisti v pohotovosti NATO

Prípadné pôsobenie príslušníkov martinského mechanizovaného práporu, vyčleneného do síl rýchlej reakcie NATO (NRF) až do konca júna tohto roku na vyžiadanie velenia aliance v niektorých z krízových oblastí sveta zabezpečuje spoločná logistická podporná skupina svojím národným podporným prvkom (NSE). Jej veliteľ plukovník Anton Čúzy priznáva, že obdobné sily a prostriedky sa v našich ozbrojených silách vytvárali po prvý raz, a preto bolo pre nich najmä obdobie uplynulého roku veľmi náročné.

Vytvárali sa potrebné štruktúry aj na základe skúseností našich západných a severných susedov. Celý národný prvok v súčasnom období pozostáva zo štábu, jednej multifunkčnej roty zo zostavy hlohovského multifunkčného práporu, opravárenskej roty z martinského práporu opráv techniky a potrebného zdravotného a protichemického zabezpečenia. Dovedna ide o takmer 250 vojenských profesionálov. Napríklad multifunkčná rota je svojou veľkosťou počtom techniky asi na úrovni dvoch mechanizovaných rôt.

PRELOMOVÝ ROK

Plukovník Čúzy spomína, že vo februári 2007 samostatný štábný nácvik, v priebehu ktorého skalkulovali množstvo vyvázaných zásob, naplánovali presuny do jednotlivých zásobovacích základní a prešli si celý proces plánovania operácie. V priebehu uply-

nulého roka ho postupne na základe nových poznatkov a úloh aktualizovali a upresňovali. Od polovice apríla do mája bolo vyvedené vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť velenie NSE, spoločne s multifunkčnou i opravárenskou rotou pred uskutočnením certifikačného cvičenia martinského mechanizovaného práporu s NSE pre síly NRF-10.

„Počas následného samotného cvičenia martinského práporu sa uskutočnila druhá fáza previerky CREVAL. Precvičili sme si celú škálu činností pri poskytovaní logistickej podpory tomuto útvaru. Cvičenie ukázalo, že naše zložky sú schopné rozvinúť sa v pridelených priestoroch a poskytovať logistickú podporu. V priebehu tohto certifikačného cvičenia sa uskutočnil presun konvoja multifunkčnej roty do zásobovacieho miesta. Opravárenská rota preukázala na cvičení schopnosť opravovať bojovú techniku martinského práporu v poľných podmienkach. Najmä podvozky techniky v mieste rozmiestnenia, či zbraňové systémy pred bojovými streľbami. Úlohy veľmi dobre splnili príslučníci poľných pekárni a práčovní,“ zdôrazňuje plukovník Anton Čúzy.

Veľkou skúsenosťou pre vybraných príslušníkov národného podporného prvku bola aj účasť na septembrovom certifikačnom cvičení NRF-10 Noble Light II. v nemeckom výcvikovom priestore Bergen. Jeho cieľom bola postupná integrácia slovenských síl NSE do spoločnej logistickej podpornej skupiny nemecko-holandského zboru síl rýchlej reakcie aliance.

kontajnerov (chladiacich nádrží na pitnú vodu, na uschovávanie zosnulých i energetický blok).

Čo ešte treba? Časť skladových kontajnerov pochádza zo zrušených misii v Iraku a Eritrei. Niektoré boli opravené. V Hlohovci sa snažia všetky potrebné zásoby dať do takých kontajnerov, aby v prípade nasadenia v zahraničí nevznikli problémy s ich prelievaním. V kontajneroch sú schopní zaistiť ubytovanie štábu, prípravu stravy a jej výdaj, zdravotnícke zabezpečenie – zriadiť ambulanciu pre celý národný prvok aj s malým izolátorom a internou ambulanciou. V tejto súvislosti si ale plukovník Čúzy neodpustí poznámku, že zdravotný personál, najmä lekárov majú zaistených len v čase pohotovosti v silách NRF. Od začiatku júla zasa, ako v mnohých útroch našich ozbrojených síl, budú bez lekára...

Napriek sľubom doteraz nedostali novú modernú úpravňu vody. Stará UV-2000 je už morálne zastaraná, poruchová. Chýbajú aj moderné cisterny a vozidlá na prepravu pitnej a úžitkovej vody. V súčasnosti disponujú len jediným vozidlom na prepravu pitnej vody, ktoré zodpovedá príslušným normám. Je to málo, lebo toto vozidlo je schopné zabezpečiť vodu len pre naše NSE. Podľa plukovníka Čúzyho je dohoda s nemeckou stranou, ktorá nám pri plnení úloh v NRF vypomôže v tejto oblasti.

CHÝBAJÚ ŤAHAČE A NÁVESY

Multifunkčná rota disponuje asi 2-3- ročnou automobilovou technikou. Presun na veľké vzdialenosti je však schopná plniť len s určitými obmedzeniami. Chýbajú ťahače návesov a 60- tonové návesy, ktoré neboli v uplynulom roku napriek sľubom vedenia rezortu zakúpené. Keby boli spomínané návesy, bolo by potrebných menej kusov automobilovej techniky i vodičov. NSE má podľa veliteľa spoločnej logistickej podpornej skupiny okrem iného spôsobilosť viezť, uskladňovať a vydávať zásoby na 30 dní bojovej činnosti, upravovať a uskladňovať so spomínanými obmedzeniami vodu, vyrábať chlieb, zabezpečovať pranie ošatenia, bielizne a ich obmenu, odsúvať ranených a evakuovať ich, rovnako ako prípadných padlých (v tejto súvislosti treba pripomenúť, že hoci disponujú vyškoleným personálom i chladiacimi kontajnermi, doposiaľ nie je zabezpečené špeciálne vozidlo na tento účel). NSE je schopné zabezpečiť odsun poškodenej techniky a jej opravy v poľných podmienkach v rozsahu do 96 hodín.

Plukovník Čúzy pripomína, že aj na úrovni NATO prebieha diskusia o tom, ako v prípade vyslania síl NRF do operácie zaisťovať logistické zabezpečenie jej súčastí. Na národnej úrovni by malo zostať predovšetkým pokrytie základných činností vyčlenených síl. Teda náhradné dielce, munícia a poštové služby. Ostatné služby by mali byť zabezpečované silami a prostriedkami mnohonárodnej integrovanej logistiky (vedúca krajina logistiky, krajina v úlohe špecialistu logistiky, podpora zo strany hostiteľskej krajiny, dohody o vzájomnej podpore, NAMS-agentaúra NATO pre údržbu a zásobovanie). V každom prípade úlohy spojené s NRF sú pripravení a plniť na profesionálnej úrovni.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Martinské 21. storočie

Naše vojenské výcvikové a školiace zariadenia sa zatiaľ len výnimočne môžu pochváliť učebnými postupmi a technikou na úrovni začiatku 21. storočia. Medzi tie príjemné výnimky patrí v martinskej odbornej výcvikovej škole pracoviisko, kde pripravujú osádky pre jeden z našich najmodernejších zbraňových systémov, raketomety RM-70 Modular. Aj keď takéto prirovnanie celkom platí až od začiatku tohto roka.

Ešte pri príprave prvých frekventantov z rožňavského raketometného oddielu na konci roka 2007 museli v mnohom improvizovať. „Vtedy sme mali iba jeden simulátor palubného radiaceho systému priamo v raketomete. Skupiny sme museli deliť, lebo vnútri nebolo veľa miesta a nebolo to ani veľmi ekonomické. Stále bežala technika, ktorá sa navyše neúmerne opotrebovala. Aj napriek tomu, a niektorým ďalším problémom, príprava prvých frekventantov v sedemtyždňovom kurze nakoniec dopadla dobre. Pre druhý kurz, ktorý sa začal v januári tohto roka, máme už neporovnateľne lepšie podmienky. Pribudol nám ďalší simulátor, ktorý je umiestnený v učebni. Okrem toho

máme v učebnom bloku sústredené množstvo náčrtov a rezov jednotlivých systémov zbrane i používaných rakiet. Či už starších kalibru 122 mm z Gradu, či novších kalibru 227 mm systému MLRS. Veľmi dobrou pomôckou je aj pracoviisko, kde sa pripravujú operátori na trenažéri munično-manipulačného zariadenia,“ chváli sa čatár Juraj Hruška. Je jedným z trojice inštruktorov, ktorí sa starajú, aby frekventanti v priebehu kurzu získali potrebné teoretické i praktické znalosti.

TRAJA KRÁLI

Čatár Juraj Hruška a jeho kolegovia v predchádzajúcom období prešli niekoľkými preškoleniami a kurzami, aby mohli pripravovať frekventantov kurzu.

Najskôr to bol v prešovskom výrobnom závode základný kurz na obsluhu raketometu. Nasledoval kurz na likvidáciu delostreleckej munície vo Vojenskom opravárenskom podniku Nováky, ďalší v Prešove na obsluhu hydraulického ruky munično-manipulačného zariadenia. A všetko vyvrcholilo v októbri minulého roku špecializovaným štúdiom pre inštruktorov a školiteľov, ktoré v Prešove zorganizovali

pod gesciou odborníkov fakulty špeciálnej techniky trenčianskej univerzity.

„Získať certifikát vôbec nebolo jednoduché. Bolo to vlastne završenie našej jeden a polročnej prípravy,“ hovorí 28-ročný rodák z Čadce. Najskôr absolvoval delostrelecký smer vojenskej strednej odbornej školy v Liptovskom Mikuláši, neskôr diaľkovo vyštudoval v Liptove aj vojenskú akadémiu. V bývalom martinskom raketovom pluku bol veliteľom družstva rakiet, potom veliteľom palebnej skupiny. V jeľšavskej delostreleckej brigáde začínal ako mierič Dany. Dobrovoľne prijal nižšiu hodnotu (bol už nadrotmajstrom) a od roku 2004 pôsobí v martinskej odbornej výcvikovej škole.

V Martine školia kompletne osádky raketometov. Čiže veliteľov, operátorov i vodičov. Aj keď pre tých posledne menovaných je to skôr informatívne oboznámenie sa s konštrukciou a obsluhou zbrane.

SEDEM TÝŽDŇOV PRAVDY

Čo teda musia za sedem týždňov zvládnuť frekventanti kurzu? „Predovšetkým obsluhu palubného radiaceho systému, celú konštrukciu zbrane. Od podvozku, cez nadstavbu, manipulačné zariadenie, prácu s kontajnermi, muníciou. Všetko, samozrejme, pri dodržaní bezpečnosti. Výhodou simulátora je, že nemusíme celú výučbu robiť na reálnom raketomete.

Naň prechádzajú až vtedy, keď dokonale zvládnu simulátor a získajú potrebný prehľad," konštatuje čatár Hruška.

Ďalší z inštruktorov rotmajster Radovan Trnka po ukončení elektrotechnickej priemyslovky vojenčil v martinskom raketovom pluku. Práca sa mu zapáčila, a tak rodák z Tisovca zostal. Absolvoval ročnú praporčickú školu. Pripomína, že vojaci musia mať potrebné základy zo strojárstva. Najlepšie strojníku priemyslovku, aby spoznali konštrukciu zbrane a pochopili činnosť celého systému. Musia mať aj základy z ovládania počítača. To zasa preto, aby vedeli využívať možnosti palubného riadiaceho systému. Veliteľ raketometu rotný Marek Ferenc v predchádzajúcom období pôsobil ako veliteľ samohybné delostreleckej húfnice Dana. Svoju terajšiu modernú zbraň si pochvaľuje.

„Je síce náročnejšia na pochopenie, ale lepšia. Na staršom type raketometu bolo treba z neho vystúpiť a zamieriť. Teraz sa všetko odohráva v kabíne prostredníctvom počítača," poznamenáva rodák zo Slavošoviec rotný Ferenc. Ďalší z frekventantov kurzu, rodák z Muránskej Dlhej Lúky rotný Milan Ondřík, ktorý bol taktiež bývalým veliteľom Dany a pracoval so starším raketometom, súhlasí s jeho názorom a pripomína, že keď sa znížil počet obsluhy zo štyroch na troch ľudí, o to viac vzrástla potreba dokonalej súhry medzi nimi. Najmä medzi veliteľom a operátorom.

ZOSÚLADIŤ ČINNOSŤ RÚK

Práve operátora čaká v kurze zvládnutie neľahkej úlohy. Musí sa naučiť dokonale ovládať hydraulickú

žeriavovú ruku munično - manipulačného zariadenia. Túto časť prípravy má na starosti ďalší z inštruktorov rotný Filip Pekár.

„Proces nabíjania či vybijania kontajnerovej munície zvládne jeden človek. Ale musí sa v priebehu desiatich hodín, ktoré máme na tento účel vyčlenené, naučiť obsluhovať pomocou diaľkového ovládania spomínanú ruku. Spočiatku všetkým robí problém zosúladiť činnosť rúk. Nepozerať sa na ruky a sledovať kontajner, s ktorým manipulujú. Veď váži vyše dvoch ton a je potrebné veľmi presne, doslova na milimetre, usadiť ho na lôžko. Aj napriek niektorým počiatočným pochybnostiam to nakoniec zatiaľ všetci frekventanti zvládli," poznamenáva 24-ročný rodák z Ružomberka rotný Pekár. Absolvoval ročnú praporčickú školu, potom pripravoval obsluhu mínometov.

Operátor desiatnik Rastislav Hrbál predtým pracoval so samohybnou delostreleckou húfnicou Zuzana, čo je taktiež moderná zbraň. Absolvoval kurz ovládania hydraulického ruky, ale podľa jeho slov mu dáva ovládanie ruky na Modulare poriadne zabráť. „Uchopiť bremeno, čiže kontajner, predpokladá zvládnuť pohyb dolu po kružnici a ešte ho korigovať s vysunutím výložníka. Ide o viac pohybov naraz, čo trochu robí problém, ale postupne sa to dá zvládnuť. Práve na túto záludnosť ma upozornili už kolegovia, ktorí sa vrátili z prvého kurzu v decembri minulého roku," pripomína dnes už s úsmevom rodák zo Zvolena, ktorý je osem rokov profesionálnym vojakom a nedávno úspešne absolvoval kurz J -5 v poddôstojníckej akadémii.

S novou zbraňou je spokojný aj vodič slobodník Július Jobágy. So starším typom raketometu najazdil v rôznych terénoch vyše päť tisíc kilometrov. S Modularom má na svojom konte zatiaľ niečo nad tisíc päťsto. „Oproti Gradu je Modular z pohľadu vodiča pohodlnejší. Má lepší motor, posilňovače riadenia. Človek sa toľko nenadrie. Len tá sedačka by mohla byť lepšie odpružená ,“ pripomína rodák z Jelšavy.

NOVÝ SMER VÝUČBY

Veliaci poddôstojník martinskej školy štábný nadrotmajster Rastislav Leško hovorí, že prvý kurz bol veľmi dôležitý aj pre samotných inštruktorov. Overovali si v jeho priebehu jednotlivé prístupy, aby dokázali frekventantom čo najlepšie objasniť preberanú tematiku. Zástupca veliteľa odbornej výcvikovej školy major Róbert Kecő hovorí, že pracovisko na prípravu osádok Modularu je v súčasnosti najmodernejším v škole.

„Výrazne šetrí finančné prostriedky i reálnu techniku. Zatiaľ máme jeden simulátor palubného riadiaceho systému v učebni, druhý priamo v raketomete. Obdobne je to aj v prípade žeriavovej ruky manipulačného zariadenia, kde disponujeme muničným vozidlom. Výučba je doplnená reálnou činnosťou v priestoroch nášho takticko - odborného cvičiska i na cvičisku v Sučanoch. Na obdobný štandard by sme chceli postupne prebudovať aj ďalšie naše pracoviská a zrekonštruovať celý učebno - výcvikový blok," pripomína major Kecő.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

čas môže byť tiež v závislosti od konkrétnej funkcie pohyblivý. Súčasný starší národný vojenský predstaviteľ a odborný radca J5 pplk. Jozef Grič vyjadril svoje pocity: „Vo vzťahu k samotnej práci na veliteľstve spoločných síl azda môžeme po takmer dvoch rokoch strávených v Brunssume zdôrazniť, že práca v medzinárodnom štábe operačného veliteľstva NATO je náročná a vyžaduje značné množstvo odbornej erudície, poznanie postupov NATO, neustále vzdelávanie a flexibilitu. Veľká časť pozícií vyčlenených pre profesionálnych vojakov SR (PrV SR) je nasaditeľná (t.j. predpokladá operačné nasadenie/vyslanie na zahraničnú služobnú cestu i mimo hraníc Aliancie). Rozsah práce na danom stupni velenia NATO sa veľmi líši od systému a požiadaviek, ktoré profesionál možno pozná z práce na veliteľstve v domácom prostredí. Konanie a poznatky z práce v štruktúrach NATO podstatne rozširujú vedomostný horizont a prinášajú výrazné sebauspokojenie, ako aj odborný rast.“

prístup k práci je veľmi dôležitý, pretože človek každodenne reprezentuje svoju krajinu, ale aj sám seba. Musí sa vedieť diplomaticky zachovať v rôznych, aj výpätých situáciách, či už v práci alebo mimo nej. Z titulu mojej pozície sa stretávam s významnými osobnosťami tohto aj iných veliteľstiev, čo vyžaduje vysoké pracovné nasadenie,“ vraví čatárka Šmondrková. „Holandsko vnímam ako nádhernú krajinu s príjemnými a veselými ľuďmi. Toto prostredie vytvára vynikajúce podmienky na

čat. Branislav LEŠKO

SKÚSENOSTI Z TERÉNU

Čatár Branislav Leško, mladší pomocník zastúpenia OS SR pri JFC, Administrative Assistant J1 Division, pôsobí v štruktúrach NATO už tretí rok. „Medzinárodné prostredie, v ktorom pôsobím, je pre mňa prínosom po stránke jazykovej aj profesionálnej. Každodenne treba riešiť rôzne úlohy, ktoré si vyžadujú maximálnu sústredenú a profesionalitu. Pohybovať sa v takomto prostredí je o to zložitejšie, že sme dennodenne pod drobnohľadom ostatných národností nielen počas zamestnania, ale aj v súkromnom živote. Holandské kráľovstvo je krásnou krajinou. Vytvára priestor pre všestranný rozvoj rodinného života. Miestne inštitúcie organizujú rôzne kultúrno-spoločenské aktivity. Pre mňa je rodinný život dôležitý, lebo som čerstvo ženatý, manželka Eva prišla do Holandska len nedávno,“ povedal sa o svoje dojmy čatár Leško.

Čatárka Nela Šmondrková, mladší pomocník zastúpenia OS SR pri JFC, pôsobí v krajine tulipánov od septembra 2006. „Som vo funkcii, ktorej náplňou je administratívna podpora pre divíziu (Budget&Finance), teda finančnú divíziu nášho veliteľstva. Medzinárodné prostredie, skúsenosti, nové vedomosti, to všetko by som chcela využiť v ďalšej profesionálnej kariére. Mám možnosť vidieť, ako ľudia rôznych národností riešia zadané úlohy, ale aj každodenné problémy. Pre mňa znamená medzinárodné prostredie aj viac tolerancie a možností na komunikáciu, čo vítam. Profesionálny

plnohodnotne strávený čas s rodinou. Naopak, o to ťažšie je zvládnuť pobyt bez rodiny, ako je to v mojom prípade. Za veľký prínos považujem skvelý tím mojich slovenských kolegov, ktorí vedú pomôcť pracovne, ale aj v súkromí.“

Rotný René Gaspár patrí medzi skúsených PrV pracujúcich na JFC vo funkcii Customer Account Manager S4, čo znamená, že pracuje s ľuďmi a majetkom. Je zodpovedný za správnu účtovnú evidenciu a hospodárenie s majetkom celého veliteľstva. Keďže vo svojej logistickej brandži má mnohých po nemecky hovoriacich kolegov, aj jeho erudovaná nemčina mu pomáha pri každodennej práci. Rotný Gaspár bol jedným zo slovenských PrV, ktorí sa vlni

zúčastnili na medzinárodnom cvičení NATO (Steadfast Jaguar 2006) na Kapverdských ostrovoch. „Cvičenie bolo veľmi dôležité pre naše veliteľstvo a celé NATO. Slúžilo ako test pripravenosti Síl rýchleho nasadenia NATO (NRF). Niekoľko týždňov som plnil úlohy na ostrove Saint Vincente. Svojím rozsahom to bolo najväčšie cvičenie, na ktorom som sa počas mojej vojenskej kariéry zúčastnil. Okrem toho som participoval na Summit NATO v Rige v novembri minulého roku, kde som plnil špeciálne úlohy logistického zabezpečenia,“ povedal rotný Gaspár, ktorý sa ochotne podelil o poznatky týkajúce sa jeho súkromného života. „Môj rodinný život sa tu de facto začal až po dvoch rokoch pôsobenia v Brunssume. Manželka Dagmar pracovala donedávna v Slovenskej delegácii pri NATO v belgickom Bruseli a ja som tu býval sám. Keďže sme čakali prírastok do rodiny, manželka prišla bývať ku mne do Brunssumu. Konečne ju nevidávam len cez víkendy, ale sme spolu! Našiel som pre nás vhodné ubytovanie, keďže doteraz som býval len v menšom byte. 27. septembra minulého roka sa nám narodila dcérka Ema. Priniesla nám radosť, príjemné starosti a podstatne oživila náš tunajší pobyt... Rodinné zázemie je nenahraditeľné!“

Areál veliteľstva ponúka aj bohatý mimopracovný spoločenský život. Zamestnanci a ich rodinní príslušníci tu nájdu obchod (tzv. Shop 2000), práčovňu, posilovňu, hádzanársku a basketbalovú ihriská, tenisové kurty, krytú plavárňu so saunou, ale aj knižnicu, kino, či pastoračné stredisko s tromi kaplnkami, kde sa pravidelne slúžia nedelňé sväté omše pre členov kresťanských vierovyznaní.

Veliteľstvo má aj predškolské zariadenia pre deti svojich zamestnancov. Za ne sa však platí. Má zriadenú základnú i strednú školu (AFNORTH International School), ale táto škola je pomerne drahá, a nie je v Európe certifikovaná, takže väčšina detí (vrátane detí slovenských PrV) dochádza do medzinárodnej školy v Maastrichte (približne 35 km od Brunssumu).

Slovenskí príslušníci JFC v Brunssume sa v priebehu uplynulých dvoch rokov úspešne adaptovali na systém práce v NATO, ako aj na zmenené kultúrno-spoločenské prostredie. Verím, že ich nasledovníci si budú počínať rovnako dobre ako doteraz vyslaní profesionálni vojaci.

Text a foto čatár Peter SZIGETI
veliteľstvo spojeneckých síl NATO Brunssum,
Holandsko

čat. Nela ŠMONDRKOVÁ

Slováci v štruktúrach NATO

Vojaci Ozbromených síl Slovenskej republiky plnia rôzne úlohy doma i v zahraničí. Vďaka ich pozitívnym výsledkom z pôsobenia v mierových misiách OSN aj OBSE si vyslúžili trvalý medzinárodný rešpekt. Rovnako zodpovedne si počinajú príslušníci OS SR v štruktúrach veliteľstiev NATO. Dnes majú OS SR zastúpenie na všetkých veliteľstvách Aliancie, od Norfolku (USA) cez Lisabon (Portugalsko), Shape a Brusel (Belgicko) až po taliansky Neapol.

Jedno z najdôležitejších veliteľstiev NATO sídli v holandskom Brunssume. Je to Veliteľstvo spoločných síl NATO (Joint Force Command Headquarters). Práve odtiaľ sa riadia všetky operácie týkajúce sa misie ISAF (International Security Assistance Force) v Afganistane.

Veliteľstvo má zaujímavú históriu. Po vystúpení Francúzska z vojenského velenia NATO v roku 1966 bolo v rokoch 1966-1967 redislokované z francúzskeho Fontainebleau do mesta Brunssum v jednej z dvanástich provincií Holandska – Limburgu. Provincia vtedy zápasila s útlmom baníctva a zvýšenou nezamestnanosťou, a tak poskytla priestory, infraštruktúru a voľnú pracovnú silu bývalej Hendrikovej uhoľnej bane

pre nové veliteľstvo NATO, ktoré bolo slávnostne inaugurované 1. júna 1967.

HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ

Slovenské pôsobenie na tomto veliteľstve začal pplk. Juraj Lauko (v. z.) a po ňom pplk. František Berdis (v. z.), ktorí reprezentovali OS SR v rámci programu Partnerstvo za mier (PfP - Partnership for Peace). V súčasnosti tu pôsobí vyše 20 príslušníkov OS SR s reálnou perspektívou svojho bojového nasadenia v operáciách NATO, prioritne v operácii ISAF v Afganistane. „Od roku 2005, keď počet slovenských príslušníkov na tomto veliteľstve dosiahol vyše 20 profesionálnych vojakov, došlo aj k výraznému zvýšeniu podielu slovenského elementu v organizačných a riadiacich štruktúrach operácie NATO ISAF v Afganistane. Napriek zložitosti, náročnosti a značným bezpečnostným rizikám v tejto krajine, môžeme s uspokojením konštatovať, že pôsobenie profesionálnych vojakov z JFC HQ Brunssum v operácii ISAF bolo a je hodnotené výhradne pozitívne. Predstavuje naozaj výrazný prínos pre úspešné plnenie nielen taktických, ale aj operačno-strategických cieľov tejto operácie,“ vraví bývalý starší národný vojenský predstaviteľ (Senior National Military Representative) pplk. Milan Pova.

Oficiálny pracovný čas na veliteľstve je od štvrt na deväť do štvrt na šesť, vrátane obedňajšej prestávky. Vzhľadom na náročnosť a rozmanitosť úloh, pracovný

pplk. Jozef GRIČ

Návšteva z Aliancie

Minister obrany František Kašícký prijal 17. januára v priestoroch ministerstva obrany zástupcu generálneho tajomníka NATO Claudia Bisogniera. Informoval ho o minuloročných systémových zmenách v rezorte a o reálnom finančnom plánovaní, z ktorého vyplýva aj naša schopnosť plniť záväzky voči Aliancii.

Prerokované témy sa týkali stopercentného zvýšenia počtu vojakov našej jednotky v Afganistane a Kosove, kde bola odvelená vrtuľníková jednotka. Hovorilo sa aj o chystanom stretnutí ministrov obrán krajín NATO vo februári v litovskom Vilnuse a summite NATO v Bukurešti, plánovanom na apríl. Partneri rokovali o problematike protiraketovej obrany a Síl rýchlej reakcie. Tieto témy sa budú preberať aj na spomínaných stretnutiach. „Rád tlmočím vďaka Slovenskej republike za podporu operácií NATO v Afganistane a v Kosove. Sú to pre nás veľmi dôležité operácie a podpora zo Slovenskej republiky je veľmi vysoko cenená,“ povedal na záver Claudio Bisognier

Pomoc Albánsku

Dohodu o vojenskej spolupráci podpísali v utorok 15. januára minister obrany SR František Kašícký a minister obrany Albánskej republiky Fatmir Mediu. „Táto dohoda je praktickým krokom k rozvoju a zintenzívneniu spolupráce medzi oboma rezortmi. Slovensko plne podporuje aj integračné úsilie Albánska,“ povedal František Kašícký.

Albánsko podľa slov svojho ministra obrany víta našu pomoc a skúsenosti z oblasti transformácie a modernizácie ozbrojených síl, ktorá je potrebná pre vstup do Severoatlantickej aliancie. Rovnako aj z oblasti vzdelávania, manažmentu ľudských zdrojov a regrutácie. Ďalším pokračovaním kooperácie oboch krajín bude podpísanie Plánu dvojstrannej spolupráce na tento rok.

Levickí vojaci sú už doma z Balkánu

Výstrely z bojových vozidiel pechoty privítali na Námestí osloboditeľov v Leviciach našich vojakov vracajúcich sa z misii KFOR v Kosove a ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

Privítali ich minister obrany Jaroslav Baška, náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Lubomír Bulík, ordinár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR mons. František Rábek, predstavitelia mesta Levice, príbuzní a priatelia. Jadro misie KFOR tvorili práve príslušníci 13. mechanizovaného práporu v Leviciach.

„Chvilke, keď vojakom pripíname medaily za výborné splnenie úloh, sú pre vedenie rezortu ministerstva obrany dôkazom, že smerovanie procesov reformy ozbrojených síl je správne. Sú zrkadlom spoločného snaženia všetkých príslušníkov rezortu, ktorí sa podieľajú na neustálom zvyšovaní spôsobilosti našich ozbrojených síl. Veľmi ma teší, že jednou z mojich prvých aktivít vo funkcii ministra obrany je práve odmeňovanie skutočných profesionálov, ktorí svoje úlohy splnili výborne a širili dobré meno Slovenska v zahraničí. Títo vojaci dokázali zúročiť doterajšie skúsenosti a preukázali schopnosť plniť úlohy v sťažených podmienkach v zahraničí,“ povedal J. Baška. Za príkladné plnenie povinností v zahraničných operáciách boli profesionálni vojaci a vojačky vyznamenaní medailami za službu v mierových a pozorovateľských misiách. Súčasťou bolo aj odovzdanie výcvikovej steny JAKUB do používania vojakom 13. mechanizovaného práporu Levice.

Stranu pripravila **Michaela FARKAŠOVÁ**

Foto **Peter DOVINA**

Slzy z oblohy v Hejcoch

Presne dva roky uplynuli 19. januára 2008 od tragickej havárie lietadla An-24 na kopci Borsó pri maďarskej obci Hejce. Položením vencov, zapálením sviečok a minútou ticha pri pamätníku v obci si pamiatku 42 vojakov, ktorí 19. januára 2006 zahynuli pri návrate z misie KFOR, uctili predstavitelia rezortu obrany na čele s ministrom obrany Františkom Kašickým a náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Ľubomírom Bulíkom a desiatky

príbuzných obetí. Na smútočnom zhromaždení sa zúčastnila aj štátna tajomníčka ministerstva obrany Maďarskej republiky Agnès Vádoi.

„Na hrdinov, ktorí tu zahynuli, nesmieme nikdy zabudnúť. Stali sa hrdinami, lebo v skutku naplnili podstatu svojho poslania. Nasadili svoje životy, pomáhali iným, bojovali za mier, budovali stabilný život v krajinách, kde demokratické štandardy ešte nie sú dostatočne implementované. V Kosove bojovali aj za Slovensko, aj za náš mier a slobodu, za demokraciu. Tento pamätník nám ich bude navždy pripomínať, bude miestom úcty, pietnej spomienky a rozjímania, ale je aj mementom ľudskej spolupatričnosti,“ povedal zhromaždeným minister obrany František Kašický. Zádušnú svätú omšu za obeť havárie celebroidal v miestnom kostole ordinár ozbrojených síl a ozbrojených zborov mons. František Rábek. Zúčastnili sa na nej aj obyvatelia obce Hejce.

Jediný vojak, ktorý tragédiu akoby zázrakom prežil, nadporučík Martin Farkaš, si pamiatku obetí uctil aj priamo na mieste nešťastia na vrchole kopca Borsó. Víťalo ho skučanie studeného vetra, burácanie korún holých stromov, dážď a hustá hmla. „Hoci cesta bola uzavretá, vyšli sme spolu s manželkou a mojím spolubývajúcim z Kosova npor. Peťom Sudimákom hore na kopec pešo. Bez návštevy pamätníka hore by som mal pocit, že som tu ani nebol. Pri každom pamätníku som sa zastavil a spomínal na konkrétneho človeka. Som rád, že hore takmer nikto nebol, pretože sme si mohli v pokoji zaspomínať na našich kamarátov z misie.“ Po slávnostnom ceremoniáli sa stretol s viacerými príbuznými obetí. Večer navštívili v Bijacovciach aj hrob a rodinu jedného z ich najbližších priateľov z Kosova – nadporučika Petra Orlovského.

Michaela FARKAŠOVÁ
Foto **Peter DOVINA**

Trnavský deň s adeptami na uniformu

Odstavené obrnené vozidlo Aligator vojenskej polície a tóny bratislavskej Vojenskej hudby Ozbrojených síl SR víťali 5. februára na Trojičnom námestí v Trnave stredoškôľakov z deviatich stredných škôl z mesta a okolia. V Dome kultúry pre nich pripravili organizátori regrutačno-informačnú kampaň Ozbrojených síl SR (RIKOS). Celé podujatie moderovali pracovníci armádneho vysielania Slovenského rozhlasu Miroslav Minár a Petra Repková.

Akciu malo na starosti Regrutačné stredisko v Trnave. „Pri príležitosti 15. výročia Ozbrojených síl SR organizujeme akcie pre študentov stredných škôl postupne vo všetkých krajoch Slovenska,“ vraví poručíčka Mária Sliepková, náčelníčka Regrutačného strediska v Trnave. „Aby sme vedeli konkurovať veľkým firmám v Trnave, usilujeme sa robiť pre mladých pútavé akcie, ktoré sú blízke ich naturelu“ dodala na margo zložitej situácie v regrutácii v trnavskom kraji.

Na dobre zorganizovanej akcii vojenski profesionáli zo seredského ženijného práporu predviedli kompletný výstroj pre mýnera a stredoškôľakov oboznámili s útvarom a jeho poslaním. Príslušníci vojenskej polície z Topolčian sa predstavili dynamickým zásahom proti skupine únoscov a ukážkou sebaobrany. Krátkou prezentáciou sa predstavil aj multifunkčný prápor z Hlohovca. Na záver vystúpili so svojím show programom príslušníci Čestnej stráže prezidenta Slovenskej republiky z Bratislavy.

Odvážlivci spomedzi študentov si mohli výcvik vojakov Čestnej stráže vyskúšať na vlastnej koži. Príslušníci regrutačného strediska podrobne informovali o podmienkach vstupu do Ozbrojených síl SR. Stredoškôľakom vysvetlili nároky a požiadavky, ktoré musí adept na profesionálneho vojaka spĺňať. Informačná kampaň RIKOS pokračovala v Dunajskej Stredě a Piešťanoch. Koncom februára sa Regrutačné stredisko predstaví v Bratislave a „zvyšok“ Slovenska príde na rad po letných prázdninách.

por. Martin URBAN
Foto **autor, Peter DOVINA**

Míny pod Šamilovou skalou

V priestore trhacej jamy stoja okolo inštruktora a riadiaceho zamestnania rotmajstra Štefana Hubockého s rukami vo vreckách a pozorne sledujú jeho výklad na improvizovanom plastickom stole. V tomto prípade ho nahrádza bledý kus terénu vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť, kde inštruktor pomocou kameňov, trsov trávy a kúskov dreviek načrtol taktickú situáciu.

Frekventantov martinskej odbornej výcvikovej školy čaká vyvrcholenie ich šesťtyždňovej prípravy. Počas nej absolvovali množstvo teoretických i praktických zamestnaní v priestoroch školy a martinskej posádky.

S RUKAMI VO VRECKÁCH

„Vyvedenie na Lešti dôkladne preverí nielen frekventantov, ale aj úspešnosť našej práce. Ako sme ich dokázali pripraviť. V priebehu troch dní si vyskúšali rôzne druhy trhacích prác a teraz majú dva dni mínovania. Dovedna musia zvládnuť 35 hodín práce s bojovou muníciou. Dvadsaťjeden hodín pri trhaní

a štrnásť pri mínovaní. Dnes ich čaká mínovanie pomocou mínového povrazca. A tie ruky vo vreckách majú nie z neúcty k nám, ale z celkom prozaických dôvodov, aby im v tomto sychravom mrazivom počasí neskrehli prsty. Tie musia mať dostatočne citlivé, keď budú pracovať s bojovou muníciou,“ objašňuje rotmajster Štefan Hubocký.

Vojaci preberajú po dve protitankové míny. Tie sú následne adjustované, čiže skompletizované. Už v nich nechýba bojová rozbuška ani roznečovač. Mína je však zatiaľ zaistená a je v nej prepravná poistka. Kým míny čakajú vojakov na skládke adjustovaných mín, tí si pod vedením inštruktorov pripravujú povrazce. Rozťahujú ich a na vzdialenostiach, ktoré im určujú inštruktori, upevňujú značky. To preto, aby pri zníženej viditeľnosti či v noci vedeli, kde majú umiestniť mínu. Povrazce následne pozorne zmotávajú. Aj vojak Miroslav Gromus. Rodák z Veľkých Ripňan v okrese Topoľčany, ktorý bude po ukončení kurzu pôsobiť ako ženista v martinskej ženijnej rote topoľčianskej brigády, neskryva nervozitu.

DVOJICA NA POVRAZCI

„Je to adrenalin. Najmä keď sme videli ukážku výbuchu míny a zistili, čo dokáže. Celú úlohu nám bude sťažovať aj toto nepríjemné počasie. Keď sme prišli na Lešť, bolo tu všade snehu. Potom začalo pršať a dnes je terén rozbahnený. Ale len na povrchu, pod vrchnou vrstvou je zamrznutá pôda. To plazenie v ochrannej veste s dvoma mínami veru nebude bohviečo,“ poznamenáva vojak Gromus. Viac či menej maskovaných nervozitu neskryvajú ani jeho kolegovia vojaci – Tököly, Belák, Sabo a ďalší.

Frekventanti plnia úlohu vo dvojiciach. Okrajom lesa, pokiaľ možno skryto pred pohľadom prípadného protivníka, pre ktorého obrnenú techniku idú pripraviť mínovú pascu, sa premiestňujú na určené miesto. Na pláň, cez ktorú musia prejsť aj obrnenci. Jeden z vojakov, v tomto prípade označený ako číslo dva zapisuje koniec povrazca do zeme. Druhý koniec si uviazuje jeho kolega – číslo jeden o ochrannú vestu a s dvoma mínami sa plazí dopredu. Číslo dva ho zaisťuje a naviguje pomocou trhnutia povrazca. Jedno trhnutie znamená, že má ísť doprava, dve doľava a tri

stáť. Konečne sa doplazil na miesto, kde má položiť prvú mínu. Predpažuje ruky pred seba a odistí mínu. Prepravnú poistku si skrýva do vrečka a pomocou povrazca sa presúva o osem metrov ďalej, kde opakuje rovnaký postup s druhou minou. Po návrate ku kolegovi si vymieňajú úlohy...

MRAVČENIE V PRSTOCH

Vojaci sa vracajú po splnení prvej časti úlohy (lebo ich čaká ešte spätné vyzdvihnutie mín) mokrí a zablatení. Vidieť, že toho majú plné zuby. „Terén bol plný skál, kričiek a blata. Neplazilo sa najľahšie. Veď každá z mín má takmer jedenásť kil, ale som rád, že som to spoločne s kolegom zvládol,“ hovorí vojak Gromus. Vojak Matej Tököl, rodák z Novej Bane, ktorý bude pôsobiť v sereďskom ženijnom prápore, pripomína, že v momente, keď aktivoval mínu, sa mu poriadne rozbúšilo srdce. Vojak Jozef Belák, rodák z Bine v okrese Nové Zámky sa do ozbrojených síl dostal aj vďaka sestre. Pôsobí ako vojenská policajтка a práve jej príklad zapôsobil aj na Jozefa. „Prvé mravčenie v prstoch som pociťoval už vtedy, keď som si prebral bojové míny. Ešte sa zvýšilo, keď sme boli na ploche, kde sme mínovali. Dosiahol vrchol pri maskovaní míny, aby splynula s okolím,“ konštatuje vojak Belák. Vojak Tomáš Sabo patril v celom priebehu kurzu podľa rotmajstra Hubockého medzi najlepších frekventantov. Rodák z Nitry to potvrdil aj na Lešti. „V tomto počasí nás stálo veľa síl doplaziť sa s mínami na určené miesto. Pri pretláčaní vrchnej závernej skrútky bol poriadny adrenalín. Ale hádam ešte náročnejšie to bolo, keď som mykaním povrazca navigoval kolegu. Vtedy človek cíti zodpovednosť za druhého a to je po psychickej stránke asi ešte zložitejšie ako vlastný rešpekt z míny,“ priznáva vojak Sabo.

CHÝBA FYZIČKA

Rotmajster Hubocký pozorne sledoval činnosť frekventantov. Väčšinou neskrýval spokojnosť. „Vzhľadom na to, že úlohu vytvoril výbušný zátaras robia prvý raz a ešte v takýchto nepriaznivých klimatických podmienkach, je to dobré. Aj keď pri kladení mín vidieť, že nie sú ešte zohratí a pociťujú poriadnu nervozitu. Zbytočného strachu pred minou sa zbavili, ale som rád, že im zostal rešpekt. Ten musí mať dobrý ženista stále. Keď ho stratí, zvyčajne prichádza omyl a nešťastie,“ hovorí rotmajster Hubocký, ktorý podobnými pocitmi prešiel v bývalom martinskom prápore okamžitej reakcie pri svojej prvej míne. Odvtedy získal bohaté skúsenosti aj na svojich štyroch zahraničných misiách. Najskôr na Balkáne v misii UNTAES, AFOR a KFOR a potom aj v Iraku.

Čo však jeho, ale aj veliteľa roty výcviku kapitána Petra Mikuša a zástupcu veliteľa odbornej výcvikovej školy majora Róberta Kecsöho trápi, je čoraz viac sa znižujúca úroveň fyzickej pripravenosti vojakov, ktorí k nim prichádzajú. Je to síce problém celej mladej generácie, ale v škole i následne v útvaroch, kam vojaci

prídu musia veliteľa vyvinúť mnoho úsilia, aby tento nedostatok postupne odstránili. „Dnes chlapci plnili úlohy len v ochrannej veste, s poľnou lopatkou a mali toho dosť. V útvaroch im k tomu pribudne ešte ochranná maska a zbraň, čo bude oveľa náročnejšie,“ pripomína rotmajster Hubocký.

AKO SA VYLIEVAJÚ MÍNY?

O deň neskôr ich kolegovia na opačnej strane výcvikového priestoru kúsok od pozorovateľne Strážiste završovali svoju deväťtyždňovú prípravu školskými streľbami triestivo trhavými strelami z 82- milimetrového mínometu vzor 52. Riadiaci streľby rotný Miroslav Kianica bol s ich doterajšou úrovňou prípravy spokojný. Nočný mráz síce vojakom sťažil kopanie v zamrzutej pôde pod lôžko mínometu, ale vojaci Martin Urban a Miloš Auxt to zvládli.

„Dali mi na výber, byť guľometníkom, strelcom, spojárom, alebo obsluhovať mínomet. Vybral som si mínomet, lebo sa mi zdal najzaujímavejší a neľutujem,“ poznamenáva rodák z Čierneho Balogu vojak Auxt. Po skončení kurzu bude spoločne so svojím kolegom pôsobiť v nitrianskom mechanizovanom prá-

pore. Vojak Urban je z Hronovca v okrese Levice. Na streľbách je nabíjačom. Streľby pozorne sleduje aj vojak Tomáš Meško, ktorý končí kurz topo-geo prieskumu. Pomocou buzoly a diaľkomeru vypočítava súradnice dopadu striel a odovzdáva ich veliteľovi, aby ich mohli korigovať.

Z hlavne mínometu letí prvý mínometný granát, po patričných úpravách smeru ďalší. Potom však nastávajú problémy. Ďalšie strely odmietajú opustiť hlaveň. Delostrelci ju musia „vylievať“, teda odmontovať od lôžka a opatrne dostať strelu von. O pár minút skúšajú znova. So striedavým úspechom. Napokon streľby musia ukončiť. Na vine je chybné strelivo. Nevybuchnuté strely neskôr pyrotechnici v pripravených priestoroch likvidujú. Frekventanti však odstrieľali aspoň časť streliva. Získali potrebné praktické návyky pri plnení palebnej úlohy, naučili sa vyhodnocovať výbuchy a opravovať streľbu. Aj takto vyzeralo vyvrcholenie prípravy niektorých odborností martinskej odbornej výcvikovej školy koncom januára vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť.

Jozef ŽIAK

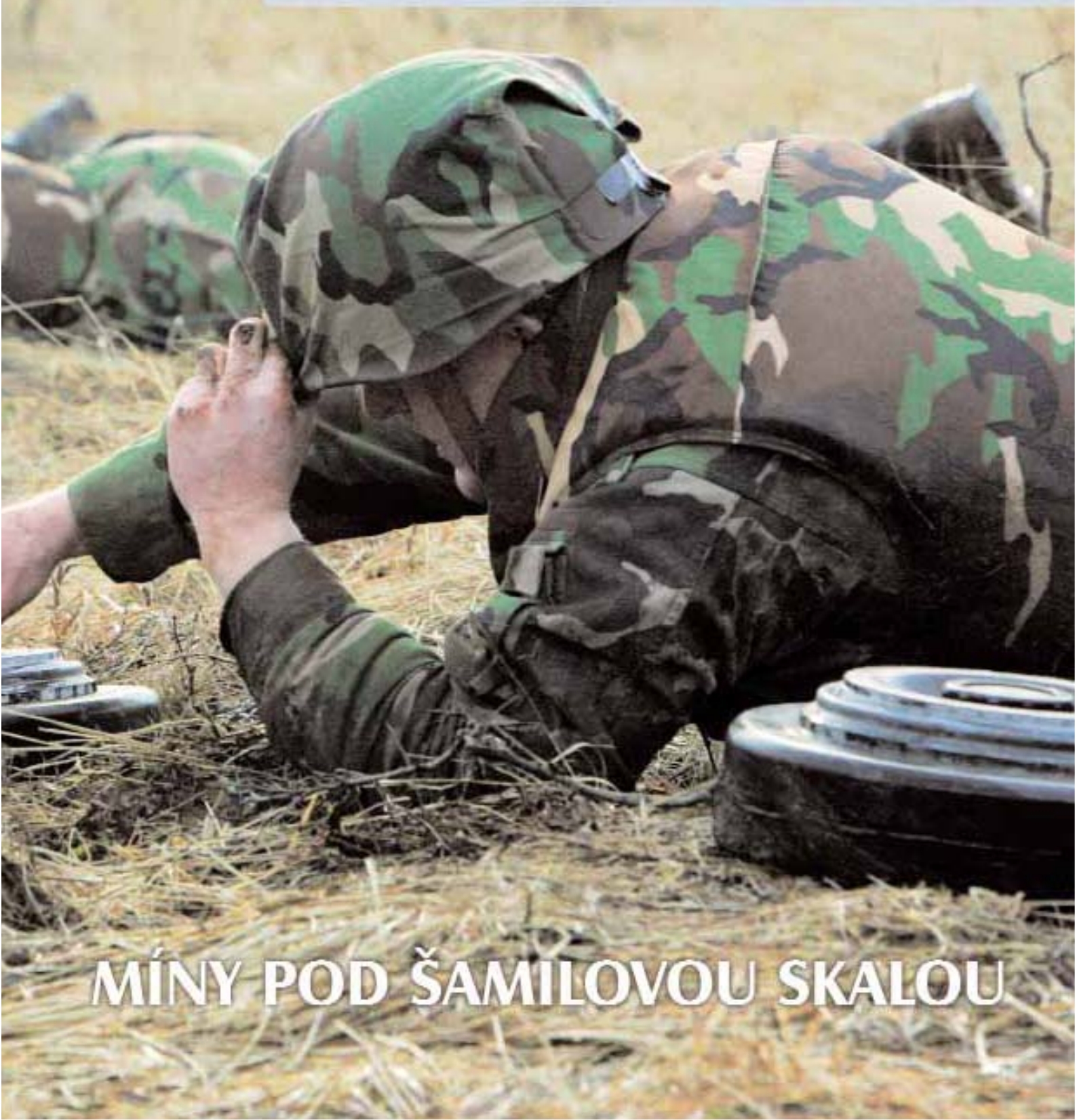
Foto Peter DOVINA

www.profesionalnaarmada.sk
infolinka 0800 11 24 11

MÍNY POD ŠAMILOVOU SKALOU

Briti chcú Reapery

Britské kráľovské letectvo chce kúpiť desať amerických bezpilotných prostriedkov MQ-9 Reaper. Spolu s nimi požiadalo o predaj piatich pozemných kontrolných staníc, deviatich zameriavacích systémov MTS-B/AAS-52, deviatich radarových senzorov AN/APY-8 Lynx a ďalšieho vybavenia vrátane náhradných dielov, technickej, operačnej a logistickej podpory. Celková cena nákupu by mala presiahnuť miliardu dolárov.

MQ-9 Reaper je väčší a výkonnejší ako jeho predchodca MQ-1 Predator. Britské letectvo sa pre ne rozhodlo po tom, čo skúšky troch neozbrojených MQ-9 v Afganistane dopadli úspešne. Američania už používajú aj vyzbrojené stroje – jeden z nich nedávno uskutočnil presne cieľný útok raketou Hellfire a ďalší použil laserom navádzanú bombu. K obom akciám došlo v Afganistane. Briti však mienia svoje stroje používať výlučne ako prieskumné. Doplnia ich bezpilotné prostriedky stredného dosahu Watchkeeper Mk450 a stroje krátkého dosahu Desert Hawk a Raven.

MQ-9 Reaper je dlhý 11 metrov a rozpätie krídel má 20 metrov. Dosahuje rýchlosť 400 km/h a vo vzduchu vydrží 15 hodín. Unesie náklad 1700 kg.

TOW stále populárny

Rakety BGM-71 TOW sa vyrábajú od roku 1970, no stále sú najpoužívanějšími protitankovými riadenými strelami na svete. Od svojho vzniku prešli značným vývojom. Kým väčšina týchto rakiet je stále navádzaná opticky po drôte (odtiaľ pochádza aj názov – Tube-launched Opticaly-tracked Wire-guided), na svete je už aj bezdrôtová verzia RF. Ako prvý zahraničný zákazník si ju objednala Kanada, záujem prejavil aj Izrael a najnovšie Kuvajť. Ten požiadala USA o predaj 2106 rakiet TOW-2A RF, 1404 rakiet TOW-2B RF a spolu 35 cvičných rakiet oboch verzií. Hodnota kontraktu sa odhaduje na 328 miliónov dolárov.

Kuvajť už používa rakety TOW-2. Starším z nich sa končí skladovacie obdobie a nové rakety majú zvýšiť spoľahlivosť kuvajtského arzenálu. Verzia TOW-2A je určená najmä proti budovám a bunkrom, verzia TOW-2B je protitanková – preletí nad obrneným vozidlom a prerazí slabší horný pancier.

Prezidentské helikoptéry z Európy

Prvé dva vrtuľníky VH-71 vstúpili do fázy letových testov. Čoskoro ich budú nasledovať ďalšie dva stroje. Okolo celého programu sa však objavili nejasnosti.

VH-71 je oficiálne označenie pre helikoptéry, ktoré majú slúžiť v Marine One Squadron. V úlohe dopravného prostriedku amerického prezidenta nahradia vrtuľníky VH-60N Black Hawk a najmä staré VH-3D Sea King, ktoré už majú viac ako 30 rokov. Na americkom trhu ich ako US101 ponúka konzorcium vedené firmou Lockheed Martin. V skutočnosti ide o verziu úspešného európskeho vrtuľníka Agusta Westland EH101. Američania si ho vybrali v júni 2005. Prvý stroj má byť k dispozícii prezidentovi už v roku 2009 a všetkých 28 kusov má Marine One Squadron prebrať do konca roku 2015. Helikoptéry majú slúžiť štyri desaťročia.

To sú však pôvodné plány. Podľa posledných informácií čelí program zdržaniu, ktoré sa môže natiahnuť až na päť rokov. Dôvodom je aj viac ako 2000 požiadaviek na zmeny, ktoré sa postupne objavili. O probléme rokovali aj zodpovední predstavitelia Bieleho domu a Pentagonu. Hoci sa v amerických médiách vzápätí objavili informácie o okresaní programu, nikto to oficiálne nepotvrdil.

Americká námorná pechota zatiaľ prišla s vlastným riešením. Plánuje modernizáciu doterajších strojov, kým prídu nové VH-71. Majú dostať najmä nové listy rotorov, ktoré im vylepšia nosnosť a umožnia zabudovať nové komunikačné vybavenie. Na snímke je počítačová grafika VH-71 v podobe prezidentského stroja.

Sokolie oko v Iraku

Americká armáda kúpila deväť pozorovacích systémov Eagle Eye pre svoje jednotky v Iraku. Ide o veže namontované na nákladnom aute, ktoré nesú kamery pre denné i nočné videnie a laserové diaľkomery a značkovače. Jedna veža stojí 556-tisíc dolárov.

Systém Eagle Eye (Orlie oko) prešiel za štyri roky značným vývojom. Je mobilnejší a vyšší. Súčasné veže sa týčia do výšky 32 metrov, takže v rovnom teréne môžu ich kamery zachytiť vozidlo na vzdialenosť 25 km. Prvé veže mali deväť metrov a boli namontované na prívese (na snímke). Dosah ich kamier bol 11 km. Veže vysoké 18 metrov dovideli na 16 km a veže vysoké 25 metrov až na 20 km.

Systém slúži na strázenie základní v irackej pustatine. Vyššie veže môžu niesť aj antény na prenášanie signálu pre rozptýlené jednotky. Keďže ich možno ľahko rozložiť a zložiť na nákladnom aute, môžu kontrolovať aj okolie dočasných táborov a významne tak prispievať k ich bezpečnosti.

Časť F-15 ostáva na zemi

Po sérii inšpekcií povolilo americké letectvo používanie väčšiny svojich stíhačiek F-15. Okolo 180 strojov však môže zostať natrvalo na zemi.

Problémy sa objavili 2. novembra minulého roku, kedy havaroval stroj F-15C patriaci Národnej garde. Americké letectvo vtedy na dva týždne zastavilo lety tejto verzie. Po detailnejšom preskúmaní výsledkov technických prehliadok zákaz letov začiatkom decembra obnovili – tentoraz sa však týkal aj strojov novej verzie F-15E. Ukázalo sa totiž, že lietadlá majú problém s kovovou výstužou v prednej časti trupu a nebolo jasné, či nejde o konštrukčnú chybu. Spomínaná výstuž drží kokpit na mieste. Pri prudkých manévroch môže povoliť a hroziť rozpad celého lietadla.

Prehliadky F-15E trvali asi týždeň a nezistili žiadne chyby, preto sa táto verzia rýchlo vrátila do vzduchu. Z približne 440 kusov starších verzií F-15C/D povolili začiatkom januára lety 260 strojov. Zvyšných 180 však má vážne chyby. Pri ôsmich z nich zistili trhliny v úchytoch kokpitu, ktoré má na svedomí únava materiálu. Pri väčšine ostatných však tieto súčasti nespĺňajú požiadavky už z výroby.

Rusko opäť vyrába bombardéry

Firma Suchoj oznámila, že začala plnú sériovú výrobu stíhacích bombardérov Su-34. V závode v Novosibirsku môžu naraz zostavovať 20 týchto lietadiel.

Prvý prototyp sa dostal do vzduchu v apríli 1990. Po dlhom vývoji vyrobili v roku 2004 osem predsériových lietadiel. V marci 2006 ruské ministerstvo obrany oznámilo, že chce do roku 2015 kúpiť 58 týchto stíhacích bombardérov. V roku 2020 by malo byť v službe 200 Su-34, ktoré by tak postupne nahradili asi 300 starších Su-24.

Su-34 vychádza z úspešnej platformy stíhačky Su-27. Zásadným rozdielom je napríklad usporiadanie kokpitu, kde sedia dvaja členovia posádky vedľa seba. K dispozícii majú na dlhé lety aj oddychový priestor – môžu si ľahnúť v uličke medzi sedadlami. Maximálna vzletová hmotnosť stroja je 45 ton. Na dvanástich závesníkoch unesie 8 ton munície. Okrem rakiet a navádzaných bômb má lietadlo kanón kalibru 30 mm.

Stroj dosahuje rýchlosť Mach 1,6 a s prídavnými nádržami má dolet 4000 km. Su-34 však môže dopĺňať palivo aj počas letu. Moderná avionika mu umožňuje prízemný let s kopírovaním terénu.

Koncom minulého roka začal letové testy aj jeden nový Tupolev Tu-160. Výroba týchto strategických bombardérov sa zastavila v roku 1994. Viacero strojov vtedy ostalo v rôznom štádiu rozpracovania a jeden teraz dokončili. Podľa súčasných plánov by teraz mali v závode v Kazani každý rok-dva dokončiť jeden Tu-160. Okolo roku 2025 by ich malo byť v službe 30.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto **USAF, US Army, USNC, Team US101**

Krátko

Kráľovské letectvo Saudskej Arábie kúpi tri tankovacie lietadlá EADS A330 MRTT. Dvojmotorový stroj vychádza z civilného Airbusu A330, ale má krídlo zo štvormotorového typu A340. Namiesto ďalšieho páru motorov má pod krídlami dve zariadenia na dopĺňanie paliva počas letu. Tieto lietadlá môžu slúžiť aj ako bežné transportné. Okrem Saudskej Arábie objednala päť strojov A330 MRTT Austrália a tri kusy Spojené arabské emiráty.

India zdvojnásobila výrobu svojich rakiet PJ-10 BrahMos. Teraz ich vyrábajú 50 ročne. India chce mať postupne 1000 týchto striel, ktoré používa armáda, námorníctvo i letectvo. Ďalších 2000 chce ponúknuť na export. Zatiaľ oslovila Malajziu, Chile, Kuvajt, Spojené arabské emiráty a Juhoafrickú republiku. BrahMos vznikol v spolupráci s Ruskom. Strela váži 3,2 tony, nesie 300-kilogramovú hlavicu a pri rýchlosti 3000 km/h má dosah 300 km.

Iracké letectvo dostalo päť prieskumných lietadiel Beechcraft King Air 350ER. Tieto dvojmotorové turbopropové stroje nesú podobnú výbavu ako bezpilotné prieskumné prostriedky. Stroj so vzletovou hmotnosťou 7,5 tony nesie na palube tonu kamier a elektronických senzorov. Irak chce spolu 24 prieskumných lietadiel King Air 350ER a ďalších 24 v dopravnej verzii pre 11 pasažierov.

Americká armáda kúpila 431 riadených striel AGM-114 Hellfire II. Cena za jednu raketu je 68-tisíc dolárov. Strely používajú najmä vrtulníky AH-64 Apache, ale aj bezpilotné prostriedky Predator a Reaper. Hellfire II váži 48 kg, nesie deväťkilogramovú hlavicu a má dosah 8000 metrov. Hlavica môže byť prierezna protitanková alebo výbušná, určená proti budovám.

Portugalské letectvo vyradí námorné hliadkové stroje P-3B Orion a ponechá si iba päť lietadiel vo verzii P-3C, ktoré získalo z Holandska. Aj tie však budú potrebovať modernizáciu, aby mohli ďalej slúžiť. Kontrakt za 99,7 miliónov eur získala firma Lockheed Martin. Stroje dostanú vylepšené komunikačné, akustické, optické a infračervené systémy a tiež nové počítačové vybavenie. Prvý modernizovaný P-3C by malo portugalské letectvo dostať koncom roku 2009.

Spojené arabské emiráty požiadali USA o predaj modernej munície pre svoje stíhačky F-16. Pri schválení všetkých opcí by mohol tento obchod dosiahnuť hodnotu 326 miliónov dolárov. Šejkovia chcú 224 rakiet vzduch-vzduch AMRAAM, 224 bômb Mk84 s hmotnosťou 907 kg, 200 sad GBU-31 na satelitné navádzanie bômb a spolu 938 sad GBU-12 a GBU-24 na laserové navádzanie bômb.

Firma Raytheon získala 233 miliónov dolárov na vývoj riadenej strely XM-1111, ktorú by bolo možné vypúšťať z hlavne tankového kanóna. Raketa má mať dosah 12-tisíc metrov a navádzaná má byť súčasne laserom i radarom. XM-1111 sa má nízkou rýchlosťou priblížiť k cieľu a potom doň vysokou rýchlosťou vypáliť priereznu hlavicu malého priemeru z ochudobneného uránu. Tým sa bude výrazne líšiť od bežných protitankových rakiet, ktoré používajú kumulatívnu hlavicu.

Protitankové zbrane v SNP

Jednou z hlavných slabín jednotiek 1. čs. armády na Slovensku, ako aj ostatných povstaleckých síl v SNP na jeseň 1944, bol nedostatok vlastných ťažkých zbraní a zbraní, ktoré naopak potrebovali v boji proti tankom a inej ťažkej technike nepriateľa.

Nemci SNP spočiatku dosť podcenili a označili ho iba za vzburu ozbrojených bánd. A aj keď sa povstalecké územie na strednom Slovensku dočasne stabilizovalo

a úderná skupina SS Schill. Začiatkom októbra 1944 nový nemecký veliteľ gen. Höffle, ktorý vystriedal neúspešného gen. Bergera, vrhol proti Slovensku aj 14. SS divíziu granátnikov a 18. divíziu tankových granátnikov Horst Wessel. A to zďaleka nebolo všetko.

Podľa dobových údajov mali Nemci na Slovensku okolo 200 tankov, väčšinou PzKpfw III a IV, a samohybných diel StuG III a StuG IV. Proti nim mohli povstanci postaviť len asi 18 ľahkých tankov LT-35, LT-38 a LT-40

a prebiehali klasické frontové boje, nemeckí dôstojníci, veliaci najmä oddielom SS vyslaným z Protektorátu Čechy a Morava, Poľska, Rakúska a Maďarska, považovali svoje nasadenie skôr za policajnú akciu.

NEROVNÝ POMER SÍL

Tesne pred vypuknutím SNP sa, žiaľ, Nemcom podarilo odzbrojiť dve slovenské divízie, ktoré mali sovietskym vojskám otvoriť Karpaty, a ich ťažké zbrane a letectvo potom kriticky chýbali povstaleckým silám. A hoci Nemci povstanie znevažovali, vyslali k nám dobre vyzbrojené sily.

s 37 mm kanónmi, sedem nemeckých stredných tankov PzKpfw III N s krátkym 75 mm kanónom, dva až štyri nemecké stíhače tankov Marder III s dlhými 75 mm kanónmi a tri improvizované pancierové vlaky, ktoré sme predstavili v decembri 2007.

NA POMOC Z VÝCHODU I JUHU

Hoci Sovietsi neboli vypuknutím SNP príliš nadšení, rozhodli sa povstalcov pomôcť. Zorganizovali vzdušný most a už 5. septembra 1944 pristáli na Troch Duboch ich

mopalov, 1 500 karabín, 50 mínometov a ďalších 50 protitankových pušiek. Dokopy sovietske lietadlá pre SNP prepravili takmer 800 ton zbraní a ďalšieho materiálu.

Protitankové pušky, ktoré povstanci potrebovali azda najviac, boli jednoranové 14,5 mm PTRD 1941 konštru ktúra Degfareva (horná farebná kresba), strieľajúce strelou s wolfrámovým jadrom. Sovietske jednotky síce používali aj ďalšiu 14,5 mm samonabíjaciu päťranovú protitankovú pušku PTRS 1941 konštru ktúra Simonova (ČB foto), no tá bola zložitejšia i viac poruchová, a preto pre Slovensko zvolili jednoduchšiu zbraň.

Na povstaleckom území sa však objavili aj americké protitankové zbrane. Išlo o reaktívne jednoranové 60 mm raketomety Bazooka M1 (druhá farebná kresba). Prvých 12 kusov so 192 raketami, okrem ďalších zbraní

a materiálu, priviezli dva bombardéry B-17 z Talianska na Tri Duby 17. septembra 1944. Oveľa väčšiu zásielku dopravilo šesť „lietajúcich pevností“ 7. októbra 1944. Bolo v nej, okrem iného, ďalších 150 bazúk s 2 800 raketami.

Podľa uvedeného by sa mohlo zdať, že povstanci mali protitankových zbraní dostatok. Treba si však uvedomiť, že tieto zbrane chýbali predovšetkým v prvých obranných bojoch, v ktorých nemecké vojská dosiahli najväčšie územné zisky. Z toho vyplýva aj pre povstalcov nie príliš lichotivá bilancia strát Nemcov, ktorí v rámci SNP prišli o približne 6 až 7 stredných tankov PzKpfw III a IV, 6 útočných diel StuG III a StuG IV, 7 ľahkých tankov PzKpfw 35(t), 38(t)

Okupáciu od Žiliny a Čadce začali bojové skupiny SS Ohlen a von Junck, východné územia mala pacifikovať 1. tanková armáda gen. Heinriciho zo Skupiny armád Severná Ukrajina, od Malaciek postupovala 708. divízia tankových granátnikov, Ponitím sa prebýjala 271. divízia granátnikov

prvé lietadlá. V septembri a októbri 1944 len z hlavnej základne Ľudového komisariátu obrany ZSSR prišlo na Slovensko 2 050 pušiek, 1 702 samopalov, 461 gulometov, vyše 100 protitankových pušiek a 7 miliónov kusov streliva. Zo zálohy 1. ukrajinského frontu poslali 1 500 sa-

a II L a asi o 10 až 15 kolopásových obrnených transportérov Sdkfz 251. Na strane povstalcov boli zničené všetky ťažké zbrane...

PhDr. Ján DOLINAY
Kresby Rudolf TOMŠA

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

PTRD 1941: – sovietska 14,5 mm protitanková jednoranová opakovacia puška, zavedená do výzbroje v roku 1941; hmotnosť – 20,96 kg; celková dĺžka – 2 008 mm; dĺžka hlavne – 1 227 mm; hmotnosť strely – 64,2 g; ústová rýchlosť strely 1 012 m/s; priebojnosť – 35 mm na vzdialenosť 300 m, 25 mm na vzdialenosť 500 m.

PTRS 1941: sovietska 14,5 mm protitanková päťranová samonabíjací puška, zavedená do výzbroje v roku 1941; hmotnosť – 20,96 kg; celková dĺžka 2 133 mm; dĺžka hlavne – 1 219; hmotnosť strely 64,2 g; ústová rýchlosť strely – 1 012 m/s; priebojnosť 35 mm na vzdialenosť 300 m, 25 mm na vzdialenosť 500 m.

Bazooka M1: americký jednoranový reaktívny raketomet kalibru 60 mm, zavedený do výzbroje v roku 1942; hmotnosť 5,7 kg; dĺžka hladkostennej výmetnice – 1 550 mm; hmotnosť rakety – 1,54 kg; priebojnosť na vzdialenosť 300 m od 60 do 90 mm.

Zborový generál Michal ŠIRICA (1894 – 1970)

Narodil sa 1. februára 1894 v Smrečanoch, okres Liptovský Svätý Mikuláš, v rodine roľníka Michala a Márie, rod. Červeňovej. Mal 12 súrodencov, z ktorých 8 zomrelo v detskom veku. Ľudovú školu navštevoval v Smrečanoch, v rokoch 1911 – 1914 študoval v Nižšej hospodárskej škole v obci Široké pri Prešove.

Po vypuknutí prvej svetovej vojny bol ako vojak cisárskej a kráľovskej armády prezentovaný v 67. pešom pluku v Prešove. V decembri 1914 bol zaradený do V. pochodového práporu, s ktorým ho 2. januára 1915 odvelili na ruský front do priestoru Piortkówa pod Lublinom. V marci 1915 sa pri Smolniku, neďaleko Lupkovského priemysku v Karpatoch, dostal do ruského zajatia. Až do augusta 1917 sa nachádzal v zajateckom tábore Krasnoufimsk v Permskej gubernii a pracoval na stavbe železnice Kazaň – Sverdlovsk. Tam sa 6. augusta 1917 prihlásil do čs. vojska na Rusi a 20. augusta bol v hodnosti strelca zaradený do 12. roty 7. čs. streleckého pluku Tatranského v Berezani. Od júna do augusta 1918 sa Širica zúčastnil bojov čs. légii proti sovietskym boľševikom na Sibíri o Spasskoje a Kaul. V októbri 1918 prišiel do Čs. tábora pre Slovákov v Irkutsku. Od februára do konca mája 1919 velil čate jeho výzvednej roty. Následne absolvoval školu pre dôstojníkov pechoty v Sljudjanke pri Bajkalskom jazere. V októbri 1919 bol ustanovený za veliteľa čaty 11. roty 12. čs. streleckého pluku M. R. Štefánika, s ktorou sa zúčastnil ochrannej služby na Sibírskej magistrále od Krasnojarska po Filimovo. 8. novembra 1919 bol povýšený na podporučíka. Od decembra 1919 do mája 1920 sa podieľal na obrane 3. čs. streleckej divízie, ktorá tvorila zadný voj evakuovaných čs. jednotiek zo Sibíri cez Vladivostok.

NÁVRAT DO VLASTI

Do vlasti sa vrátil v septembri 1920. Po absolvovaní repatriáčnej dovolenky bol Širica prijatý do stavu dôstojníkov čs. brannej moci a vrátil sa k svojmu pešiemu pluku 12 s domovskou posádkou v Komárne. Tam pôsobil od polovice januára do decembra 1921 vo viacerých

nižších veliteľských funkciách. V máji 1921 ho povýšili na nadporučíka pechoty (pech.). Začiatkom decembra 1921 bol preložený do pešieho pluku 44 v Liberci. V júni 1922 bol povýšený na kapitána pech. (s poradím od 1. 1. 1915) a 23. februára 1924 na štábného kapitána pech. (s poradím od 1. 1. 1920). V polovici apríla 1927 ho preveli do horského práporu 12 v Prešove a zaradili na funkciu veliteľa 4. roty, v ktorej zotrval do 30. septembra 1929. Následne bol premiestnený do horského práporu 11 v Bardejove a ustanovený za veliteľa 1. roty. V roku 1930 zastával postupne funkcie veliteľa 1. roty, zástupcu veliteľa II. práporu a súčasne veliteľa poddôstojníckej školy v pešom pluku 14 v Prešove, v rokoch 1931 – 1933 bol zástupcom veliteľa práporu v pešom pluku 36 v Užhorode. V septembri 1933 ho preveli do 22. pešej brigády v Prešove, kde pôsobil do 30. decembra 1937 ako pobočník veliteľa. Následne bol trvalo pridelený do pešieho pluku 33 Doss Alto v Chebe, s ktorým sa vo februári 1938 premiestnil na Slovensko. Až do rozbitia ČSR v polovici marca 1939 bol zástupcom veliteľa I. práporu v Cerovom-Lieskovom, od polovice decembra 1938 v Modre. V čase všeobecnej mobilizácie čs. brannej moci, od 24. septembra do 15. decembra 1938, velil I. práporu pešieho pluku 33, ktorý bol v zostave 15. divízie Jánošík so sídlom veliteľstva v Senici nad Myjavou.

Po vzniku Slovenského štátu Širica prevzal velenie 17. divízie v Prešove. V tejto funkcii sa v druhej polovici marca 1939 podieľal na obrane východného Slovenska pred maďarským agresorom. Ako zásadový dôstojník a veliteľ sa vtedy dostal do otvoreného konfliktu s náčelníkom štábu Hlinkovej gardy Karolom Murgašom. 17. mája 1939 ho povýšili na podplukovníka pech. Od apríla 1939 pôsobil ako inštruktor v pešom pluku 2 v Prešove, od 26. júna bol ustanovený za posádkového veliteľa v Žiline.

PROTIFAŠISTICKÉ HNUTIE

V čase svojho pôsobenia v Prešove nadviazal kontakt s organizátorom protifašistického hnutia na východnom Slovensku, advokátom Dr. Cyrilom Daxnerom. Od novembra 1939 velil pešiemu pluku 6 v Žiline, v septembri 1940 prevzal funkciu prednostu Všeobecného úradu Divíznej oblasti I (DO I) v Trenčíne a od 26. júna 1941 do konca januára 1942 bol zástupcom veliteľa DO I. Nasledovalo odvelenie k slovenskej Rýchlej divízii na východný front, kde od februára do júla 1942 velil pešiemu pluku 21 David, ktorý bol vtedy nasadený na rieke Mius v Donskej oblasti. Po návrate na Slovensko, 21. septembra 1942 opätovne prevzal funkciu zástupcu veliteľa DO I. V januári 1943 ho povýšili na plukovníka pech. V Trenčíne nadviazal Širica užšie spojenie s podplukovníkom gšt. Jánom Golianom. Od marca 1944 velil pešiemu

pluku 3 vo Zvolene a v máji odišiel s jeho štábnou rotou do Svidníka k jednotkám Východoslovenskej armády. Začiatkom júla 1944 ho hospitalizovali vo Vojenskej nemocnici v Prešove.

Bezprostredne po vypuknutí SNP sa dal k dispozícii Veliteľstvu 1. ČSA na Slovensku. Po jej reorganizácii, 10. septembra 1944, bol menovaný za veliteľa II. Taktickej skupiny (TS) Fatra s veliteľským stanoviskom v Brezne, ktoré ako najväčšie takticko-operačné zoskupenie bránilo 100 – 130 km dlhý frontový úsek vo východnej časti povstaleckého územia. Jemu podriadené jednotky uskutočnili v tretej dekáde septembra 1944 úspešné protiútoky na smere Telgárt – Hranovnica a Malužiná – Kráľová Lehota. V čase nemeckej generálnej ofenzívy v druhej polovici októbra 1944 a útoku bojovej skupiny Wittenmeyer, bol Širica nútený spolu s veliteľstvom II. TS opustiť Brezno a ustúpiť cez Koží Chrbát – Prašivú – Latiborskú hoľu a Hiadel. Po potlačení SNP si jeho zhoršený zdravotný stav vynútil prevezenie do nemocnice v Martine. Tam ho začiatkom januára 1945 zaistila pátracia skupina Ústrednej štátnej bezpečnosti a vyšetroval jej prednostu Dr. Pavol Denko. Nasledovalo jeho odovzdanie do kompetencie slovenských vojenských orgánov, Vojenskému poľnému súdu v Bratislave. Na základe obžaloby, ktorá obsahovala obvinenia z vojenskej zrady a i., bol do 2. apríla 1945 väznený v Bratislave.

Po oslobodení sa Širica hlásil na MNO v Košiciach, kde ho 12. apríla 1945 určili do funkcie veliteľa východných oblastí Slovenska. 1. júna 1946 bol povýšený na brigádneho generála. Od júna do októbra 1945 zastával funkciu dočasného veliteľa VII. zboru v Trenčíne. 28. októbra bol plnohodnotne ustanovený za veliteľa Vojenskej oblasti (VO) 4 v Bratislave. V októbri 1946 ho povýšili na divízneho generála a v septembri 1947 na zborového generála. Vo funkcii veliteľa VO 4 zotrval Širica až do 20. septembra 1950, kedy bol odoslaný na nútenú dovolenku. Na základe vykonštruovaného obvinenia v tragickom období začiatku päťdesiatych rokov bol 1. februára 1951 preložený do výslužby. Nasledovalo zbavenie vojenskej hodnosti, súdenie a v rokoch 1954 – 1955 pre kritiku politiky KSČ nespravodlivé väznenie. Po prepustení z väzenia pracoval najskôr ako pracovník turistickej kancelárie Turista v požižovni Ľnkov na bratislavskej Železnej studničke a v priebehu rokov 1957 – 1963 v jej nocľahárni na Bratislavskom hrade. Po rokoch poníženia a prenasledovania Širicu v roku 1964 Vyšším vojenským súdom v Trenčíne občiansky i právne rehabilitovali. Zomrel 18. júla 1970 v Bratislave.

pplk. Mgr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD.
Vojenský historický ústav

vojaka. Áno, zažil som aj také chvíle, keď nebolo na čo byť hrdý. Hoci došlo k náprave, negatívny dojem zostal v podvedomí svedkov. „Skúsenosť si dáva platiť neobvyčajne vysoké školné, ale naučí tak veľa ako nikto iný“ (Thomas Carlyle).

Po všetkom, čo som mal možnosť naučiť sa a čo som prežil v OS SR, sa akosi prirodzene dostala na program dňa otázka odovzdávať svoje skúsenosti ďalším, ktorí sa rozhodli prežiť časť svojho života v rovnosť. Ale ten, kto nosí rovnosť, by mal byť na ňu hrdý a mal by sa správať tak, aby nenarušil vážnosť a dobré meno ozbrojených síl nielen v rovnosť, ale aj mimo nej.

Po návrate z operácie Iracká sloboda som dostal ponuku stať sa inštruktorom výcviku na Odbornej výcvikovej škole PV slovenských dobrovoľníkov z roku 1848, ktorú

M. Halach: Byť inštruktorom je pre mňa česť

Keď som sa v roku 1995 prvýkrát ocitol v misii OSN v bývalej Juhoslávii, aj keď po absolvovaní náročného výcviku, cítil som sa ako prváčik prvý deň v škole. Množstvo informácií treba nielen prijať a spracovať, ale najmä osvojiť si ich a riadiť sa nimi. Aby jedinec v dovtedy nepoznanej realite svojím konaním a rozhodnutiami neohrozil seba ani príslušníkov svojej jednotky.

Smrť bola až príliš blízko a doslova hmatateľná. Nielen preto, že sme sa pohybovali po veľkom bojisku, kde každý predmet, každá budova pripomínali, čo sa tam dialo, ale takmer denne som mal možnosť si na ňu siahnuť. Myslím tým plnenie úloh, keď ku každej nájdenej míne som musel pristúpiť, chytiť ju a deadjustovať. To polpotovské, že mína je najlepší vojak, pretože nepotrebuje jesť, nikdy nespí a celé roky je pripravená splniť svoju úlohu, tam platilo do bodky.

Práve táto realita zbližovala príslušníkov mnohonárodného kontingentu, garanta krehkého prímeria medzi bojujúcimi stranami. Práve tu sa ukázala sila slovenských vojakov a ich nasadenie. V tom sme prevyšovali iných príslušníkov mierových síl. Neraz som bol svedkom situácie, keď pakistanskí vojaci s obdivom sledovali prácu našich mínerov. Nechápavo a neveriacky sa pozerala skupina Jordáncov na dvoch Slovákov – ženistov pri montovaní obytných kontajnerov. Dvaja Slováci

na jednej strane a osem – desať Jordáncov s kontajnerom na strane druhej. Kopa dielcov, kontajner za kontajnerom... a čuduj sa svete; počet zmontovaných kontajnerov bol na oboch stranách zhodný. Menší šok zažili belgickí kolegovia patrolujúci na maďarsko-juhoslovanskej hranici, kde mali slovenskí vojaci zo ženíjno-komunikačnej čaty premostiť roklinu. Na otázku, dokedy sme schopní most postaviť, dostali lakonickú odpoveď: dnes. Pri pohľade na mostný tank museli korigovať svoju predstavu o technickej úrovni našich ozbrojených síl. V tých časoch sa formoval pozitívny názor na úroveň a spoľahlivosť slovenských vojakov. Podobné reakcie a prejavy uznania si slovenskí vojaci vyslúžili aj v iných misiách a krajinách. Želám každému vychutnať si ten pocit, byť hrdý na svoju prácu, na príslušníkov svojej jednotky so znakom dvojkríža na trojvrší.

Žiaľ, nič nie je iba čierne alebo biele, niečo ešte ružové. Zažil som aj chvíle, keď po náročnom výcviku v silnej konkurencii, každý musel dokázať, že on je ten lepší na plnenie úlohy v misii či operácii NATO, po výcviku, v ktorom by urobil všetko aj zabehol maratón, keby to bolo kritériom, sa stal akoby iným človekom. Ten skvele vycvičený vojak, na ktorého mohol byť veliteľ pyšný, zrazu po prekročení hranice, mal tendenciu zľahčovať plnenie zadaných úloh, dokonca bol nedôsledný aj pri dodržiavaní základných povinností

som prijal. Hovorí sa, že práca s ľuďmi je jedna z najťažších. Koľko osobností, toľko osudov a dôvodov vstupu do OS SR. V spleti vlastností, návykov a dôvodov musí mať najvyššiu dôležitosť to, čo sme prisahali vo vojenskej prisaha. Ako inštruktor výcviku mám ambíciu pripraviť svojich študentov tak, aby si popri vysokej odbornej spôsobilosti uvedomovali aj mravné požiadavky na profesionálneho vojaka a mohli byť na seba hrdí. Na seba, ale aj jeden na druhého. Byť inštruktorom výcviku znamená pre mňa veľkú česť. Odovzdávať skúsenosti poddôstojníkom, veliteľom malých jednotiek po stránke takticko-odbornej, spracovaní bojových dokumentov, štábnej kultúry v súlade s predpismi a štandardami NATO.

Je pre mňa česť, že práve ja som dostal možnosť podieľať sa na budovaní modernej armády v zložkách NATO. V jednom citáte sa hovorí, že je paradoxné, akí sú hlupáci sebedomí a múdri, naopak, plní pochybností, pretože si uvedomujú, čo všetko ešte nevedia. Želám svojim študentom, aby ich sebedomie vždy pramenilo z poznania a zdravej viery vo vlastné sily.

nrtm. Milan HALACH

(autor je najlepší poddôstojník OS SR roka 2007.

Pôsobí ako starší inštruktor ďalšieho odborného výcviku v martinskej

OVŠ slovenských dobrovoľníkov z roku 1848)

Foto **Vladislav VAVRINEC**

Ceny slovenskej regionálnej tlače

Až 141 miestnych a regionálnych periodík z celého Slovenska sa zúčastnilo na 2. ročníku súťaže Miestne noviny. Na najväčšom podujatí určenom pre tento typ žurnalistiky po prvý raz participoval aj náš rezort.

Ceny ministra obrany pre časopisy, ktoré nezabúdajú ani na témy týkajúce sa ozbrojených síl a ich tradícií, odovzdal na slávnostnom vyhlásení výsledkov 30. januára na pôde Slovenského syndikátu novinárov v Bratislave riaditeľ komunikačného odboru nášho ministerstva JUDr. Tibor Demmer (na fotografii so šéfredaktorkou Pohronia Oľgou Prekopovou). Hlavnými organizátormi súťaže sú Národné osvetové centrum, Slovenský syndikát novinárov, Združenie miest a obcí Slovenska plus redakcie Národná osвета a Obecné noviny.

A aká je odpoveď na otázku, čo bolo motiváciou, aby sa aj rezort pripojil k tejto súťaži? Odpovedá podpredseda organizačného výboru a člen poroty súťaže Pavol Vítko, šéfredaktor Obrany: „Ak prečítate skoro 150 časopisov, nie je povzbudzujúce, keď sa v nich články týkajúce sa armády, protifašistického odboja či národnooslobodzovacích tradícií vyskytujú len veľmi okrajovo, alebo vôbec. Odpoveď na otázku je teda zrejmä...“

(r)

Na návrh odbornej poroty Cenu ministra obrany Slovenskej republiky v súťaži Miestne noviny 2007 získali:

Mesačník VRÚTOČAN - za výborný súbor článkov venovaných rodákovi Alexandrovi Kordovi, povstaleckému bojovníkovi a dôstojníkovi československej armády, ktorý bol napriek zásluhám nespravodlivo prenasledovaný bývalým nedemokratickým režimom.

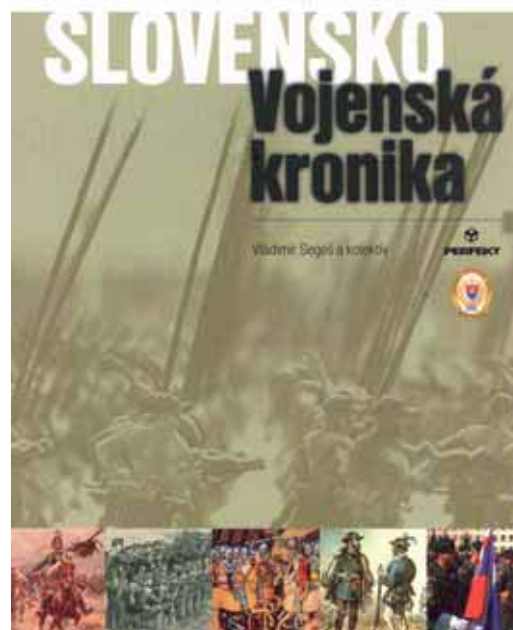
Týždenník POHRONIE - za korektné, profesionálne a novinársky pútavé mapovanie vojenského života v posádke Levice a za články týkajúce sa levických vojakov pôsobiach v zahraničných operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

Slovensko - Vojenská kronika

Pomaly sa stalo tradíciou, že sa každoročne počas pripomínania vzniku Slovenskej republiky alebo Dňa ozbrojených síl uvádza do života nová publikácia venovaná histórii vojenstva a ozbrojených síl na Slovensku. Len v poslednom období sa dostali na slovenský knižný trh publikácie ako *Ozbrojené sily Slovenskej republiky*, *Kronika československého odboja*, *Vojenské dejiny Slovenska*, zv. VI. a posledne nami anotovaný titul.

Autorský kolektív pod vedením pracovníka Vojenského historického ústavu V. Segeša pripravil pre odbornú verejnosť, ale aj pre každého záujemcu o vojenské dejiny Slovenska skutočne hodnotný titul, ktorý mapuje formou kroniky najvýznamnejšie udalosti z dejín vojenstva na území Slovenska od praveku až po najsúčasnejšiu súčasnosť. Formou marginálií s vročením informujú autori o udalostiach, ktoré považujú za dôležité z hľadiska faktografického. Tieto údaje potom rozpisujú v medailónkoch, v ktorých sa čitateľ môže bližšie dozvedieť o jednotlivých faktoch z vojenských dejín a o ich zaradení do celkového kontextu európskych i národných dejín. Nechýbajú ani medailóniky, ktoré sa venujú významným, respektíve najvýznamnejším osobnostiam, vojvodcom i vojakom čo výrazne zasiahli do dejín vojenstva alebo posunuli vojenskú teóriu. V slovenskej historickej spisbe je táto publikácia prvým takýmto počínom, ktorý ucelene a konkrétne na malej ploche podáva určitý výsek národných dejín. Je chvályhodné, že toto podanie národných dejín nezostáva izolované v priestore Slovenska, ale je zaradené do širších súvislostí európskych dejín. Autorov treba pochváliť aj za to, že si všimajú všetkých významných účastníkov historického deja, nielen tých, ktorí z hľadiska určitého postoja stáli na tej „správnej strane“.

Publikácia, ktorá vyšla vo vydavateľstve Perfekt, je bohato ilustrovaná, v prílohe sa nachádzajú hodnotné označenia a rozlišovacie znaky v ozbrojených silách na území Slovenska od roku 1920 až po súčasnosť. Myslím si, že by publikácii neuškodilo, keby sa tam zaradili i hodnotné označenia rakúsko-uhorskej armády a honvédstva (vlastibrany) aspoň od zavedenia povinnej vojenskej služby. To však nemení nič na fakte, že slovenský čitateľ dostáva do rúk vynikajúcu publikáciu.

PhDr. Anton HRNKO, CSc.

[RÔZNE]

Mobilizačné doplňovanie

Na základe zákona č. 333/2007 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene niektorých zákonov, bola k 31. decembru 2007 zrušená Vyššia vojenská správa so sídlom v Banskej Bystrici. Kompetencie a úlohy na úseku obrany štátu, ktoré plnila, prešli od 1. januára 2008 na Ministerstvo obrany Slovenskej republiky.

Sú to najmä úlohy v oblasti priameho riadenia a koordinácie činnosti územných vojenských správ a kontroly výkonu štátnej správy uskutočňovaného územnými vojenskými správami, koordinácie spolupráce územných vojenských správ s orgánmi miestnej štátnej správy, obcami, vyššími územnými celkami, právnickými osobami, fyzickými osobami oprávnenými na podnikanie a fyzickými osobami pri plnení úloh obrany štátu a spolupráce s ministerstvom, ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy, ďalšími orgánmi štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, orgánmi miestnej štátnej správy, obcami, vyššími územnými celkami, právnickými osobami, fyzickými osobami oprávnenými na podnikanie a fyzickými osobami pri plnení úloh na úseku obrany štátu.

Na zabezpečenie realizácie ustanovení zákona č. 333/2007 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene niektorých zákonov a úloh vyplývajúcich z prechodu kompetencií na úseku obrany štátu bolo vydané nariadenie ministra obrany na realizáciu organizačných zmien v odbore riadenia štátnej správy ministerstva. V súlade s vydaným nariadením bolo vytvorené oddelenie mobilizačného doplňovania. Toto oddelenie vzniklo zlúčením časti oddelenia riadenia štátnej správy odboru riadenia štátnej správy

ministerstva a centra mobilizačného plánovania Personálneho úradu Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

Oddelenie mobilizačného doplňovania plní v súčasnosti tieto úlohy:

a) riadi a koordinuje výkon štátnej správy uskutočňovaný územnými vojenskými správami, vykonáva v druhom stupni štátnu správu na úseku obrany štátu vo veciach, v ktorých v prvom stupni konajú územné vojenské správy; kontroluje plnenie úloh na úseku obrany štátu,

b) vypracúva odborné stanoviská a expertízy v oblasti výkonu štátnej správy na úseku obrany štátu,

c) riadi, koordinuje a kontroluje prípravu a priebeh mobilizácie Ozbrojených síl Slovenskej republiky v rozsahu povolávania vojakov v zálohe a odvedených registrovaných občanov na výkon mimoriadnej služby, doplnenia ozbrojených síl fyzickými osobami na plnenie pracovnej povinnosti a vecnými prostriedkami, zabezpečenia ubytovania príslušníkov ozbrojených síl, ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a osôb, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie,

d) spracúva podklady do návrhu nariadenia vlády pre zásadné opatrenia na prípravu na obranu štátu, pripravuje pre vládu návrh na nariadenie mobilizácie Ozbrojených síl Slovenskej republiky spolu s návrhmi na nariadenie

- výkonu mimoriadnej služby profesionálnym vojakom a vojakom v zálohe povolaným na výkon odbornej prípravy,

- povolanie vojakov v zálohe na výkon mimoriadnej služby,

- pracovnej povinnosti fyzickým osobám,

- poskytnutia vecných prostriedkov,

- poskytnutia ubytovania príslušníkom ozbrojených síl, ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a osobám, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie,

e) realizuje požiadavky na doplnenie ozbrojených síl vojakmi v zálohe a vecnými prostriedkami, na základe požiadaviek vydáva rozkazy na doplnenie vojakmi v zálohe a vecnými prostriedkami,

f) metodicky riadi vedenie evidencie občanov zaradených do záloh ozbrojených síl, oslobodzovanie občanov, ktorým vznikla branná povinnosť, od výkonu mimoriadnej služby, vedenie evidencie vecných prostriedkov a nehnuteľností potrebných v čase vojny a vojnového stavu na plnenie úloh potrebných na obranu štátu, vedenie evidencie právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a fyzických osôb, ktoré majú k vecným prostriedkom a nehnuteľnostiam vlastnícke právo, právo správy, sú ich oprávnenými držiteľmi alebo k nim majú iné obdobné užívacie práva,

g) zabezpečuje aktualizáciu elektronického informačného systému,

h) spracúva interné normatívne akty na doplňovanie ozbrojených síl vojakmi v zálohe, vecnými prostriedkami, fyzickými osobami na plnenie pracovnej povinnosti a na zabezpečenie ubytovania príslušníkov ozbrojených síl, ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a osôb, ktoré plnia úlohy hospodárskej mobilizácie,

i) koordinuje výber vojakov v zálohe na ich zariadenie do aktívnych záloh, podieľa sa na plánovaní, riadení odbornej prípravy aktívnych záloh,

j) vedie prehľad profesionálnych vojakov po hodnotných zboroch na ich premiestnenie v čase vojny a vojnového stavu po nariadení mobilizácie alebo nariadení výkonu mimoriadnej služby a ich ustanoveniu do funkcií podľa tabuliek vojnových počtov,

k) zabezpečuje zastúpenie Slovenskej republiky vo Výbore záloh národných síl (NRF - National Reserve Committee) v spolupráci s generálnym štáбом.

Veľmi dôležitou zmenou oproti predchádzajúcemu obdobiu, je zmena v systéme doplňovania ozbrojených síl. Do 31. decembra 2007 boli požiadavky na doplnenie vojakov v zálohe hodnotných zborov mužstva a poddôstojníkov, práporčíkov, dôstojníkov a požiadavky na doplnenie vecnými prostriedkami zasielané Vyššej vojenskej správe, ktorá na ich realizáciu vydávala rozkazy na doplnenie či už vojakmi v zálohe alebo vecnými prostriedkami. Od 1. januára 2008 túto agendu prevzalo práve oddelenie mobilizačného doplňovania.

Oddelenie mobilizačného doplňovania má v súčasnosti obsadené všetky funkcie vytvorené pre profesionálnych vojakov a štátnych zamestnancov, ale neobsadenou je funkcia vedúci odborný referent – špecialista - systémový inžinier určená pre zamestnanca pri výkone prác vo verejnom záujme, platová trieda 12, druh práce - systémová koordinácia projektových činností, analytická a metodická činnosť pri realizácii projektov alebo informačných technológií s celoštátnou pôsobnosťou. Na funkciu je požadované vysokoškolské vzdelanie II. stupňa. Bližšie informácie o voľnom tabuľkovom mieste sú uvedené na intranetovej stránke ministerstva. Neobsadenie uvedenej funkcie komplikuje prácu nielen oddelenia mobilizačného doplňovania, ale sčasti aj územných vojenských správ.

Oddelenie mobilizačného doplňovania sídli v Duklianských kasárňach, budova č. 5, ul. Za kasárňou 3, Bratislava.

pplk. Ing. Ján ŠVIGAR

vedúci oddelenia mobilizačného doplňovania

Ilustračné foto Vladislav VAVRINEC

Prečo chceme na Slovensku zaviesť euro

V súčasnosti prebieha diskusia o výhodách a nevýhodách eura. Budeme po prepočte platiť za chlieb 60 korún? Ako budú rásť ceny služieb, bývania? Prijatie eura prinesie Slovensku výhody, ale bude mať aj svoje tienisté stránky.

Dnes, keď pri cestách do zahraničia potrebujeme zameniť slovenské koruny za zahraničnú menu, nechtiac prinášame zisky a zárobok rôznym zmenárňam či komerčným bankám a vznikajú nám vyššie náklady.

NIŽŠIE NÁKLADY

Zároveň je pre nás komplikované prerátavať ceny v cudzine na našu menu, sťažuje to porovnávanie cien, hoci sme súčasťou jednotného európskeho trhu. Vstup do eurozóny a zavedenie eura odstraňuje tieto nevýhody, pretože väčšina krajín Európskej únie používa ako svoju menu práve euro a veľa ďalších krajín prechod svojej meny na euro plánuje.

Jednotná mena prináša úžitok podnikom aj bežnému spotrebiteľovi. Riziká spojené s prechodom na túto menu však existujú. Priznávajú to všetky inštitúcie, ktoré sa o prechod Slovenskej republiky na euro starajú. Hlavné riziko vidia odborníci v rýchlejšom raste inflácie.

Zavedenie eura však nie je dôvodom na automatické zvýšenie cien. Z hľadiska cien znamená výmena meny prakticky len prepočet jednej meny na druhú podľa vopred stanovených aritmetických pravidiel (s výnimkou pri platbách medzi štátom a občanom, kde sa bude zaokrúhľovať v prospech občana). Treba si uvedomiť, že rast cien nespôsobuje euro, ale niektorí obchodníci a podnikatelia, ktorí využijú zavedenie eura na zvýšenie cien.

Zabrániť takémuto správaniu môže najmä konkurencia ostatných obchodníkov, ale aj tlak spotrebiteľov. Ak po prechode na euro zistíte, že obchodník, u ktorého nakupujete, neúmerne zvýšil ceny, choďte k inému. Uprednostnite tých, ktorí prepočítajú ceny svojich tovarov presne podľa konverzného kurzu bez ich dodatočného zvýšenia.

VÝHODY PRE OBČANA

Výhoda zavedenia eura pre občanov sa priamo prejaví vo forme ušetrených poplatkov za výmenu peňazí pri cestovaní do krajín eurozóny. Euro nám prinesie stabilnú, medzinárodne akceptovanú menu, s ktorou môžeme platiť kdekoľvek na svete. Podľa ekonomických expertov NBS z dlhodobého hľadiska budú výhody prevažovať nad negatívami, pretože

nová mena pre nás bude znamenať hospodársku stabilitu, ktorá by sa mala prejavíť v rýchlejšom ekonomickom raste, raste zamestnanosti a životnej úrovne. Vďaka spoločnej európskej menovej politike môžeme očakávať tiež zníženie reálnych úrokov na spotrebné úvery a hypotéky.

npor. Ing. Martin FARKAŠ

starší dôstojník Odboru rozpočtu a financovania
GŠ OS SR (I-8)

Bezplatná infolinka pre verejnosť o zavedení eura:

0800 103 104 (pevné linky a T-Mobile)

0800 103 104 (Orange)

Spoplatnené číslo pre volania z iných sietí:

0905 387 638

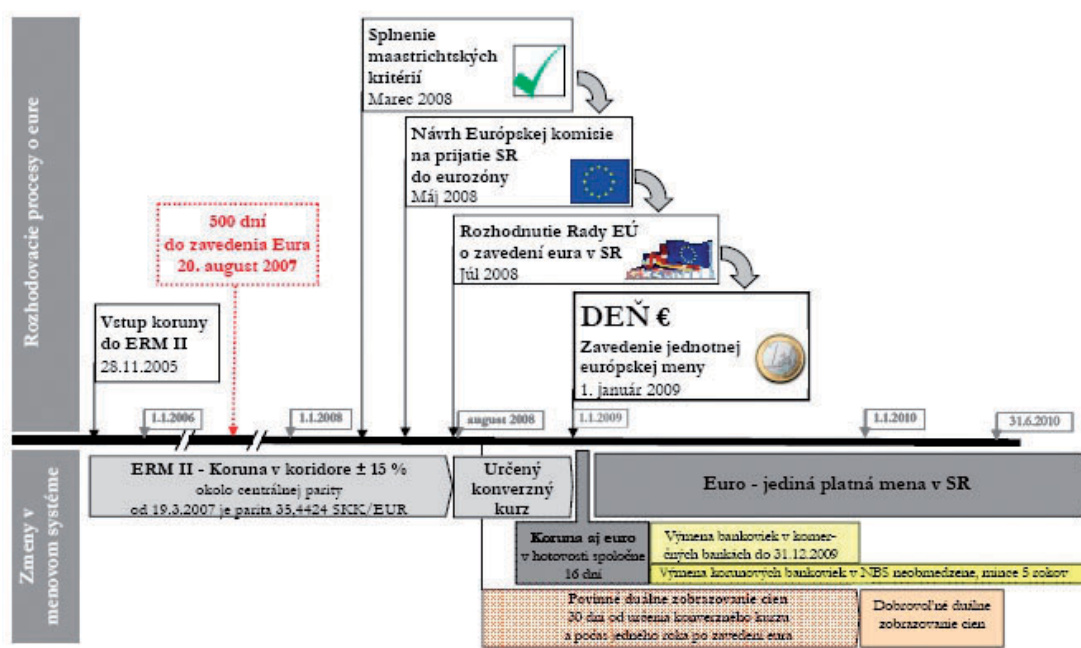
Spoplatnené číslo pre profesionálov pracujúcich s hotovosťou: **02/ 57 87 27 13**

e-mailové adresy pre otázky o eure:

euro@finance.gov.sk

euroinfo@nbs.sk

Harmonogram prechodu na spoločnú menu

Zdroj: Národná banka Slovenska.

Trenčianske bilancovanie

Za účasti náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Ľubomíra Bulíka, veliteľa pozemných síl generálmajora Milana Maxima, veliteľa síl výcviku a podpory generálmajora Miroslava Kováča a ďalších hostí sa v Trenčíne 6. februára uskutočnilo vyhodnotenie úloh uplynulého výcvikového roku v pozemných silách.

Generálmajor Milan Maxim zdôraznil, že rok 2007 bol charakteristický plnením mnohých dôležitých úloh. Najmä prípravou a uskutočnením certifikačného cvičenia martinského mechanizovaného práporu, určeného do síl rýchlej reakcie NATO NRF -10, ako aj certifikačného cvičenia nitrianskeho mechanizovaného práporu. Jednotky PVO blízkeho dosahu absolvovali v českom výcvikovom priestore Hradište bojové streľby s výborným hodnotením. Príslušníci útvarov a jednotiek pozemných síl v uplynulom roku úspešne plnili úlohy aj v zahraničných misiách na Balkáne, Golanských výšinách, Cypre i v Afganistane.

Veliteľ pozemných síl spomenul aj niektoré negatíva, ktoré zneprijemňovali plnenie úloh. Najmä nedostatočnú naplnenosť personálu, redukciu finančných zdrojov na výcvik, ako aj stav výzbroje a techniky. Medzi najdôležitejšie úlohy roku 2008 patrí podľa jeho slov stabilizácia vojenského personálu, zvýšenie úrovne jeho spôsobilostí a jej udržanie. Generál Bulík pripomenul, že v nasledujúcom období je potrebné ďalej zvyšovať kvalitu a efektívnosť každodenného výcviku. Čoraz väčšiu úlohu v tomto procese musí zohrávať predovšetkým poddôstojnícky zbor.

Dušan OVÁDEK
Ilustračné foto Peter DOVINA

Akademický ples

Jedinečný bol tohtoročný Akademický ples, ktorý sa konal 26. januára 2008 v Posádkovom klube v Liptovskom Mikuláši. Toto označenie si ozaj zaslúžil - konal sa totiž po prvýkrát od zániku a rozdelenia Vojenskej akadémie v roku 2004. Ani Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, ani Národná akadémia obrany maršala Andreja Hádika tri roky samostatný ples nezorganizovali. Teraz spolupracovali, ale i „plesali“ na ňom spoločne zamestnanci oboch škôl. Prvý a zároveň poslednýkrát pred ich plánovaným opätovným zlúčením. O správnu tanečnú náladu sa svojím vystúpením postaralo Tanečné štúdio Maestro s rozprávkovým valčíkom a temperamentnými latino rytmi. A že boli „plesajúci skutočne tanca chťiví“ dokazuje aj skutočnosť, že parket bol plný od prvého taktu úvodného tanca až do rána.

Text a foto Soňa JAROŠOVÁ

Medzinárodná videokonferencia: Liptov-Brno

Za rokovací stôl sa 30. januára 2008 usadili prorektori Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika: plk. Peter Fianta (pre vojenské veci), doc. Mária Jurečková (pre vedu a zahraničné vzťahy), prof. Vojtech Jurčák (pre vzdelávanie), a prof. Milan Sopóci (vedúci katedry manažmentu). Proti nim len veľká obrazovka a malá kamera pripojené k videokonferenčnému zariadeniu. Vzďialení vzdušnou čiarou takmer tristo kilometrov rokojú so svojimi partnermi z Univerzity obrany v Brne. S prorektormi prof. Zdeňkom Zemánkom, doc. Jánom Kohoutom a prodekanmi fakulty ekonomiky a manažmentu pplk. doc. Petrom Čechom a kpt. Pavlom Foltinom preberali konkrétne podrobnosti vzájomnej výmeny študentov v akademickom roku 2008 / 2009. „Táto neštandardná forma rokovania s využitím moderných technológií ukázala výhody takejto rýchlej a finančne nenáročnej formy komunikácie. Myslím, že stojí za zváženie využitie tejto technológie v ďalších aktivitách AOS. Konferencie, semináre kurzy...“ premýšľala o perspektívnych možnostiach prorektorka Mária Jurečková

Text a foto Soňa JAROŠOVÁ

Minister obrany SR Jaroslav Baška vyhlasuje literárnu súťaž v dvoch kategóriách pre študentov stredných a vysokých škôl na tému:

15 rokov Ozbrojených síl SR - pohľad očami nielen pätnásťročných..."

Úvahu alebo esej na uvedenú tému v rozsahu 1200 slov pošlite do 31. marca 2008 na e-mailovú adresu sutaz@mod.gov.sk vo formáte doc.

1. cena 30 000,- Sk
2. cena 20 000,- Sk
3. cena 10 000,- Sk

www.mod.gov.sk

Venujte Zväzu vojakov 2 percentá

Vážený kolega, profesionálny vojak, vojenský dôchodca, ktorý je zamestnaný alebo podniká, rodinný príslušník, sympatizant. V každej profesii existuje profesionálna spolupatričnosť, hrdosť, ktorú ZV SR podporuje aj mnohými aktivitami pozitívnej prezentácie OS SR doma i v zahraničí, starostlivosťou o vojenských dôchodcov, organizovaním spoločenských aktivít. To všetko v úzkej spolupráci s rezortom obrany. Už dnes vás pozývame na naše akcie: Medzinárodný vojenský výstup na tatranský Kriváň 29. augusta, Pochod cez Chabenec – po stopách 2. ČS parbrigády 17. augusta, Medzinárodnú streleckú súťaž do Popradu a ďalšie.

Zároveň vás chceme požiadať o podporu Zväzu vojakov poukázaním 2 % z vašich daní za rok 2007 na náš účet.

IČO 31871453

Právna forma občianske združenie

Obchodné meno (názov) Zväz vojakov Slovenskej republiky

Sídlo Trenčín

Ulica Hviezdoslavova 16, PSČ 911 01

Text Tomáš ŠVEC

Protokol v praxi (26)

ETIKETA E-MAILU

Elektronická pošta je v súčasnosti dominantnou metódou komunikácie v profesionálnom styku. Táto služba je rýchla, flexibilná, spoľahlivá a nenákladná. K hlavným výhodám patrí skutočnosť, že e-maily možno prijímať a odosielať prakticky kedykoľvek. Využívanie e-mailu je čoraz častejšie aj v súkromnom živote. Je to spoľahlivá komunikácia pri kontakte s ľuďmi na rôznych miestach a v rôznych časových pásmach.

Slušné správanie v internetovom prostredí sa nazýva „netiketa“. Toto slovo sa skladá z dvoch častí „net“ a „iketa“ (namiesto etikety). Prvé slovo je anglického, druhé francúzskeho pôvodu. Základná myšlienka je v dobrovolnosti. Pravidlá nie sú záväzné, ale mali by slúžiť skôr ako odporúčenie na písanie a odosielanie elektronickej pošty.

Napriek tomu, že e-mail je veľmi rozšírený, netreba automaticky predpokladať, že prístup k nemu má každý. Ide o relatívne nový spôsob komunikácie, preto ešte neboli vytvorené štandardy a pravidlá. Ľudia si teda vytvárajú vlastné štýly, čo môže byť v niektorých prípadoch mätúce. Najväčšou výzvou a rizikom pri používaní e-mailovej komunikácie je, že e-maily nie sú úplne dôverné.

Pracovné či obchodné e-maily formulujte jasne, stručne a zdvorilo. Prehnaná stručnosť môže však na druhej strane pôsobiť neslušne a skôr poškodiť ako pomôcť. Nevynechávajte oslovenie adresáta, či vlastný podpis s prípadnými ďalšími kontaktmi. Najlepšie je pripájať celú „vizitku“. Problémy môže spôsobiť diakritika – prítomnosť dĺžňov a mäkčeňov v texte. Pokiaľ nemáte istotu, že príjemca diakritiku akceptuje, je lepšie písať bez nej. Dôležité je označenie subjektu – predmetu. Treba doň napísať stručný nadpis či zhrnutie obsahu, aby príjemca už na prvý pohľad videl, o čo ide. Na e-maily by sa malo odpovedať najneskôr do 24 hodín. V prípade dlhšej neprítomnosti na pracovisku, keď nie ste v dosahu svojho mail boxu, nastavte si automatickú odpoveď. Mala by obsahovať informáciu o vašej neprítomnosti. Uveďte prípadne kontakt na osobu, ktorá vás v urgentných prípadoch zastupuje.

E-mail je „najchladnejšia“ forma komunikácie, dávajte si preto pozor, aby to, čo napíšete, nevyznelo hrubo alebo povýšenecky. Nepíšte prídlhé e-maily, príjemca si takýto e-mail pravdepodobne neprečíta, alebo ho nebude čítať dostatočne pozorne. Nepoužívajte pracovnú e-mailovú adresu na súkromnú korešpondenciu a naopak.

V e-mailovej komunikácii sa často používajú skratky. K najznámejším patria:

BCNU (be seeing you) uvidíme sa

FYI (for your information) pre tvoju informáciu

ASAP (as soon as possible) čo najskôr

FAQ (frequently asked questions) často kladené otázky

EOD (end of day) koniec dňa

IMO (in my opinion) podľa môjho názoru

TIA (thanks in advance) vopred ďakujem

kpt. Ing. Miloš ARNOLD

oddelenie protokolu KaMo

Hľadám bývalého spolužiaka z 1. čaty Vojenského gymnázia Jana Žižku v Opave - rok ukončenia 1978. Je to Vladimír TÓTH (pôvodne býval v Štrbe a študoval vysokú vojenskú školu v Liptovskom Mikuláši). Ak niekto o ňom vie, dajte mi, prosím, vedieť na e-mail: Toth.Mirek@seznam.cz

Pohľad verejnosti na členstvo v NATO

Na jar 2008 uplynú štyri roky od vstupu Slovenska do Severoatlantickej aliancie. Náš vstup a pôsobenie v tomto významnom transatlantickom bezpečnostnom zoskupení je dôležitou témou, ktorá sa objavuje v médiách, v diskusiách odborníkov, ale aj laickej verejnosti. Je to téma, ktorá je častým predmetom výskumov verejnej mienky.

Otázky zisťujúce postoj verejnosti k nášmu členstvu v NATO boli zahrnuté aj do výskumu, ktorý na podnet sociológov z Ministerstva obrany SR realizovala výskumná agentúra MVK, s.r.o. Výskum sa uskutočnil v predvianočnom období, od 10. do 16. decembra 2007, na vzorke 1130 respondentov, vo veku nad 18 rokov. Táto výskumná vzorka reprezentuje populáciu Slovenska z pohľadu veku, pohlavia, vzdelania, národnosti a miesta bydliska.

Jedným z cieľov výskumu bolo získať poznatky o tom, ako verejnosť hodnotí bezpečnosť Slovenska po vstupe do NATO. „Zvýšila sa alebo znížila bezpečnosť SR po vstupe do Aliancie?“ – to bola otázka, ktorú dostali respondenti decembrového výskumu verejnej mienky.

Najväčší podiel zo získaných odpovedí tvoria pozitívne odpovede – 43% dospelých obyvateľov Slovenska si myslí, že bezpečnosť po vstupe do NATO sa zvýšila. Druhú najpočetnejšiu skupinu respondentov tvoria tí, ktorí sa domnievajú, že úroveň našej bezpečnosti po vstupe do Aliancie zostala rovnaká, ako bola pred vstupom (34%). Len 7% respondentov sa priklonilo k názoru, že naša bezpečnosť sa po vstupe do NATO znížila.

KVALITA NAŠEJ ARMÁDY PO VSTUPE DO ALIANCIE

Vstupom do NATO sa výrazne zmenili záväzky našej armády. Tento krok mal významný dopad na fungovanie Ozbromených síl SR. Ozbromené sily prešli rozsiahlymi zmenami, zaviedli sa nové postupy výcviku, prichádza k modernizácii výzbroje a výstroja vojakov. Túto skutočnosť si uvedomuje aj civilná verejnosť. Pre naše ozbrojené sily je povzbudivé, že vo verejnosti prevláda názor, že po vstupe do NATO sa zvýšila kvalita našej armády (44,7%). Tento názor niekoľko krát prevyšuje veľmi málo rozšírený opačný názor, že kvalita OS SR po vstupe do NATO sa znížila (uviedlo to len 5,5% respondentov).

Viac ako jedna pätina opýtaných sa k otázke vplyvu vstupu do NATO na kvalitu armády nevedela vyjadriť, ostali – 28%, si myslia, že vstupom do Aliancie sa kvalita armády nezmenila.

V roku 2008 začínajú plniť naše ozbrojené sily nové, náročné úlohy v rámci našich medzinárodných záväzkov, najmä záväzkov členskej krajiny NATO. Pri plnení týchto úloh je nevyhnutné, aby sa naša profesionálna armáda opierala o podporu verejnosti.

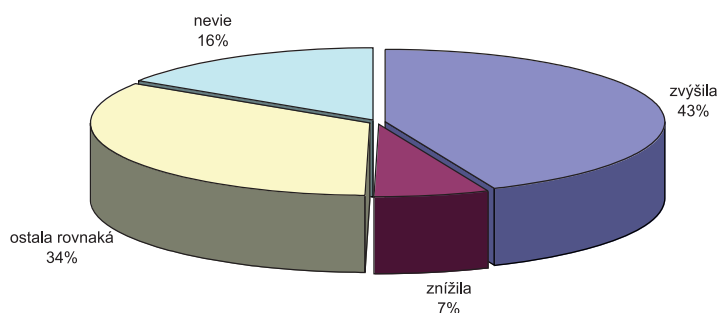
Výskum verejnej mienky, ktorý sa uskutočnil v závere minulého roka, ukazuje, že veľká časť civilnej verejnosti si uvedomuje skutočnosť, že vstupom do NATO sa zvýšila bezpečnosť štátu a že tento fakt sa pozitívne odrazil aj na kvalite armády. Z výskumu je však zrejmé i to, že ešte stále je veľa takých, ktorí si neuvedomujú zmeny, ktoré nastali po vstupe do NATO. Značná časť civilnej verejnosti nevie zaujať vlastné stanovisko k otázkam nášho členstva v Aliancii. Táto skutočnosť si vyžaduje pokračovanie v komunikácii s verejnosťou. Je nevyhnutné, aby verejnosť získavala

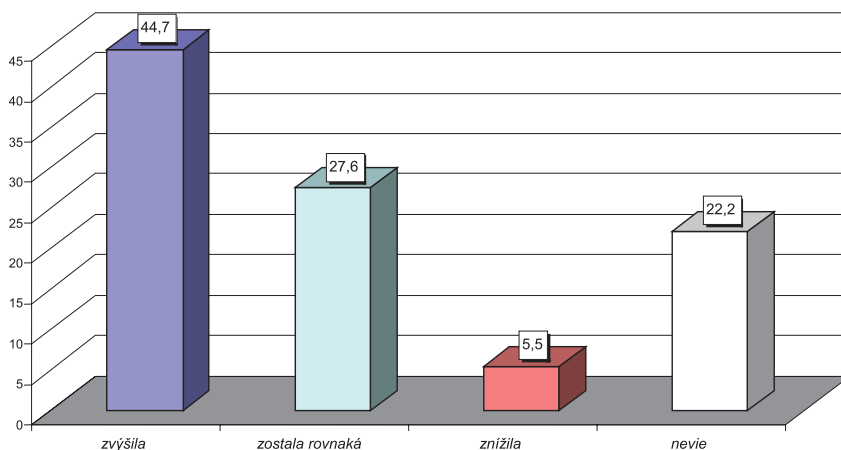
informácie o tom, čo členstvo v tomto bloku pre Slovensko a jeho občanov znamená. Tak, ako sa to robilo v období pred našim vstupom do Aliancie.

Karol ČUKAN

Zvýšila sa alebo znížila bezpečnosť Slovenska po vstupe do NATO?
(n = 1130)

Názor verejnosti na to, ako sa zmenila kvalita našej armády po vstupe SR do NATO
(n = 1130)

Srdcom aj dušou

Pochádza z učiteľskej rodiny. Rodičia ju ku kultúre viedli od malička. Postupne sa jej upísala srdcom aj dušou. Svoje celoživotné skúsenosti Iveta Novotná-Kasalová dnes uplatňuje ako pracovníčka personálneho manažmentu nitrianskej Protiletadlovej raketovej brigády, kde zodpovedá za oblasť kultúry.

Už ako štvorročnej jej učarovala poézia a umelecký prednes, v ktorom je niekoľkonásobnou laureátkou. V kultúre sa angažovala aj počas školských rokov. Založila divadelný krúžok malých javiskových foriem, hudobnú skupinu, v ktorej spievala. Venovala sa tancu, ale aj hádzanej a stolnému tenisu. Vďaka svojmu otcovi, ktorý bol dlhé roky vedúcim šachového krúžku, je v tejto spoločenskej hre stále dôstojným protihráčom.

ZAČÍNALA NA HYGIENE

„Po absolvovaní gymnázia som sa nedostala na vysokú školu, a tak po dvojročnom nadstavbovom štúdiu v odbore asistent hygienickej služby to vyzeralo, že svoje uplatnenie nájdem v zdravotníctve. Ale cítila som, že to nie je pre mňa to pravé. Medzi zdravotníkmi som vydržala rok. V Topoľčanoch som si neskôr urobila ročný kurz so zameraním na kultúru a vzdelávanie,“ zaspomínala na svoje začiatky Iveta. Byť učiteľkou bol totiž jeden z jej detských snov. Nahrádzať sa jej splnil – rok učila slovenský jazyk na

topoľčianskej základnej škole. Kultúre však zostala verná naďalej. Organizovala množstvo kultúrno-spoločenských akcií. Spolupracovala s mestom a rôznymi inštitúciami. Dobré vzťahy udržiavala aj s vojenskými „kultúrnymi“ topoľčianskej posádky. Práve vďaka tejto spolupráci si ju všimol pobočník veliteľa vtedajšej 13. tankovej divízie a „zlanáril“ ju do armády. Ako víťazka konkurzu 1. júna 1987 nastúpila na funkciu metodičky záujmovo-umeleckej činnosti veliteľstva tankovej divízie.

ŤAŽKÉ ZAČIATKY

„Prechod do armády pre mňa nebol najjednoduchší. Bola som naučená na celkom iný štýl práce. Musela som sa prispôbiť špecifickému vojenskému systému. Našťastie sa vtedy našli ľudia, ktorí mi pomohli a podali pomocnú ruku. Moja vďaka dodnes patrí predovšetkým vtedajšiemu veliteľovi generálporučíkovi Pavlovi Honzekovi, náčelníkovi posádkového klubu podplukovníkovi Jánovi Valkovskému a náčelníkovi oddelenia kultúry a výchovy, plukovníkovi Jánovi Poliačikovi, s ktorými sa dodnes priateľím. Práve oni ma zasnúvali do tajov práce v armáde a pomohli vždy, keď mi bolo najhoršie,“ zdôverila sa Iveta.

Svoju odbornosť si neskôr zvýšila aj ročným štúdiom psychológie a dejín kultúry na Karlovej univerzite v Prahe. V Topoľčanoch pôsobila do konca

roka 1993. V januári 1994 prestúpila do rodnej Nitry k „protiletadlovcom“. V tomto útvere dnes využíva svoje vyše dvadsaťročné skúsenosti aj ako vedúca vojenskej knižnice. Svoj vstup medzi vojakov nikdy nelutovala. Ako vraví, stretla tu množstvo zaujímavých ľudí a dostala príležitosť čo najlepšie využiť svoje schopnosti. Neskromne priznáva, že je jednou z mála šťastlivcov, ktorým sa podarilo spojiť prácu s koníčkom.

„Byť kultúrnikom nie je v súčasnosti jednoduché. Myslím si, že dnes patrí táto práca medzi tie, ktoré nie sú docenené. A to ani finančne. Veľmi dôležité je mať podporu svojich nadriadených. Potom je radosť pracovať,“ prezradila I. Novotná-Kasalová. Pôsobiť ako kultúrny pracovník v ozbrojených silách je veľmi náročné aj na voľný čas. Veľa akcií totiž prebieha práve po pracovnom čase alebo cez víkendy.

NUDU NEPOZNÁ

A ako sa jej darí spájať pracovné povinnosti so starostlivosťou o svoju deväťročnú dcéru Veroniku? Pomerne jednoducho. V maximálnej miere sa ju usiluje zapájať takmer do všetkého, čo robí. A toho vôbec nie je málo! Svoju prácu zameriava na profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu, ale aj na ich rodinných príslušníkov, vojenských dôchodcov a manželky vojakov, ktorí plnia úlohy v zahraničných operáciách.

Angažuje sa aj v charitatívnych akciách. Napríklad organizovaní darovania krvi, zbierok pre deti z Detského domova na Dlhej ulici v Nitre a organizovaní podujatí pre deti zamestnancov rezortu a profesionálnych vojakov. „Nepatrím k tým, čo dokážu sedieť doma medzi štyrmi stenami a nič nerobiť. Som typ človeka, ktorý hľadá vždy niečo nové. Nové ciele, nové výzvy. Pravda, nie všetko, čo si zaumienim, je aj jednoducho dosiahnuteľné. Pravdupovediac, asi ako každý, aj ja sa vo svojej práci stretávam so závisťcami a nezičlivcami. Neprekáža mi to. Skôr naopak. Nútia ma totiž bojovať a prekonávať prekážky, čím ma vlastne posilňujú a posúvajú dopredu,“ prezradila Iveta.

Na ľuďoch najviac neznáša pokrytectvo, klamstvo a plané sľuby. Zastáva názor, že milé slovo a prístup sú mocnejšie, než čokoľvek iné. Snaží sa žiť a pracovať v duchu filozofie „Úsmev je dar, úsmev lieči“. Možno práve preto sa jej často pýtajú, či nemá žiadne starosti, keď je stále dobre naladená a s úsmevom na tvári.

„Ak sa občas stane, že mám niekoľko voľných chvíľ, vtedy ich vždy trávim s Veronikou niekde v prírode, alebo sa vraciam k svojim starým láskam – poézii a divadlu,“ dodala Iveta Novotná-Kasalová.

A čo odkazuje tým, ktorí chcú začať pracovať v oblasti kultúry? „Ak to nemáte robiť celým srdcom, tak to radšej nerobte vôbec!“

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Motivačné faktory profesionálov

Jedna z hlavných úloh vyplývajúca z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, ktorú si dalo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“) za cieľ v roku 2008, je „Skvalitniť a zatriaktivniť podmienky služby profesionálnych vojakov a udržať ich konkurencieschopnosť na trhu práce, predovšetkým aplikáciou novely zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dôslednou realizáciou systému personálneho manažmentu a jeho ďalším rozvojom s ťažiskom na motiváciu a stimuláciu profesionálnych vojakov.“

Úsilie manažmentu ministerstva obrany je zamerané na zabezpečenie pracovnej spokojnosti profesionálnych vojakov a z nej vyplývajúce snahy profesionálnych vojakov zotrvať v štátnej službe čo najdlhšie a súčasne na rast záujmu občanov o výkon vojenských povolání.

Preto bola na ministerstve obrany pod gesciou generálneho riaditeľa sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy zriadená pracovná skupina, ktorej úlohou je dopracovať systémový rámec koncepcie motivácie a stimulácie v systéme štátnej služby profesionálnych vojakov a pripraviť na rokovanie kolégia ministra obrany Návrh koncepcie motivácie a stimulácie v systéme štátnej služby profesionálnych vojakov, ktorej formulovanie by mohlo byť základom na ďalšiu novelu zákona č. 346/2005

Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov“).

Motivácia profesionálnych vojakov k výkonu štátnej služby je zložitým procesom, ktorý musí využívať komplex motivačných faktorov, medzi ktoré predovšetkým patria

- status pracovnej pozície a jej naplňovanie prejavujúce sa v stupni konkrétnej využiteľnosti profesionálneho vojaka,
- charakter, intenzita a kvalita výcviku,
- pracovné podmienky, vrátane charakteru, úrovne a zložitosti pracovných prostriedkov (napr. úroveň vybavenia zbraňovými systémami, úroveň ich modernizácie, logistické zabezpečenie, kvalitné výstrojové súčasti),
- stotožnenie sa profesionálnych vojakov s cieľmi a úlohami, ktoré plnia ozbrojené sily,
- medzilidské vzťahy na pracovisku, prístup nadriadených k podriadeným, manažérska a odborná úroveň nadriadených, úroveň tímovej práce.

Tieto motivačné faktory môžeme nazvať ako nepriame, majúce podstatný vplyv na pozitívny postoj k práci. Ich nízka úroveň môže viesť k nespokojnosti profesionálnych vojakov, vyvolávať tendencie k odchodovosti a v konečnom dôsledku pôsobiť demotivačne. Ich existencia je však o to dôležitejšia, že ich nie je možné ustanoviť žiadnym zákonom, musia byť jednoducho zakorenené v ľuďoch, predovšetkým vo veliteľoch a v ostatných riadiacich funkcionároch.

Druhú skupinu tvoria motivačné faktory, ktoré sú priamo určené zákonom o štátnej službe profesionálnych vojakov a zákonom č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov“). Úroveň týchto motivačných faktorov závisí od ochoty spoločnosti uznať riziká a náročnosť vojenských povolání. Sú to

- výška peňažnej odmeny za výkon štátnej služby,
- finančné a nefinančné benefity súvisiace s výkonom štátnej služby,
- sociálne zabezpečenie.

Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov systémovo zastrešuje výkon štátnej služby profesionálnych vojakov a okrem povinností ustanovuje aj práva a nároky profesionálnych vojakov súvisiace s jej výkonom.

SLUŽOBNÝ PLAT

Profesionálnemu vojakovi patrí za výkon štátnej služby služobný plat, ktorý tvoria

- hodnotný plat a
- príplatky.

HODNOTNÝ PLAT

Hodnotný plat patrí profesionálnemu vojakovi v závislosti od dosiahnutej hodnoty a času trvania služobného pomeru. V systéme odmeňovania podľa vojenských hodností

sa kladie dôraz na hodnotný plat, ktorý akceptuje všetky aspekty výkonu služby profesionálneho vojaka v konkrétnej hodnosti. V jeho výške je obsiahnutá aj zložitá a náročnosť vykonávanej funkcie, nároky na manažérske rozhodovanie a vedenie podriadených, ako aj niektoré obmedzujúce faktory vyplývajúce zo služby vojenského profesionála, ako sú služba v sobotu, v nedeľu, vo sviatok a v noci a odmena za pohotovosť.

Hodnotné platy sa valorizujú o percento, ktoré určí zákon o štátnom rozpočte na príslušný kalendárny rok. Najnižší hodnotný plat vojaka 2. stupňa v prvom platovom stupni je v súčasnosti 16 800 Sk.

Práve na výške hodnotných platov sa negatívne prejavila vynútená deformácia stupnice hodnotných platov, ktorá bola dôsledkom potreby znížiť finančnú náročnosť zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov v čase jeho prípravy.

Novelou zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov sa predĺžila maximálna doba služby pre vojenské hodnosti mužstva na 20 rokov z dôvodu, aby mohli po 15 rokoch služby dosiahnuť nárok na výsluhový dôchodok. Bude potrebné vykonať aj druhý krok, a síce tieto úpravy premietnuť do stupnice hodnotných platov tak, aby hodnotný plat rástol po celú dobu výsluhy v príslušnej vojenskej hodnosti.

PRÍPLATKY

V systéme personálneho manažmentu majú aj naďalej svoje miesto príplatky, ktorými sa finančne oceňujú osobitosti štátnej služby niektorých skupín profesionálnych vojakov alebo činností.

Príplatok za vyvedenie vojsk do výcvikového priestoru vo výške 300 Sk za každý deň vyvedenia sa poskytuje profesionálnemu vojakovi, ktorý sa zúčastnil sústredeného výcviku vo vojenskom alebo poľnom výcvikovom zariadení.

Príplatok za výkon štátnej služby v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí sa poskytuje mesačne vo výške 100 až 500 Sk alebo 300 až 1 000 Sk podľa miery rizika, intenzity a času pôsobenia škodlivých vplyvov. Za vykonávanie činností pri používaní dýchacieho prístroja alebo pri činnosti pod vodou, alebo pri používaní odevu proti sálavému teplu, pri ničení alebo výskumných skúškach výbušnín patria profesionálnemu vojakovi príplatky vo výške 20, 50 alebo 70 Sk za každú hodinu takejto činnosti.

Príplatok výkonným letcom, výsadkárom, príplatok za výkon štátnej služby v organizačnej zložke Vojenského spravodajstva, príplatok zdravotníckym pracovníkom, príplatok príslušníkom Vojenskej polície a vojenským vrcholovým športovcom sa poskytuje v súlade s príslušnými služobnými predpismi až do 30 % hodnotného platu profesionálneho vojaka.

ODMENY

Profesionálnemu vojakovi možno poskytnúť odmenu až do výšky hodnotného platu

- pri dosiahnutí 50 rokov veku alebo
- za splnenie mimoriadnej služobnej úlohy alebo osobitne významnej služobnej úlohy alebo jej ucelenej etapy.

ZAHRAŇIČNÝ PRÍSPEVOK

Profesionálnemu vojakovi, ktorý je vyslaný mimo územia Slovenskej republiky na účely vojenskej operácie alebo na účely plnenia záväzku z medzinárodnej zmluvy o spoločnej obrane proti napadnutiu, patrí zahraničný príspevok vo výške 500 – 5 000 USD mesačne. Výšku zahraničného príspevku ustanovil minister obrany služobným predpisom.

Zahraničný príspevok je konštruovaný tak, aby zohľadnil krajinu vyslania a výkon funkcie, ktorú profesionálny vojak vykonáva. Tvorí ho

- základný príspevok, ktorý je rovnaký pre všetkých profesionálnych vojakov bez rozdielu vojenskej hodnosti a miesta vyslania,
- zvýšený príspevok, podľa miesta vyslania rozlišujeme štyri kategórie (extrémna, veľmi náročná, náročná, štandardná),
- príspevok za funkciu, ktorý sa mení podľa vojenskej hodnosti plánovanej na funkciu (od 50 USD pre vojaka 2. stupňa až po 1 800 USD pre brigádneho generála).

Minimálna výška zahraničného príspevku 1 750 USD je ustanovená pre vojaka 2. stupňa vo vojenskej operácii UNFICYP na Cypre a UNDOF na území Golanských výšin. Maximálna suma 5 000 USD nebola ustanovená.

Profesionálnemu vojakovi, ktorý je vyslaný mimo územia Slovenskej republiky na účely mierovej pozorovateľskej misie, patrí okrem náhrad denných výdavkov poskytovaných zo zdrojov medzinárodných organizácií zahraničný príspevok až 1 000 USD mesačne.

AKTIVAČNÝ PRÍSPEVOK

Poskytuje sa pri prvom prijatí alebo vymenovaní profesionálneho vojaka vo vybranej vojenskej odbornosti do dočasnej štátnej služby až do výšky 300 000 Sk. Výšku aktivačného príspevku pre vybrané funkcie profesionálnych vojakov ustanovil minister obrany služobným predpisom.

STABILIZAČNÝ PRÍSPEVOK

Poskytuje sa za každý rok ponechania v dočasnej štátnej službe v rámci programu udržiavania alebo po dobu ponechania v dočasnej štátnej službe nad dobu výsluhy v dosiahnutej hodnosti až do výšky 12 000 Sk, najviac počas piatich rokov. Výška stabilizačného príspevku sa uvádza v rozhodnutí o ponechaní profesionálneho vojaka v dočasnej štátnej službe.

JEDNORAZOVÁ NENÁVRATNÁ PEŇAŽNÁ VÝPOMOC

Jednorazovú nenávratnú peňažnú výpomoc môže priznať minister obrany až do výšky 100 000 Sk na prekonanie ťaživej sociálnej situácie profesionálneho vojaka alebo jeho rodiny, do ktorej sa profesionálny vojak nedostal vlastnou vinou. Kritériá na priznanie jednorazovej nenávratnej peňažnej výpomoci a postup podávania žiadostí ustanovil minister obrany služobným predpisom.

NÁHRADA CESTOVNÝCH VÝDAVKOV NA NÁVŠTEVU RODINY

Nárok na náhradu na návštevu odlúčenej rodiny po celú dobu odlúčenia má každý profesionálny vojak, ktorý žije odlúčený od svojej rodiny z dôvodu, že jeho miesto výkonu štátnej služby je od trvalého pobytu profesionálneho vojaka vzdialené viac ako 30 km.

PRÍSPEVOK NA BÝVANIE

Každý profesionálny vojak v dočasnej štátnej službe má nárok na príspevok na bývanie odo dňa vymenovania alebo prijatia do dočasnej štátnej služby. Príspevok na bývanie v polovičnej výške sa poskytuje aj takému profesionálnemu vojakovi, ktorý je v mieste výkonu štátnej služby vlastníkom, spoluvlastníkom alebo nájomcom bytu, ktorý bol predtým služobným bytom alebo obecným bytom, alebo bytu, ktorý je v správe rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie ministerstva obrany, alebo žije v domácnosti s vlastníkom, spoluvlastníkom alebo nájomcom takéhoto bytu. Vzhľadom na skutočnosť, že výška príspevku na bývanie sa vypočíta z hodnotného platu, je zaručené, že príspevok na bývanie bude valorizovaný súčasne s valorizáciou hodnotných platov.

PREVENTÍVNA REHABILITÁCIA

Profesionálnemu vojakovi, ktorý dosiahol fyzický vek 35 rokov alebo vykonáva štátnu službu najmenej 10 rokov alebo profesionálnemu vojakovi vo vybranej vojenskej odbornosti (napr. výkonný letec, výkonný výsadkář), možno poskytnúť preventívnu rehabilitáciu v trvaní dvoch týždňov vo forme

- rekondičného pobytu alebo
- rekondičného pobytu s preventívno-liečebným pobytom.

KÚPELNÁ STAROSTLIVOSŤ

Profesionálnemu vojakovi s narušeným zdravotným stavom sa na návrh ošetrojúceho lekára poskytuje preventívna rehabilitácia vo forme liečebného pobytu s kúpeľným režimom v trvaní troch týždňov.

REKVALIFIKÁCIA

Profesionálny vojak, ktorému sa skončil služobný pomer podľa § 70 ods. 1 písm. a) až c), i) až l) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a v služobnom pomere zotrval najmenej päť rokov, môže požiadať o rekvalifikáciu na náklady ministerstva obrany. Počas rekvalifikácie patrí profesionálnemu vojakovi služobné voľno s nárokom na služobný plat.

Veľmi dôležitú úlohu v systéme motivácie profesionálnych vojakov k výkonu štátnej služby plní zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Profesionálna služba vzhľadom na komplex požiadaviek kladených na osobnosť vojaka (dobrý zdravotný stav, fyzická zdatnosť, psychická odolnosť a intelektuálna primeranosť) a kritéria výberovosti nie je a nemôže byť celoživotným zamestnaním.

Skončením služobného pomeru sa bývalý profesionálny vojak stáva pracovnou silou, ktorá vstupuje na trh práce spravidla s nevhodnou a nízkou kvalifikáciou pre nové zamestnanie a po určitom veku aj s vekovým znevýhodnením s výrazne zvýšeným rizikom nezamestnanosti alebo nutnosti prijať menej kvalifikované pracovné miesto s nižšími príjmami a tým aj s nepriaznivými ekonomickými dôsledkami pre bývalého profesionálneho vojaka a jeho rodinu. Osobitný systém sociálneho zabezpečenia vojakov je štandardným v krajinách NATO. Má svoje miesto aj v našom právnom poriadku aj napriek snahám v minulosti o univerzalitu sociálneho zabezpečenia. Potreba stabilizácie kvalifikovaného a kompetentného vojenského personálu motivačný systém sociálneho zabezpečenia priamo vyžaduje.

REKREAČNÁ STAROSTLIVOSŤ

Profesionálnemu vojakovi, jeho manželke a nezaopatreným deťom sa poskytuje rekreačný pobyt vo forme

- rodinnej rekreácie,
- rekreácie pre dospělých,
- detskej rekreácie
- zahraničnej rekreácie.

VÝSLUHOVÝ PRÍSPEVOK

Profesionálnemu vojakovi, ktorému služobný pomer trval

- viac ako päť rokov a menej ako deväť rokov, patrí výsluhový príspevok po dobu jedného roka vo výške 2 % vymeriavacieho základu za každý skončený rok trvania služobného pomeru,
- viac ako deväť rokov a menej ako 12 rokov, patrí

výsluhový príspevok po dobu dvoch rokov vo výške dve percentá vymeriavacieho základu za každý skončený rok trvania služobného pomeru,

- viac ako 12 rokov a menej ako 15 rokov, patrí výsluhový príspevok po dobu troch rokov vo výške 2 % vymeriavacieho základu za každý skončený rok trvania služobného pomeru.

VÝSLUHOVÝ DÔCHODOK

Profesionálny vojak, ktorému skončil služobný pomer, má nárok na výsluhový dôchodok, ak jeho služobný pomer trval najmenej 15 rokov. Výška výsluhového dôchodku závisí od počtu rokov služby profesionálneho vojaka a odvíja sa od výšky vymeriavacieho základu. Vymeriavacím základom na výpočet výsluhového príspevku, výsluhového dôchodku a odchodného je priemerný služobný plat profesionálneho vojaka zistený v príjmovom najlepšom ukončenom kalendárnom roku v období posledných desiatich ukončených kalendárnych rokov pred dňom skončenia služobného pomeru.

Príklady výšky výsluhových dôchodkov v percentách podľa rokov služby

- 15 rokov – 30 % vymeriavacieho základu,
- 20 rokov – 40 % vymeriavacieho základu,
- 25 rokov – 55 % vymeriavacieho základu,
- 28 rokov – 58 % vymeriavacieho základu,
- 30 rokov – 60 % vymeriavacieho základu.

ODCHODNÉ

Profesionálnemu vojakovi patrí odchodné, ak jeho služobný pomer trval najmenej 5 rokov a zvyšuje sa podľa dĺžky trvania služobného pomeru za každý rok o jednu polovicu vymeriavacieho základu, najviac do 30 rokov trvania služobného pomeru napr. takto:

- 5 rokov – jednonásobok vymeriavacieho základu,
- 7 rokov – dvojnásobok vymeriavacieho základu,
- 15 rokov – šesťnásobok vymeriavacieho základu,
- 21 rokov – deväťnásobok vymeriavacieho základu,
- 30 rokov – 13,5 násobok vymeriavacieho základu.

Dôležitým motivačným faktorom stabilizácie kvalifikovaného a kompetentného vojenkého personálu je správne fungujúci kariérny systém, ktorý bol zákonom o štátnej službe profesionálnych vojakov zavedený do praxe. Nový systém postupu v služobnej kariére je založený na aktivitách a výsledkoch práce profesionálnych vojakov ocenených v služobnom hodnotení a na konkurenčnom výbere, ktorý dáva každému profesionálnemu vojakovi možnosť postupu a možnosť povýšenia. Kritériom úspešnosti profesionálneho vojaka je jeho postup v služobnej kariére, dosiahnutá vojenská hodnosť a vykonávaná funkcia. Podporným prvkom kariérneho postupu profesionálneho vojaka je kariérny rozvoj uskutočňovaný prostredníctvom ďalšieho vzdelávania v odborných a kariérových kurzoch.

V tejto súvislosti sú značné rezervy v dôslednom uplatňovaní stanovenej zásady personálneho manažmentu profesionálnych vojakov, ktorou je „Plánovanie a riadenie individuálnej kariéry“. Uplatňovanie tejto zásady má zabezpečiť efektívne využívanie vedomostí, zručností a kompetencií vojenkého personálu. Je prienikom záujmov a možností profesionálneho vojaka na strane jednej a ozbrojených síl na strane druhej. U vojenkého personálu zvyšuje pocit istoty a sebarealizácie a motivuje ho k vyššej výkonnosti.

Potreba motivácie profesionálnych vojakov k výkonu štátnej služby a potreba pravidelne analyzovať a podľa potrieb upraviť zavedený systém personálneho manažmentu (a to platí pre akýkoľvek systém) je daná prostredím, v ktorom sa ozbrojené sily nachádzajú a pôsobia. Dôsledkom členstva Slovenskej republiky v Európskej únii sa otvoril pre občanov Slovenskej republiky pracovný trh v zahraničí a zvýšila sa možnosť študovať v zahraničí.

Zvýšený prílev zahraničných investícií v Slovenskej republike zvýšil dopyt po kvalifikovanej pracovnej sile a ponúka stále výhodnejšie peňažné aj nepeňažné ohodnotenie. Znižovanie populácie v Slovenskej republike a v krajinách Európskej únie všeobecne znamená znižovanie produktívneho obyvateľstva a zvyšuje dopyt po kvalifikovanej pracovnej sile. To sú faktory, s ktorými je potrebné sa vyrovnávať a pripraviť sa na ne tak, aby nás nezaskočilo neplnenie plánov regrutácie, neplánovaná rýchlejšia obmena vojenkého personálu a v konečnom dôsledku nízka naplnenosť ozbrojených síl.

Je prirodzené, že starostlivosti o vojenký personál sa venuje neustála pozornosť. Rezort ministerstva obrany na plnenie svojho poslania, funkcií, cieľov a úloh musí disponovať adekvátnym obranným potenciálom, ktorý sa vytvára systematickým plánovitým formovaním ľudských, vecných a finančných zdrojov. Efektívnosť činnosti rezortu ministerstva obrany závisí jednak od veľkosti a kvality uvedených zdrojov, jednak od toho, ako sa darí tieto zdroje spojiť, uviesť do pohybu a využívať.

Ing. Blažena RAGANOVÁ

oddelenie podpornej legislatívy

Ilustračné foto Vladislav VAVRINEC

Ked' je história vášňou

Vďaka nadšenému prístupu podporujú atraktívnou formou záujem o tradície ozbrojených síl a vojenskú históriu nielen medzi príslušníkmi rezortu obrany, ale aj medzi širokou verejnosťou – členovia Klubu vojenskej histórie BUKOVINA.

Klub založili štyria nadšenci vo februári 2006. Cítili, že takto budú môcť efektívnejšie šíriť a rozvíjať vojenskú históriu Turca. V súčasnosti pôsobia pod záštitou Posádkového klubu OS SR Martin. Vo svojom voľnom čase sa jeho členovia spolu s desiatkami sympatizantov z radov profesionálnych vojakov, zamestnancov rezortu, ale aj civilnej verejnosti venujú zberateľstvu rôzneho výstroja a výzbroje vojnového a povojnového obdobia.

ROZVOJ TRADÍCIÍ

Do ich činnosti patria aj prezentácie na verejnosti pri rôznych výročiach, oslavách a kultúrno-spoločenských akciách. „Naším cieľom je podporovať záujem o vojenskú históriu, historické zbrane a techniku. Našími vystúpeniami sa snažíme najmä mladšej generácii rozšíriť historicko-vzdelávací rozhľad o dianie v tom období,“ vysvetľuje jeden zo zakladajúcich členov klubu Ľubomír Naništa, ktorý v rezorte obrany pracuje ako zamestnanec šesťnásť rokov. Pripomína, že záujem o vojnovú a povojnovú históriu medzi staršími, ale aj mladou generáciou neúfika. Aby mohli fundovane a pravdivo odpovedať na zvedavé otázky, ktoré na rôznych podujatiach dostávajú, študujú historické pramene a odbornú litera-

túru. V úzkom kontakte sú s priamymi účastníkmi bojov 2. svetovej vojny a Slovenského národného povstania. Ich spomienky a autentické zážitky sú pre nich nenahraditeľným zdrojom informácií.

Členovia Vojenského historického klubu Bukovina a martinský Posádkový klub OS SR intenzívne spolupracujú pri organizovaní mnohých podujatí. Zúčastňujú sa na nich ako spoluorganizátori, ale aj ako účinkujúci. Toto partnerstvo si pochvaľuje Mgr. Alena Pisariková, vedúca PK Martin: „Aj tým, že na spoločenských akciách vystupujú v dobových uniformách, názorne sprostredkujú historické udalosti a prezentujú zdroje bojových tradícií súčasnej armády. Keďže veľa podujatí sa koná v pracovnom čase, aby sa na nich mohli zúčastniť, musia si čerpať riadnu dovolenku. Aj to svedčí o ich zápale a obetavosti.“

ĎALŠIE KLUBY VOJENSKEJ HISTÓRIE (KVH)

KVH Trebišov – www.kvhtv.szm.sk

KVH Levice – VETOROVCI-www.kvhlevice.sk

KVH Beskydy Humenné – www.kvhbeskydy.sk

KVH CARPATHIA Malacky – www.kvhcarpathia.sk

KVH Golan Banská Bystrica – www.kvhgolanbb.sk

KVH - 7. strelecký pluk Tatranský Senec – www.tatranci.sk

KVH – Československej ľudovej armády Piešťany – www.kvh-csla.sk

Klub priateľov vojenskej histórie Slovenska – www.reenactment-sk.szm.sk

KVH Košice – www.kvhk.wz.cz

KVH Orava Dolný Kubín – kvhorava@azet.sk

KVH „Duklianský priesmyk“ Trenčín – www.duklianskypriesmyk.webovastranka.cz

BEZ KAMARÁTOV TO NEJDE

KVH Bukovina spolupracuje aj s ostatnými vojenskými útvarmi a zariadeniami martinskej posádky. „S veliteľom Veliteľstva výcviku Martin plukovníkom Ivanom Salašim, ako aj s veliteľmi ostatných útvarov sme našli spoločnú reč. Pri spoločenských akciách si navzájom vypomáhame – my programom, oni napríklad materiálom či personálnym zabezpečením. Úzku spoluprácu a výborné vzťahy udržiavame tiež so žilinským Regrutačným strediskom,“ spomenul Ľ. Naništa. Voľného času teda jeho členovia nemajú veľa. „Zúčastňujeme sa na najrôznejších podujatiach. Pravidelne participujeme napríklad na akciách pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa detí, ukončenia školského roka, Dňa Ozbrojených síl SR, Dňoch otvorených dverí útvarov v posádke, akciách organizovaných rôznymi inštitúciami a podobne,“ dodal Ľubomír Naništa, ktorému vojenská história a zbrane učarovali už pred vyše dvadsiatimi rokmi.

Svoje aktivity neorientujú iba na región Turca. Kontakty udržiavajú aj s ostatnými klubmi podobného zamerania. Spolu sa zúčastňujú veľkých akcií, ako sú napríklad rôzne rekonštrukcie oslobodzovacích bojov, pri ktorých účinkujú desiatky dobrovoľníkov, množstvo techniky a sledujú ich stovky divákov. Ako títo nadšenci sami vravia, bez vzájomnej pomoci a vychádzania si v ústrety to v tejto, okrem iného aj finančne náročnej záľube, jednoducho nejde.

V zbierkach zakladateľov klubu môžete nájsť najmä zbrane používané v štyridsiatych rokoch minulého storočia, ako napríklad pušky vz. 24, samopaly PPŠ 41 či gulomet vz. 26. Z techniky je to napríklad funkčná motorka ČZ z roku 1948 či ruský terénny automobil GAZ 69. Nechýba ani množstvo výstrojného materiálu používaného československou, ruskou a nemeckou armádou. Exponáty pochádzajú zvyčajne zo súkromných zbierok, ale získavajú ich aj nákupom či výmenou od zberateľov. Zbrane, ktoré používajú na svojich vystúpeniach, nie sú zmontované niekde doma v pivnici.

„Sú to zbrane expanzné, oprávneným výrobcom prerobené na strelbu cvičným strelivom. Samozrejmosťou sú aj osvedčenia o tlakových skúškach týchto zbraní. Bezpečnosť divákov je pre nás pri podujatiach prvoradá,“ zdôraznil Ľubomír Naništa. Svoje zbierky sa všetci nadšenci snažia neustále rozširovať tak, aby ich vystúpenia boli pre oko diváka čo najpútavejšie.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Čas

Čas je v ľudskom živote skutočnosťou, ktorá presahuje rámec merateľnosti a svoju hodnotu odhaľuje často až po spotrebovaní. Až „po čase“.

Dennodenne prežívame skutočnosti, ktoré svojim cyklickým opakovaním strácajú na intenzite, až sa môže stať, že ich podstata sa celkom stratí a stanú sa iba rituálom bez vnútornej hodnoty.

Blížia sa Veľkonočné sviatky, sviatky utrpenia a spásy, sviatky naplnené prípravou pôstneho obdobia. Sviatky, ktoré tu boli pred rokom, blížila sa a budú aj o rok.

Sviatky, ktoré majú večnú ambíciu a silu dotknúť sa našej duše, dať nám priestor, aby sme sa zamysleli nad vlastným životom, jeho smerovaním a snami, ktoré sme už prestali snívať. Sviatky, ktoré znamenajú život pre naše ustráchané svedomie, farbu pre naše čierno-bielo vidiace oči.

Prichádza čas taký známy, čo sa týka poznania následností dní a zároveň zmätený v pochopení bohatstva, s ktorým vstupuje do nášho života.

Čas, v ktorom sa „Boh pripravuje na smrť“ a chce nás vziať so sebou na cestu života.

Čas, keď uznanie, pochopenie a prijatie vlastných slabostí a nedokonalostí ponúka vnútornú slobodu, ktorá je cestou k pokojnému životu nás samých a tiež teda aj tých, s ktorými ho zdieľame.

V tomto kontexte, obdobie prípravy, obdobie pôstu, nie je obdobím utrpenia a odopierania, ale časom hojnosti Božej milosti, časom, ktorý prináša upokojenie, nevyhnutné spomalenie a priestor pre sebazpoznanie. Priestor na otázky, ktoré ostali dlho nezodpovedané.

Vnútro človeka je zemou, ktorej mapu drží v rukách iba Boh. Sprevádza nás a naviguje, navádza na dobré - v našom vlastnom záujme, v záujme nášho svedomia, v záujme pokoja, ktorý prináša dobrý život. Život naplnený správnymi rozhodnutiami a pravými hodnotami, pre ktoré sa oplatí aj umrieť.

Ten čas je tu...

npor. PaedDr. Ján ČECH

starší kaplán 11. mechanizovaného práporu
Martin

Zrúcaj múry medzi nami

Práve pred sto rokmi uviedol americký episkopálny kňaz a spoluzakladateľ Spoločenosti pokánia Paul Wattson Modlitebnú oktávu za jednotu kresťanov. Po prvý raz sa v USA slávila 18. až 25. januára 1908. O ďalších 60 rokov neskôr už slávili na celom svete Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov podľa podkladov, ktoré spoločne pripravili Oddelenie pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkví a Sekretariát pre podporu jednotky kresťanov (rímskokatolíckej cirkvi).

Počínajúc rokom 1973 je vždy pozvaná ekumenická skupina z inej časti sveta, aby pripravila prvý náčrt materiálov pre Týždeň modlitieb. Tohtoročný jubilejný pripravil Ekumenický a medzináboženský inštitút v Graymoore v štáte New York v spolupráci so zástupcami ostatných kresťanských cirkví v USA.

EKUMÉNA V REZORTE

Biblický text pre jubilejný týždeň je z 1. listu Svätého Pavla Tesaloničanom. Text: Neprestajne sa modlite! podčiarkuje základnú a hlavnú úlohu modlitby v živote kresťanského spoločenstva. Modlitby za jednotu kresťanov zneli v uplynulých dňoch aj v rezorte obrany. Ordinár Ozbroyených síl a Ozbroyených zborov SR Mons. František Rábek celebraval už 17. januára v priestoroch vojenskej kaplnky Svätého Juraja na ministerstve obrany bohoslužbu venovanú úmyslu za zjednotenie kresťanov. V pastoračnej miestnosti trenčianskeho veliteľstva pozemných síl sa 24. januára v rámci Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov na ekumenickej bohoslužbe stretli duchovní rôznych cirkví, ktorí pôsobia v rezorte obrany i vnútra.

Organizátor ekumenickej bohoslužby dekan pozemných síl podplukovník Jaroslav Balocký zdôraznil, že stretnutie duchovných rôznych cirkví na tejto spoločnej bohoslužbe je už samo o sebe mocným dôkazom o správnosti základnej myšlienky spomínaného týždňa modlitieb a zároveň výzvou pre všetkých kresťanov v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch, aby nachádzali k sebe cestu.

HĽADAJME CESTU K SEBE

„Nech sa naše cirkvi znovu rozhodnú modliť sa za plnú jednotu kresťanov a naše modlitby nech sú pripojené k storočiu modlitieb aby všetci jedno boli,“ zdôraznil podplukovník Balocký. Aj jeho hra na gitaru pri niektorých piesňach prispela k príjemnej atmosfére. Na bohoslužbe sa zúčastnil dekan vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši poručík Viktor Sabo, policajný kaplán Krajského riaditeľstva policajného zboru v Trenčíne kapitán Juraj Križan, policajný duchovný Akadémie policajného zboru v Bratislave kapitán Miroslav Táborský, duchovný policajného zboru pri krajských riaditeľstvách v Žiline a Banskej Bystrici nadporučík Ján Paciga a riaditeľ Úradu ekumenickej pastoračnej služby ministerstva vnútra Slovenskej republiky nadporučík Milan Petruľa, ktorý okrem iného celý priebeh bohoslužby sprevádzal hrou na organe.

Kapitán Táborský vo svojej modlitbe spomenul: „Spojme svoje mysle, srdcia a hlasy s kresťanmi na celom svete!“ Kapitán Križan pridal, že jednota cirkví je dielo ducha svätého. „Zrúcaj múry medzi nami!“ modlili sa okrem iného veriaci v priebehu ekumenickej bohoslužby na veliteľstve pozemných síl v Trenčíne.

Jozef ŽIAK
Foto **Vladimír VÁMOŠ**

Spomienka na Dušana

Hoci jeho už niet, spomienky sú stále živé. Poručík Dušan Paľuch z Leteckej základne v Prešove zahynul pri tragickej nehode lietadla An-24 začiatkom roka 2006. Na jeho počesť zorganizovali kolegovia z leteckej základne streleckú súťaž v bojovej strelbe na strelnici Kondor v priestore Cemjata pri Prešove. Prvý ročník Memoriálu Dušana Paľucha sa uskutočnil na prvé výročie pádu An-24, v januári 2007.

Druhý ročník sa konal 23. a 24. januára 2008. Bývalí Dušanovi kolegovia nezabudli ani na jeho rodinu. Ako čestných hostí pozvali Dušanovu mamu Ľudmilu, otca Antona, sestru Ľudku a brata Stana (všetci na fotografii v civile). Súťažil aj jediný človek, ktorý nehodu prežil a s Dušanom sa v Kosove kamarátil – nadporučík Martin Farkaš (vedľa pani Paľuchovej). Memoriál odštartoval symbolickým výstrelom vedúci služobného úradu ministerstva obrany Miroslav Šim.

COMBAT STRELBA

Na šiestich parkúroch súťažilo 86 strelcov z Leteckej základne Prešov, 21. mechanizovaného práporu Trebišov, vojenskej policajti z Prešova, Banskej Bystrice, Nitra a príslušníci ďalších ozbrojených zložiek. Strielali zo samopalu vzor 58, zo služobných pištolí

vzor 52 a malokalibrových pušiek ZKM 451 a 456. Súťaž prebiehala podľa pravidiel športovej situačnej strelby. Tajomstvo úspechu je strieľať presne v čo najkratšom čase, pri dodržiavaní prísnych bezpečnostných pravidiel. Súťaž organizačne zabezpečovala rota podpory velenia LZ Prešov, rozhodcovia pricestovali z LZ Sliač, veliteľstva vzdušných síl a brigády velenia vzdušných síl. Hlavný rozhodca a riaditeľ pretekov major Teodor Fekete hovorí: „Dušan tvoril dôležitú súčasť nášho streleckého oddielu. Strelbu mal veľmi rád. Chceme si ho pripomenúť ako vojaka, človeka a kamaráta.“

NIKDY NEZABUDNEME

Jeden z najlepších Dušanových kamarátov, iniciátor založenia memoriálu, kapitán Ján Pohlod, veliteľ RPV leteckej základne, spomína takto: „Dušan síce robil na operačke, ale bol členom streleckého oddielu a chodil s nami strieľať na výcviky do lesov. Rád odbehol od papierov. Spávali sme v mrazoch v spacákoch pod širákom, opekali sme kurča na kameni uprostred lesa v snehu... So všetkými dobre vychádzal, všetko chcel skúsiť, hlásil sa na každý výcvik. Bol to náš kamarát a nechcel som, aby sa naňho zabudlo. Preto som zorganizoval memoriál na jeho počesť. Paľuchovci kolegov svojho syna a brata poznajú nielen z jeho

rozprávania. „Keď som tu a vidím týchto vojakov, mám pocit, akoby Dušan stále žil,“ hovorí jeho mama. „Prežitie v lesoch, strelba, to bolo jeho. Doma nám to opisoval tak farbisto, že ma oziabalo na nohy, akoby som ležala v spacáku v 15- stupňovom mraze. Keď nemali vojenské cvičenie, s kamarátmi zorganizovali nejakú akciu. Čím viac snehu a zimnejšie bolo, tým lepšie. Napríklad išli z Kojatic do Hrabušice pešo (cca 65 km – poznámka red.) a potom sme doma museli všetci pozeráť fotky.“ Aj sestra Ľudka pridala spomienku. „Ich špeciálnou bolo kurča na kameni. Kúpili kuracie nôžky a na kameni ich piekli. Doma Dušan povedal: Mami, tvoje kurča je dobré, ale moje na kameni lepšie.“ Pani Paľuchová pri spomínaní na syna sťažka ukrývala slzy. „Od chlapca chcel byť vojakom. Keď ho vzali na vysokú vojenskú, bol najšťastnejší človek na zemi. Aj v Ko-

sove bol veľmi spokojný. Keď sa mal vrátiť, už sa chystal na ďalšiu misiu. Mal snúbenicu Števkú, účinkovali spolu aj v televíznej relácii Svadba snov (nádejnú budúcu nevestu prepadli na Vinnom jazere a zachraňovalo ju vojenské komando – poznámka red.). Keď nevyhrali, odložili svadbu na leto po misii. Dnes už viem, že sa mali vziať,“ vraví pani Paľuchová. Števká je stále v blízkom kontakte s Paľuchovcami, pravidelne ich navštevuje. „Sprvu, keď mala k nám prísť, som sa najprv musela zatvoriť a vyplakať.“ Veľa času na súťaži strávili Paľuchovci s npor. Martinom Farkašom. Hovorili s ním o zážitkoch z Kosova, ktoré poznajú iba z fotiek. „Rád som sa zúčastnil na memoriáli na počesť Dušana. Je dobre, že kolegovia naňho nezabudli a aj takýmto spôsobom si ho pripomínajú. Bol to veľmi dobrý, vzácný človek. Škoda, že tu dnes nemôže byť s nami,“ vyznal sa zo svojich pocitov M. Farkaš.

Trofej z Memoriálu Dušana Paľucha získal v kategórii samopal kapitán Ondrej Pupala z LZ Sliač. V strelbe z pištole bol najúspešnejší slobodník Michal Hostovičák z mechanizovaného práporu Michalovce, ktorý sa stal aj celkovým víťazom. Najlepším strelcom sa stal npor. Vladimír Smolej, náčelník finančnej služby Leteckej základne Prešov. U všetkých účastníkov, či už strieľali, alebo nie, sa hlavnou víťazkou stala spomienka na syna, brata, priateľa, kolegu a dobrého človeka Dušana Paľucha.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**

Slovák na čele pozorovateľskej misie

Veliteľom pozorovateľskej skupiny v misii UNTSO (United Nations Truce Supervision Organization) na Golanských výšinách sa 24. januára 2008 stal podplukovník Michal Rohleder. Jeho úlohou je dohliadať na efektívne plnenie úloh pozorovateľských skupín.

Je styčným dôstojníkom medzi veliteľstvami misií UNDOF a UNTSO, zodpovedá za organizáciu a koordináciu výcviku všetkých pozorovateľov OSN v misii. Operačne velí viac ako 70 pozorovateľom z 23 krajín. Pplk. Rohleder pôsobil v roku 2006 ako veliteľ kontingentu v operácii ISAF v Afganistane. „V súčasnosti prebieha v misii UNTSO v štruktúre HQ OGG reorganizácia, ktorej hlavným cieľom je zefektívniť systém velenia a riadenia (C2 - command and control). Takže mojou úlohou je prispieť k vytvoreniu novej štruktúry, čo v praxi znamená, vytvoriť nové opisy funkčných náplní na konkrétne pozície v štruktúre HQ OGG, vytvoriť nové SOP (Standing Operation Procedures) a následne ich implementovať do praktickej činnosti. Nová štruktúra by mala zjednodušiť a zefektívniť kooperáciu a plnenie operačných úloh medzi pozorovateľmi pôsobiacimi v priestore zodpovednosti OGG (AOS a AOL - Area of Separation a Area of Limitation) a jednotkami UNDOF,“ vysvetľuje pplk. Rohleder.

Mierová misia UNTSO bola založená rezolúciou Bezpečnostnej rady IOSN v máji 1948. Je historicky prvou pozorovateľskou misiou OSN. Jej hlavnou úlohou je vykonávať pozorovateľskú a monitorovaciu činnosť na hraniciach Libanonu a Sýrie s Izraelom. V rámci mierového procesu po arabsko-izraelskej vojne v roku 1973 sa pozorovatelia UNTSO spolu s príslušníkmi misie UNDOF podieľajú na kontrole dodržiavania dohody medzi Sýriou a Izraelom o vzájomnom stiahnutí vojsk z Golanských výšin.

Michaela FARKAŠOVÁ

Kúsok našej rodnej zeme v Bruseli

Dve hodiny. Tolko trvala dámam zo Spolku manželiek pracovníkov NATO prechádzka po Slovensku. Bez cestovania lietadlom či autom. Stačilo, aby prišli do brusselskej centrálnej NATO, kde pre nich pripravili manželky slovenských vojakov, diplomatov a úradníkov pôsobiacich v hlavnom meste Belgicka, prezentáciu o Slovensku.

Vítalo sa chlebom a soľou. Po úvodnej pesničke v interpretácii Slávky Kučovej, manželky vojenského predstaviteľa pri Vojenskom výbore NATO a pri Vojenskom výbore EÚ v Bruseli, sa dámy dozvedeli viac o našej histórii, terajších úspechoch, krásach prírody, tradičných výrobkoch či o Slovákoch, ktorí sa stali slávnymi vo svete. Mimoriadne upútalo priblíženie našich tradičných zvykov.

Dámy mali možnosť na vlastné oči vidieť ako sa u nás šibe a polieva na Veľkú noc, čo sú to slovenské máje a aké zvyky sa dodnes uchovali na Fašiangy a Vianoce. Súčasťou prezentácie bolo pohostenie pripravené z tradičných slovenských jedál. Kapustová polievka mala veľký úspech, bryndzové pirohy, zemiakový šalát, slovenská ryža, oštiepok, korbáčiky, makovník, šišky či medovníčky tiež ulahodili. Nechýbali ani propagačné materiály o Slovensku. Čerešničkou podujatia bola naživo zaspievaná pieseň Slovenská rodná dedina, pri ktorej nejednej dáme vyhrkli aj slzičky.

Dominika PÉTEROVÁ
Foto Iveta PÉTEROVÁ

5 x odpovedz

- 1) Ako sa volá oblasť tlakovej níže, ktorú vytvára teplý stúpajúci vzduch?
 - a) monzún
 - b) tepelná strž
 - c) cyklóna
- 2) Ktorý orgán v ľudskom tele sa po latin-sky nazýva „cor“?
 - a) žalúdok
 - b) srdce
 - c) pľúca
- 3) Rodiskom Hansa Christiana Andersena je mesto Odense. Nachádza sa v:
 - a) Rusku
 - b) Dánsku
 - c) Nórsku
- 4) Anglické slovo „tunneler“ znamená v preklade tiež:
 - a) špecialista na stavbu obranných podzemných šacht
 - b) vojenský slang pre spreneveru
 - c) míner
- 5) Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia má sídlo v:
 - a) Bratislave
 - b) Trenčíne
 - c) Liptovskom Mikuláši

Správne odpovede: 1c), 2b), 3b), 4c), 5a).

Exminister rytierom

V piatok 11. januára pri vstupe do senického Domu kultúry nikto z hostí nepochyboval, že ide správne. Delo i zbrojnoši pred budovou, dnu zase urastení vojaci (i vojačka) Čestnej stráže lemovali vstup až do hlavnej sály, pred ktorou vítal hostí predseda o.z. Delostrelec Jozef Kavecký. Každá dáma dostala krásnu ružu. Delostrelecký ples sa mohol začať...

Prominentní hostia dodali plesu noblesu a lesk. Do Senice opäť prišiel riaditeľ Národného bezpečnostného úradu František Blanárik, riaditeľ Bezpečnostného úradu MO SR Štefan Jangl, exminister obrany Ján Sitek či generálny sekretár Československej obce delostreleckej Marián Ďurina. Nechýbal ani primátor Senice Ľubomír

Parížek. Jedným z prekvapení večera bola slávnostná inaugurácia Jána Siteka do rytierskeho stavu. Generál-major Milan Podhoráni ho pasoval za rytiera delostrelectva s právom nosiť kríž Rytiera delostrelectva. Tejto cti sa exministromi obrany J. Sitekovi dostalo za aktívnu službu a výkon funkcie, rozvoj, podporu a propagáciu raketového vojska a delostrelectva. Kríž rytiera mu pripol generálny sekretár Čs. obce delostreleckej M. Ďurina.

Delostrelecký ples aj tohto roku posunul latku o kúsok vyššie v organizácii svojho prestížneho spoločenského podujatia.

Text a foto **Viera BAROŠKOVÁ**

[FOTOZAUJÍMAVOŠT]

ZASMEJME SA ...

- Predstav si, - vraví pán Krpán priateľovi, - mojej žene padla do oka smietka. Jej vybratie ma stálo u lekára päťsto korún!
- Ty sa máš čo sťažovať! To mojej žene padol do oka kožuch a mňa to stálo päťtisíc!

...

- Pani Sásiková, - vraví lekár, - váš manžel potrebuje absolútny pokoj...
- Jaj, to sa vám povie, pán doktor, ale ja si potrebujem kúpiť nové šaty!

...

- Predstav si, drahý, suseda si kúpila taký istý kostým, ako mám ja.
- No a?
- No a tak sa ťa pýtam, či mi dáš na iný kostým, alebo sa radšej presťahujeme!

Pán Smutný si kúpil v Čiňana topánky. Po prvom daždi sa mu rozpadli. Prišiel teda reklamovať: - Čo ste mi to predali za topánky?!
- čertí sa. - Tvrdili ste, že mi vydržia do smrti...
- Prepášte, - bráni sa Čiňan, - vtedy ste naozaj vyzerali veľmi zle.

...

- Prosím si 100 guľčiek naftalínu!
- Vari máte toľko molí?
- Nie. Mám len jednu, ale nemôžem ju trafiť...

...

Zákazník sa pýta predavačky:
- Ako sa otvára táto škatuľa?
Predavačka:
- Návod je vo vnútri.

...

Pán v obchode si skúša nohavice.
Predavačka: - Tie nohavice vám sedia ako uliate.
Zákazník: - Čo ja viem... Trochu ma tlačia pod pazuchami.

Závazky majú svoje pravidlá

Každý, kto má záujem vstúpiť do radov Ozbrojených síl SR a stať sa profesionálnym vojakom, musí splniť zákonom predpísané podmienky. Tie spočívajú nielen v splnení vzdelania, fyzických a psychologických testov, ale aj v zaviazaní sa k politickej neangažovanosti a k službe profesionálneho vojaka na určité obdobie. Pritom predčasné ukončenie pomeru profesionálneho vojaka má v zákone č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl SR stanovené prísne podmienky. Aj napriek tomu sa v uplynulom období našlo veľa vojakov profesionálnej služby, ktorí v úsilí, aby boli prepustení zo služobného pomeru profesionálneho vojaka, vstúpili do politickej strany, neuvedomujúc si, že takéto konanie je postihnutelné podľa § 402 Trestného zákona, ako trestný čin vyhybania sa služobnému úkonu, alebo výkonu vojenskej služby.

Z takmer 31 páchatelov odsúdených v roku 2007 za takéto konanie, to bol napríklad aj prípad des. Miroslava Z., príslušníka VÚ 1101 Trebišov, ktorý v úmysle vyhnúť sa výkonu vojenskej služby dňa 19. 7. 2006, v rozpore s ustanovením § 11 ods. 2 zák. č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa stal členom KDH v Prešove. Pri personálnom pohovore u veliteľa útvaru aj po upozornení, že tým prestal splňať základnú podmienku na výkon štátnej služby profesionálneho vojaka v zmysle § 13 ods. 1 písm. f) cit. zákona, trval na členstve v politickej strane. Preto bol personálnym rozkazom riaditeľa Personálneho úradu č. 5868 z 11. 9. 2006 dňom 22. 9. 2006 prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka.

Vojenský obvodový súd v Prešove vyhodnotil jeho konanie ako úmysel vyhnúť sa výkonu vojenskej služby použitím iného úskoku podľa § 402 ods. 1 Trestného zákona a odsúdil ho na peňažný trest vo výške 10 000 Sk. V prípade úmyselného zmarenia mu ustanovil náhradný trest odňatia slobody na 3 mesiace. Aj keď sa mnohým zdá tento trest možno mierny, netreba zabúdať, že menovaný už na celý život bude mať záznam v registri trestov pre úmyselný trestný čin, čo môže mať vplyv pri výbere jeho ďalšieho povolania.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Bolenie hlavy z povýšenia

Povýšenie do hodnosti plukovník bol vždy veľmi významný akt. Aj na veliteľstve divízie v Topoľčanoch boli dvaja kolegovia povýšení do plukovníckej hodnosti. Pretože to bolo verejným tajomstvom, očakávali sme, ako sa pred nami „zapišu“ v týchto hodnostiach.

Povýšeni pozvali odborných náčelníkov do posádkového klubu, kde objednali pre každého z nás jeden štamperlík tuzemskému rumu. Ako zvyčajne, hneď na úvod povedali, že bez spolupráce s ostatnými by nemohli byť povýšení, atď. Nám sa však zdalo, že nás chceli odbiť jedným štamperlíkom... Vtedajší šéf kádrového oddelenia pplk. Malinka sa stal našim hovorcom a v mene všetkých povedal, čo si o tom myslíme. Povýšení dali potom naliať ďalšiu rundu, potom ďalšiu, a tak to pokračovalo. Keď sa minuli zásoby, prišiel na rad koňak. Pretože sme nič nejedli, opojenie gradovalo. V dobrej nálade sme sa rozchádzali s vedomím, že sme prelomili lakomosť povýšených. Z oslavy sme smerovali všetci na hokejový zápas. Hoci som sedel blízko ľadovej plochy, kde bola príjemná zima, alkohol začal na mňa intenzívne pôsobiť. Vybehol som zo štadióna na neďaleké parkovisko, kde som sa v kútiku pri kandelábrí začal hlboko klaňať. Neviem, ako dlho som tam zotrval, no napokon som sa chcel vrátiť na zápas. Na zimnom štadióne však bola už tma, zápas sa skončil a diváci všetci okrem mňa spokojne oddychovali doma. Z vrátnice som zavolať domov a poprosil manželku, že keď chce ešte vidieť svojho milovaného manžela živého, tak nech pride po mňa autom. Zrejme rýchlo pochopila, čo je vo veci a ani nie o päť minút ma naložila do auta a postarala sa o mňa. Za to som jej dodnes vďačný, aj keď na druhý deň utrúsila, že aj kôň vie, kedy má dosť.

Je to pre mňa poučný príbeh. Chceli sme urobiť škodu lakomcom, a nakoniec ja sám som mal z toho bolenie hlavy. Pomsta sa otočila proti mne. Neviem, ako dopadli ostatní, pretože nikto z nich sa doposiaľ nepochválil.

Tomáš ŠVEC

Autor výroku: Honoré de Balzac	odrazenie	4	vymretý kočovník	manžel, po česky (kníž.)	anno Domini (skr.)	Pomôcky: Umov, ili Kara, Irva Kid	zotrávajú v spánku	autonómna oblasť (skr.)	rieka v Rusku	nepohyblivá časť motora	Pomôcky: Saks, Kem aar,	otec (hypok.)	vyradovali spisy	písmeno gréckej abecedy
obluda, ozrta (expr.)						americký režisér					skr. svet. organizácie rieka v Rusku			
príčina, odôvodnenie						3 1								
trhať (kníž.)					pracuj ihlou skr. nášho štátu			meno Márie zn. hektára						prehŕňanie vlasov
orol, po nemecky (bás.)				stiahnutie užit. poľná rastlina					2 cesta lietadlom					
skratka zbierky			kryha, po česky Chaplinov film				izbová rastlina kanón, po česky					technické služby (skr.) jasný meteorit		
Autor: Vojtech Kúkoľ	ruský fyzik	krvný obraz (skr.) 5			EČV okr. Svidník			on, po nemecky český výr. kožušín			postranná časť tela básnický zápor			
večera, po rusky					rytmický celok sonda					česká TV stanica produkt včiel				
alkohol. nápoj z kvaseného medu								mužské meno značka iridia						
osobné zámeno			znova zorie								alebo, po rusky			
osobné zámeno			chemická značka astátu			druh rastliny, valeriána					ktorá, po nemecky			

Prvá tragédia postihla poľský C-295

Poľsko zažilo tragédiu. V stredu 23. januára večer havarovalo transportné lietadlo CASA C-295. Všetkých 20 osôb na palube zahynulo.

Vôbec prvá havária tohto typu lietadla tak postihla našich severných susedov. Stroj vyvinuli zo staršieho typu CN-235 a prvý let absolvoval v roku 1998. Odvtedy rôznym zákazníkom dodali 57 kusov a ďalšie sú objednané. Okrem španielskeho letectva ich používa alžírské, brazílske, poľské, fínske, jordánske a švajčiarske. Objednalo ich Portugalsko a Chile.

Lietadlo je dlhé 24,5 metra, rozpätie krídel je 25,8 metra. Stroj poháňajú dva turbopuľové motory s výkonom 2645 koní, ktoré mu umožňujú lietať cestovnou rýchlosťou 481 km/h. Maximálna vzletová hmotnosť je 23 200 kg. Stroj uvezie 71 pasažierov alebo 9,2 tony nákladu. Dolet je 5630 km.

Poľské letectvo dostalo 10 strojov. Napriek intenzívnemu používaniu boli až doteraz spoľahlivé. Prepravili napríklad tisíce vojakov do a z Iraku. Letci ich mali radi pre jednoduchú pilotáž. V čase tragédie bolo šesť z nich letuschopných, štyri prechádzali údržbou. Po nehode všetky ostatné uzemnili. Havarovaný stroj bol ešte v záruke a minulý rok v novembri absolvoval pravidelnú prehlídku motorov.

Stroj viezol dôstojníkov poľského letectva z konferencie o bezpečnosti vojenských lietadiel vo Varšave. Absolvoval dve medzipristátia, pri ktorých časť cestujúcich vystúpila. Tesne pred tretím cieľovým letiskom sa z výšky okolo 200 metrov zrútil do lesa a vybuchol. Príčina nehody nebola v čase uzávierky tohto čísla známa.

Miroslav BARIČ
Foto EADS CASA

REGINA
Slovenský rozhlas 2

Plná poľná

Obľúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od nového roka vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.10 hod. do 18.30 hod. Priebežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Teší sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký. (r)

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 16,20 h.
a v dvoch reprízach
- ich vysielací čas sledujte
na internete

POZÝVAME VÁS

na prehliadky záujmovej činnosti útvarov a zariadení OS SR. Sú príťažlivou prezentáciou talentov, nápadov a zručností, ale aj priestorom na konfrontáciu výsledkov činností krúžkov i jednotlivcov.

Posádkový klub Bratislava-1. apríl o 14.00 v Dome kultúry Bernolákovo

Kontakt: 0960 328716

Posádkový klub Prešov - 13. marec o 16.00 v PK

Kontakt: 0960 524100

Posádkový klub Martin - 27. marec o 17.00 v PK

Kontakt: 0960 482715

Posádkový klub Liptovský Mikuláš - 14. marec o 17.00 v PK

Kontakt: 0960 422111

Kultúrne a metodické centrum OS SR,

Hviezdoslavova 16, 911 01 Trenčín

vyhlasuje literárnu súťaž

LITERÁRNA FORMA:

pôvodné, doteraz nepublikované rukopisy
v slovenskom jazyku (básne, reportáže, poviedky ...) na tému:

1. Život v zelenom
2. Voľná téma

ORGANIZAČNÉ POKYNY:

Súťažné príspevky v 3 exemplároch
je potrebné doručiť na adresu
uvedenú v záhlaví najneskôr do 31. 5. 2008
Nezabudnite uviesť svoje meno, priezvisko,
vek, presnú adresu a číslo telefónu.

PODMIENKY SÚŤAŽE:

Súťaž je verejná, neanonymná.
Zúčastniť sa môžu neprofesionálni autori
(profesionálni vojaci, zamestnanci OS, rodinní príslušníci,
vojenský dôchodcovia).
Účastník súťaže nesmie mať menej ako 10 rokov,
horná hranica veku nie je obmedzená.

SÚŤAŽNÉ KATEGÓRIE:

Súťaží sa v dvoch kategóriách:

1. kategória – poézia
2. kategória – próza

V jednotlivých kategóriách treba odovzdať
3 – 5 básní
a 1 – 3 kratšie prozaické útvary.

VYHODNOTENIE SÚŤAŽE:

Súťažné práce bude hodnotiť odborná porota, ktorú zabezpečí vyhlasovateľ. Počet cien a čestných uznaní určí porota.
Slávnostné vyhodnotenie sa uskutoční v rámci vernisáže výstavy „FotoAtak 2008“ dňa 2. 10. 2008 v KaMC Trenčín.
Súťažné príspevky sa nevracajú. Oddelenie metodiky bude najlepšie ukážky publikovať vo svojom metodickom liste.